Leto VI., štev. 232 Ljubljana, sreda 7. oktobra 1925 Poštnina pavšalirana. Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25—; za inozemstvo Din 40— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta štev. 16/I. — Telefon štev. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knaflovi ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180, Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 6. oktobra.

Politična situacija v Beogradu postaja zopet zanimiva. Čim bolj se bliža zasedanje Narodne skupščine, tem živahnejše in nervoznejše postaja razpoloženje med strankami. Prevladuje splošni občutek, da kombinacija RR v sedanji obliki ni definitivna.

V državni politiki malo opaženo — klerikalci so si ves ugled zapravili — a zato nič manj značilno in z moralističnega stališča podučno ulogo igra v tej še nerazčiščeni situaciji SLS. Odkar se je pokazalo, da je moral g. Korošec svojo bolezen zdraviti baš v tistem dalekem švicarskem kopališču, kjer se je po karlovarskih naporih oporavljal tudi g. Pašić, je javna tajnost, da klerikalna stranka stalno išče prilike in možnosti, kako bi si rešila eksistenco s skokom v vlado. Mi smo pred par dnevi objavili iz Beograda informacije, kako se je SLS ponudila radikalom, da jo sprejmejo v vlado. Naši klerikalci pripovedujejo radikalom, da ni zdravo, če so glede na parlamentarno večino odvisni od Radića. SLS je pripravljena dati radikalom rezervo proti tej opasnosti. In to rezervo, ki je takorekoč zastonj, kaiti SLS je pripravljena svoj program oddati v ropotarnico. Na podstrešju Katoliške tiskarne naj plesni in čaka «boljših» časov. Kdor čita članke klerikalnih listov in izjave klerikalnih voditeljev, vidi v nji prav lahko vse to potrjeno. Le eno zveni iz teh izjav: strah, da ponudba, ki pomenja programatično kapitulacijo SLS — ne bo sprejeta.

Mi smo že opetovano povedali, da je politika SLS zapravila ugled slovenske delegacije. Zdaj pa je v tem oziru storjen še en korak navzdol. SLS se je šla ponujat, ne da bi vedela, ali bo ponudba kaj izdala. Radi tega se pripravlja linija za umikanje in bo, če kapitulacija ne uspe, zopet pela stara pesem o veri, preganjani cerkvi in o pretečem posrbljenju Slovencev.

Od padca Davidovićeve vlade je doživela SLS same poraze. Njena ofenziva proti cirilskemu napisu na «Jugoslovanskem (!) klubu» je pomenila višek njenega državniškega napora. Krepko je zastavila moči proti navideznim sovražnikom. Celo parlamentarno delo SLS je obstojalo v izpodkopavanju takozvane «šarjavščine» ki leži tej stranki tako težko v želodcu.

Moralni polom SLS, ki danes brezizlemao čuti svoj poraz, je globokosežen. Stranka je stvarno v razsulu in se da zakrpati samo, če kapitulira in vstopi v vlado. Prišel pa je tudi migljaj od «zgo-nje, t. j. od instanc, ki so za SLS odločilne. Pojavljajoča se revolucija v vrstah SLS, ki se jim srbožderstvo že gabi in so voine z veternimi mlini že siti, se naj potlači z vladno pomočjo.

SLS danes še vedno razpolaga z večino mandatov slovenskih volilnih okrožij. A v Sloveniji vsakdo čuti in vé, da stvarno ne zastopa več večine Slovencev. Mase, ki so leta 1923. in 8. februarja 1925 volile SLS, so globoko razočarane in čim boli gosp. Korošec poje jeremiade o davkih in gospodarskih težavah, boli bije samega sebe in se potaplja, kaiti ljudstvo instinktivno prijema za odgovornost SLS, ki ji je dalo [illegible]. Ako bi bile danes volitve, bi SLS iz njih izšla popolnoma poražena.

Kakor je usoda SLS tragična, zaslužena je. Koroščev ples z Radićem je pokazal, da je Radić v diplomaciji daleko nad njim. In tudi najnovejša ponudba SLS je ponovna pogreška, ki se bo žalibog osvetila tudi na upravičenih gospodarskih zahtevah Slovenije.

Zamotane razmere v Beogradu

V četrtek se vrne g. Pašić. — Radić v Beogradu. — Njegova kandidatura na ministrski portfelj. — Razna mišljenja v radikalski stranki. — Napadi na ministra Radojevića.

Beograd, 7. oktobra. p. Današnji dan ni imel zaznamovati nikakega političnega dogodka. Vse čaka na povratek ministrskega predsednika Pašića iz inozemstva. Nihče natančno ne ve, kdaj se povrne g. Pašić: pričakujejo ga v četrtek. Jutri zjutraj ob 8. uri pride semkaj iz Zagreba Stjepan Radić s soprogo, ministrom za pošte in brzojav dr. Šuperino in poslancema dr. Kežmanom in Žnidaričem. V Beograd je že prišel veletrgovec Milan Prpić, ki financira Radićevo stranko, in intervenira po radićevskih ministrstvih.

Jutrišnji dan prinese gotovo več živahnosti v političnem življenju. Vse je prepričano, da bo sedaj kar deževalo najrazličnejših izjav Radićevih, zlasti o preciziranju stališča, ki ga je zastopal v Ženevi. Izjava novinarja Martinca v današnji «Politiki» je izzvala v Beogradu veliko pozornost. Zunanji minister dr. Ninčić je izjavil danes po avdijenci na dvoru novinarjem: «Postopanje g. Radića v Ženevi je bilo loialno in korektno. Njegovo delovanje je sploh mnogo koristilo interesom naše države. Jaz sam nisem bil navzoč pri predavanju, ki ga je imel g. Radić. Prihodnji dan pa mi je poročal g. dr. Vasa Jovanović, ki je bil pri predavanju, da ni opazil v govoru g. Radića ničesar, kar bi bilo treba obsodili s stališča naših interesov. Govor g. Radića je poslušalo mnogo delegatov in nihče se ni pritožil». Dr. Ninčić misli, da je pri vsej stvari nenavadno nesporazumljenje, ker ima Radić slab organ in ga poslušalci ne slišijo dobro. Razen tega govori tudi zelo hitro in včasih nekoliko nejasno.

Kar se tiče Radića samega, se razširjajo danes v političnih krogih o njem različne verzije. Trdovratno govore vesti o tem, da je popolnoma gotovo, da vstopi Stjepan Radić v vlado kot podpredsednik brez portfelja. Radićevci upajo, da dobe še en resort, morda za promet. Vaš dopisnik se je obrnil nocoj do več radikalnih ministrov in vsi so istega mnenja, da nikakor ni moči ničesar reči, dokler se ne vrne g. Pašić, ker nihče ne ve, kaj misli šef vlade napraviti. Mesto podpredsednika vlade, za katero se radićevci tako zelo potegujejo, je po mnenju radikalskih ministrov proti ustavi in proti uradniškemu zakonu. Zato menijo, da Stjepan Radić ne vstopi v kabinet.

Vesti (ki smo jih tudi mi že zabeležili), da se v radikalni stranki zopet jačje pojavlja struja Ljube Jovanovića, se tudi danes raznašajo. Koliko so točne, se ne da ugotoviti. Gosp. Jovanović sam je bolan ter je sedaj nekaj dni ležal v Splitu. Gotovo je, da obstojajo glede na sodelovanje z Radićem in njegov eventualni vstop v vlado med radikali razna, deloma si nasprotujoča mišljenja. Eni zagovarjajo Radićevo pritegnitev z oportunističnim razlogom, da je treba Radića obremeniti z osebno odgovornostjo za politiko vlade RR, drugi izražajo bojazen, da bodo z Radićevim vstopom v vlado radikalne množice popolnoma izgubile zaupanje v radikalno stranko, ker polagajo te množice mnogo važnosti na glasove, da je Pašić nezadovoljen s sklenjenim sporazumom in da skuša radi tega onemogočiti prevelik vpliv radićevcev na državne posle. Razen tega se povdarja negotovost, ki bi nastala, ako bi Radić na odgovornem mestu pričel izvajati svoje ekstrature in s tem neprestano povzročal nesoglasja in spore. Ti krogi tudi izključujejo, da bi mogel gosp. Jovanović zameniati gosp. Pašića v predsedništvu vlade.

V Beogradu se tudi živahno razpravlja o dvoboju med prometnim ministrom Radojevićem in interesenti Brodarskega sindikata. Današnji listi prinašajo obširno izjavo ravnatelja sindikata, Raše Miloševića, ki ostro napada prometnega ministra. Gosp. Radojević je že nocoj poslal beograjskim listom odgovor na ta napad. Značilno je, da je prinesla napad ravnatelja Miloševića na prometnega ministra Radojevića tudi «Samouprava». V krogih, ki stoje blizu prometnemu ministru, odločno zanikajo govorice, da bi gosp. Radojević odstopil. Pravijo, da ima minister popolnoma prav in da zato nikakor ne misli podati ostavke.

Jasno je, da dobi gosp. Pašić, ko se povrne domov, zelo zamotane razmere.

Pred otvoritvijo vladne krize?

V svrho razširjenja vladne večine. — Vloga Davidovićevih demokratov. — Odklonitev verskih strank. — Davidovićeva obtožba radićevsko-radikalnega režima.

Beograd, 6. okt. p. Čeprav smatrajo politični krogi da ne izpade iz kombinacije ne ena ne druga stranka vladne večine, pričakujejo vseeno, **da se s prihodnjim tednom otvori vladna kriza, ki naj bi imela tendenco razširiti vladno večino.** V prvi vrsti računajo, **da vstopijo v razširjeno vlado Davidovićevi demokrati**, ki naj bi bili na eni strani neke vrste protiutež proti radićevcem, na drugi pa žele radičevci sami, da vstopi Davidovičev klub v kabinet kot nekak posrednik v nasprotujočih si interesih. Mislijo, da bodo zlasti radićevci forsirali vstop davidovičevcev v vlado. Kar se tiče drugih skupin, je še zelo nejasno, ve se le, da so prvaki radikalne stranke proti pritegnitvi kake parlamentarne skupine z verskim programom v vladno večino. Gre tu predvsem za SLS in JMO.

Beograd, 6. okt. p. Danes se je vrnil v Beograd g. Ljuba Davidović. V nocojšnjih «Novostih» objavlja izjavo, v kateri veli, da je začela vlada izvajati v Črni gori skozi in skozi pristranski režim, od katerega ima sama naimanj haska. V Južni Srbiji izvaja strahovit teror. Vse se vrši v znamenju kršitve ustave in zakonov brez slehernega ozira na človekoljubje. Kar nekateri počno, že ni več človeško. Davidović pravi, da bo o vsem tem informiral pristojne činitelje in jih pozval, naj gledajo na to, da prestanejo take razmere v Južni Srbiji. Davidović izjavlja, da se bo obrnil do najširše javnosti, ako njegov poziv ne naide odmeva na merodajnih mestih, in sicer brez ozira na to, ali škoduje s tem interesom države. Večje škode državi da itak ne more napraviti, nego so jo že upravna oblastva.

Konferenca v Locarnu

Pravni izvedenci so se sporazumeli glede dodatnih predlogov k varnostnemu paktu. — Poljska delegacija odpotovala v Locarno. — Italija ne potrebuje garancije za Brenner! — Mussolini se udeleži konference?

Locarno, 6. oktobra. s. Danes ob enajstih dopoldne se je nadaljevala konferenca juristov, ki se je pričela včeraj ob štirih popoldne. Strokovnjakom se je posrečilo doseči glede onih členov varnostnega pakta, h katerim so bili predloženi dodatni predlogi in pripombe, popolno soglasje.

Plenarna seja konference je bila določena za 4. uro popoldne. Te seje se bo udeležil tud nemški zunanji minister dr. Stresemann, ki je zopet okreval. Na tej seji se bodo vzeli na znanje soglasni sklepi pravnih strokovnjakov, med njimi tudi nemškega izvedenca dr. Gaussa o izpremembah gotovih členov renskega pakta. Nato se bo razpravljalo o vprašanju vstopa Nemčije v Zvezo narodov.

Zaradi lahkega obolenja nemškega zunanjega ministra dr. Stresemanna so bile razširjene zelo razburljive vesti. Zlasti se je trdilo, da gre za poizkus zastrupljenja. Švicarska brzojavna agentura je pooblaščena izjaviti, da so vse te govorice brez vsake podlage. Dr. Stresemann je le lahko obolel radi izpremembe podnebja ter je sedaj zopet zdrav.

London, 6. oktobra. l. «Times» poročajo iz Locarna, da je francoska delegacija zahtevala zaslišanje češkoslovaških in poljskih zastopnikov. Nemci so na to francosko zahtevo izjavili, da se mora, ako ima Poliska to pravico, radi svoje zveze s Francijo zaslišati tudi Čičerin radi rapalliske pogodbe z Nemčijo.

Varšava, 6. oktobra. p. Francosko poslaništvo je izročilo zunanjemu ministru oficijelno povabilo na konferenco v Locarnu. Ker je bil rok za odpotovanje določen na danes, je odpotoval zunanji minister Skrzynski nocoj v Locarno. Poljsko delegacijo tvorijo poleg zunanjega ministra poljski zastopnik pri Zvezi narodov državni podtajnik Morawski, legacijski svetnik pri bruseljskem poslaništvu Michelstein, načelnik nemškega referata v zunanjem ministrstvu Lipski, referent oddelka za Zvezo narodov v zunanjem ministrstvu Komarnicki in poljski poslaniški svetnik v Berlinu Jaskovski.

Milan, 6. oktobra. l. Mussolinijev «Popolo d' Italia» izjavlja, da je Italija dovolj močna za obrambo Brennerja in da ne potrebuje za sedaj nobenega varnostnega pakta. Mejo na Brennerju bi mogla ogroziti le eventuelna spojitev Avstrije z Nemčijo, kar pa more Italija preprečiti s svojim protestom pri Zvezi narodov.

Kakor poročajo, bo ministrski predsednik Mussolini v štirih ali petih dneh dospel v Locarno, da se udeleži konference. Mussolini ostane v Locarnu le en dan.

Obsedno stanje na Grškem

Republikanska unija in celokupna opozicija proti Pangalosovi vojaški diktaturi. — Senzacijonalne aretacije v Atenah.

Atene, 6. oktobra. r. V svojem proglasu na grški narod obtožuje načelnik republikanske unije Papanastasiu ministrskega predsednika Pangalosa, da hoče vpeljati vojaško diktaturo in da pred razpustom ustavotvorne skupščine ni razpisal volitev, kakor je bila to njegova dolžnost v smislu parlamentarnega sklepa glede odgoditve parlamentarnih sej. Proglas republikanske unije je odobravala celokupna opozicija. Tudi bivši ministrski predsednik Kafandaris je izjavil, da popolnoma soglaša s Papanastasijem. Enako se je izrazil general Kondilis, ki hoče z vsemi sredstvi nadaljevati borbo proti Pangalosu.

Včeraj se je vršila dolga seja ministrskega sveta, po kateri so bili aretirani vodja republikanske unije Papanastasiu in več novinarjev, med katerimi sta dva direktorja časopisov, ki so podpirali boj proti vladi. Vlada je izročila Papanastasiua vojnemu sodišču. Pričakujejo se nadaljne senzacijonalne aretacije. Govori se, da so aretirani tudi general Kondilis, bivši ministrski predsednik Kafandaris in Mihalakopulos.

Vlada je proglasila izjemno stanje in uvedla strogo cenzuro. Kakor zatrjujejo, se je več ministrov izreklo proti intrigam ministrskega predsednika Pangalosa. V Atenah, Solunu in drugod vlada veliko razburjenje. (Glej članek «Kritični položaj v Grčiji» na drugi strani. Ured.)

Diplomatski konflikt med Avstrijo in Italijo

Italija zahteva posebno opravičilno noto radi napada na Mussolinija, ki ga je zakrivil socijalistični poslanec Ellenbogen v avstrijskem parlamentu dne 1. t. m.

Dunaj, 6. oktobra. d. Govor socijalnodemokratskega poslanca dr. Ellenbogna ob priliki debate v parlamentu o novih ženevskih določbah, v katerem je ostro napadal Mussolinijevo politiko, je povzročil več ali manj resen diplomatski konflikt med Avstrijo in Italijo.

Dr. Ellenbogen je izjavil: V zadevi otoka Krfa se je Zveza narodov bala celo ubogega Mussolinija, ki ne ubila samo svobode svojega lastnega naroda (skupščinski predsednik je krepko zvonil), ki ne jemlje samo Nemcem na Južnem Tirolskem pravico do avtonomije (živahno odobravanje levice, predsednik zopet zvoni), ki jim je zajamčena po versailleski mirovni pogodbi, ampak si upa celo napadati svobodo tujega naroda, **Zveza narodov pa si ne upa prijeti tega** roparja. Predsednik je pozval govornika energično k redu.

Ta po mednarodnih običajih nenavaden napad na italijansko vlado je povzročil v Italiji veliko nevoljo. Najprej je italijanski poslanik na Dunaju protestiral v zunanjem ministrstvu, ki je izreklo obžalovanje nad dogodkom. Italijanska vlada pa se s tem ni zadovoljila, ter je izjavila, da gre v tem slučaju za težak diplomatski incident in zahteva, da odpošlje avstrijska vlada posebno opravičilno noto v Rim.

Rim, 6. oktobra l. Agencija Stefani objavlja: Med debato v avstrijskem parlamentu o zadnjih ženevskih sklepih je socialistični poslanec dr. Ellenbogen ostro napadal Zvezo narodov, ter je ob tej priliki zakrivil tudi prostaški napad na italijansko vlado in njenega načelnika. Italijanski poslanik je takoj protestiral pri avstrijskem zunjem ministru, ki je obžaloval dogodek in je takoj poslal na italijansko poslaništvo zastopnika, ki naj izrazi obžalovanje avstrijske vlade radi nepremišljenih besed socijalističnega poslanca. Italijanska vlada se s tem ni zadovoljila, incident pa ima lahko posledice.

»Idea Nazionale« napada ob tej priliki vodstvo avstrijskih socijalnih demokratov, o katerih pravi, da delajo skupno z Vsenemci za priključitev Avstrije z Nemčijo, da vodijo protiitalijansko propagando na Tirolskem in da so že ponovno dokazali, da hočejo izzvati Italijo. Ellenbognove izjave dokazujejo politično, parlamentarno, novinarsko in propagandistično smer, ki ni v skladu z dobrimi odnošaji do sosedne države. Mussolini ima prav, ako topot zahteva nekaj več, kakor pa se zahteva običajno.

Zbližanje med Rusijo in Italijo?

London, 6. oktobra. z. Vsi listi slede s pozornostjo potovanju ruskega zunanjega komisarja Čičerina na Poljsko in v Nemčijo in se živahno bavijo z njegovimi političnimi razgovori z vodilnimi državniki obeh držav. Vse angleško časopisje zavzema odločno protirusko stališče.

Že ko se je Čičerin mudil v Varšavi, so sumili angleški krogi, da ne gre za nič manj kot za rusko-polisko-turško zvezo. Ko pa so se začeli razgovori v Berlinu, so se pojavile domneve, da gre za zvezo med Rusijo, Nemčijo in Italijo. Ta domneva se zlasti opaža v diplomatskih krogih. Te vesti zadobivajo sedaj vedno bolj konkretno obliko. Baje je prišla prva vest o tej drugi kombinaciji iz ruskega vira. Poseti vojnih ladij Italije in Rusije v teh dveh državah, smatrajo za pomemben znak, ki ga še bolj potrjuje dejstvo, da že delj časa neprestano piše sovjetsko časopisje o solidarnosti interesov Rusije in Italije, v čemer vidijo diplomatski krogi rahlo napoved resnejših razmotrivanj o morebitni zvezi.

Čičerin pri Hindenburgu

Berlin, 6. oktobra. k. Državni predsednik Hindenburg je danes sprejel sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Čičerina v spremstvu ruskega poslanika v Berlinu Krestinskega.

Kaj je Radić govoril v Ženevi?

Radićevi demantiji in protiizjave dopisnika «Politike».

Beograd, 6. oktobra. r. Današnja «Politika» objavlja izjavo svojega ženevskega dopisnika Martinca kot odgovor na Radićeve in druge demantije glede govorov, ki jih je imel in izjav, ki jih je podal Stj. Radić v Ženevi o zavezniških državah ter o Makedoniji. Dopisnik Martinac vzdržuje v celoti točnost tozadevnih poročil, ki jih je objavila «Politika» ter postavlja vse radićevske in druge demantije na laž. Njegova izjava se v bistvu glasi tako-le:

Danes po povratku iz inozemstva sem zvedel, da je moje brzojavno poročilo iz Ženeve o znanem predavanju g. Stj. Radića napravilo precejšnjo zmedo in je bilo mnogo komentirano v javnosti. Izvedel sem tudi, **da je bil del tega poročila, ki govori o Makedoniji, demantirano v zelo kategorični obliki.**

Izjavljam, da nimam kljub demantiju k temu poročilu o govoru g. Radića v dvorani «Ateneja» pristaviti nikakega popravka. G. Radić je vse ono, kar sem brzojavil, resnično izrekel. Bilanca govora g. Radića je: 1.) žalitev Francije; 2.) žalitev Anglije; 3.) žalitev Italije; 4.) žalitev vseh možnih narodnih poslancev in vseh mogočih vlad. Glede odstavka o Makedoniji je g. Radić izjavil to, kar sem brzojavil. Imel sem kontrolo, ker sem vedel, da g. Radić rad demantira to, kar govori. Pet novinarjev je sprejemalo Radićev govor in smo potem poročilo skupno sestavili». V nadaljni izjavi opozarja g. Martinac tudi na popravek direktorja presbiroja dr Ivkoviča, ki tudi ni po volji Radiću in ga demantira.

Seja finančnega odbora

Beograd, 6. oktobra. r. Finančni odbor bo imel svojo sejo 12. t. m. ob 4. popoldne. Na tej seji ima odobriti neke postavke carinske tarife.

Iz gospodarsko-finančnega komiteta

Beograd, 6. oktobra. p. Gospodarsko-finančni komitet ministrov je imel danes sejo, na kateri je sklenil nakupiti v Smirni 30.000 kg tobaka. Nadalje je odbor razpravljal o odkupu zasebne šumske železnice Banjaluka-Pribudić. Odkupnina znaša 42 milijonov dinarjev. Do načelne odločitve danes ni prišlo.

Kongres črnogorskih federalistov

Beograd, 6. oktobra. p. V Podgorici zboruje kongres črnogorske federalistične stranke, ki se ga udeležujejo delegati vseh strankinih organizacij in njeni poslanci. Na kongresu je bil zopet potrjen federalistični program. Izvoljen je bil glavni odbor, ki mu stoji na čelu predsednik Mirko Mijušković.

Spopadi med fašisti in prostozidarji

Krvave posledice Farinaccijeve napovedi novega fašistovskega navala. — Poboji med fašisti in kmeti.

Rim, 6. oktobra. z. Tajnik fašistovske stranke Farinacci je naočitke prostozidarjev da je bil sam prostozidar, predno je postal fašist, odgovoril s prikritimi grožnjami, da čakajo njegovi pristaši samo na povelja. Kmalu nato so se pričela preganjanja prostozidarjev.

V Firenzi so vdrli fašisti v trgovine in stanovanja prostozidarjev. Fašistovski podtajnik Luparini v Firenzi je v soboto zvečer hotel posetiti v spremstvu treh fašistov v stanovanju višjega uradnika Bandinellija, ki je bil znan kot prostozidar. Bandinelli pa je bil menda obveščen o njihovem prihodu ter se je oborožil z nekaterimi svojimi prijatelji. Ko je Luparini potrkal na vrata njegovega stanovanja, je neki prijatelj Bandinellijev skozi odprtino vrat oddal več strelov na fašiste. Luparini se je zgrudil smrtno zadet, neki drug fašist pa je bil lahko ranjen. Ko so fašisti zvedeli za dogodek, so obkrožili hišo in morilca ustrelili, ko je hotel pobegniti preko streh. Luparini je na poti v bolnico umrl. Bandanelli pa je pobegnil in se skril pri svojih prijateljih. Fašisti so njegovo stanovanje popolnoma demolirali ter pohištvo na cesti zažgali.

V nedeljo ponoči so fašisti zabodli maksimalističnega advokata Consola in bivšega socijalističnega poslanca Filatija. Consolo je kmalu nato umrl v ječi, Filati pa umira. Farinacci je iz Milana poslal nato v Firenzo povelje, naj fašisti prenehajo z represalijami.

Zdi se, da se je nerazpoloženje proti fašistom razširilo tudi med širše kmetske mase. Včerai so kmetje v provincijalnem mestecu blizu Alessandrije napadli fašiste ki so se vozili v avtomobilu. Ustavili so avtomobil in pretepli fašiste s palicami in gnojnimi vilami. Ko so fašisti pričeli streljati, so se šele odstranili. Tudi pri Bergamu so kmetje napadli fašistovske miličnike ter jih pretepli.

Ogroženi interesi domačega delavstva

Zveza industrijcev za Slovenijo je v «Jutru» priobčila uspeh ankete, ki se je vršila dne 28. septembra v Beogradu glede zaposlovanja inozemskih delavcev. Iz poročila odseva popolna zadovoljnost z uspehom ankete. Ta odsev nam ne jamči, da bodo varovani naši nacijonalno-socijalni interesi in da bo našemu gospodarstvu oglajena pot k duševnemu prerodu v duhu notranje osamosvojitve našega narodnega gospodarstva. Struktura našega gospodarstva bo nosila, kakor do sedaj obiležje narodne mlačnosti, omaloževanje domačega življa, aprioristicnega strokovnjaštva tujih strokovnjakov; narodne energije bodo zadrževane in stalno pod moralno silo tuje miselnosti. Tako in absolutno tako je bilo pod strožjo prakso, ki, priznamo, ni bila elastična in brez šikan, vsaj tako, pa gotovo hujše bo pod veljavnostjo omiljenejših predpisov. — Žalibog ne čujemo uradnih izjav k temu velevažnemu našemu socialnemu vprašanju od interesnih zastopstev naših delavcev in nameščencev. Imamo pa vtis, da bi ta pojasnila izzvenela v žalostno in strahu polno melodijo. Saj kamor človek pride, čuje take pritožbe. Ni skoro večjega podjetja v Sloveniji, o katerem bi naše delavstvo in nameščenstvo ne imelo utisa, da v njem odloča tuj gospodar, tuja vidna ali nevidna sila. Zvezi industrijcev in s tem tudi v njej včlanjenim nemškim podjetjem je zadoščeno, ne bo pa zadoščeno našim nacijonalnim interesom. Tega dejstva ne izbrišejo tolažilne kapljice, da obstoja «nujna zahteva, da naj industrijska podjetja v Sloveniji tako v svojih obratih, kakor v svojih centralah zaposlujejo domačine in naše državljane, kakor delavce, tako nameščence in vodilne uradnike.» Te tolažbe so skoroda podobne tolažbam, s katerimi se jokajočega otroka pomirja z nemogočimi obljubami.

Pojasnilo Zveze industrijcev namreč ne pove, kje je garancija, da bodo inozemski delavci zaposleni le tam in le tako dolgo, dokler je podana stvarna potreba. To jamstvo naj nudijo izjave delavskih zbornic in izjave pristoinih delodajalskih korporacij. Slednje se bojimo, da bodo za inozemce vedno pozitivne. Interes, ki je povzročil vložitev prošnje, bo odločilen tudi za izjavo. To je naravno. Izjave delavskih zbornic so pri njih kratkem obstoju in delovanju in pri pomanjkanju točnega pregleda o domačem trgu delovnih sil precej problematične vrednosti. Obe izjavi pa sta absolutno nezanesljivi v točki presoje kvalifikacije inozemskega prosilca odnosno v presoji kvalifikacije domačega konkurenta. Ti garancijski pogoji so bili tudi do danes v veljavi in stroga praksa je bila še vedno premalo stroga: inozemci so bili zaposleni vsepovsod. Varujemo načelo zaščite naše produkcije. To je naša gospodarska in socialna potreba. Vemo, da se to načelo da varovati drugače iz stališča narodnega ponosa in drugače iz stališča nacijonalne brezbrižnosti in mlačnosti ali celo sovražnosti. Prepričani smo, da bodo to načelo naši narodni podjetniki, prožeti skrbi in brige za naše pereča narodna in socialna vprašanja, vse drugače branili kakor istovrstna podjetja narodno indiferentnih lastnikov. Pri prvih vemo, da bo odločevala res le skrajna stvarna potreba, pri drugih pa bodo v ozadju drugi motivi, le sprejai bo morda videz dejanske potrebe. Zadostno in zadovoljivo jamstvo more nuditi le razpis stvarno potrebnega mesta. Ako borza dela s pomočjo strokovnih udruženi naših delavcev in nameščencev ne more tega mesta zasesti, potem šele naj se odpro vrata tujcem.

Prošnje bo ministrstvo reševalo v kratkem roku. To je posebno povdarjena nova smernica. Toda tu velja resnica: kjer se mudi, se marsikaj pomečka.

Anketa je obrnila posebno pozornost na pred 14. junijem 1922 že pri nas zaposlene inozemce. Ravno te osebe ne bi smele biti neobhodno potrebne, ker bi morala podjetja tekom toliko let že preskrbeti nadomestek iz domačega naraščaja. Zakaj ne bi bilo za bivanje teh inozemcev pristojno ali vsaj sopristojno tudi ministrstvo za soc. politiko? Zakaj to razlikovanje? Tudi za te naj bo merodajna dokazana stvarna potreba, dokazana kvalifikacija in jasno dokazano pomanjkanje domačih sil in nemožnost vzgoje domačega naraščaja?

Nočemo biti šovinisti ali nestrpneži. Zato smo mnenja, da bi pri tem vprašanju morali odločevati tudi socialni momenti in ne samo državljanstvo, dalje napredujoč asimilacijski proces, podpiranje naših kulturnih in socialnih stremljenj in drugi etični in moralni principi, v kolikor upoštevanje teh momentov ne bi bilo v direktno škodo našemu življu. V tem pogledu so se vršila skoroda grozodejstva. Usmiljenje smo imeli s preganjanci.

Povsem ne namestu pa je klin, ki ga pri tem vprašanju zabija pojasnilo Zveze industrijcev med delavce in nameščence. Zelo nevarna je tudi interpretacija pojma oseb, ki opravljajo višje posle, za katere naj omejitve sploh ne veljajo. Pojasnilo pravi, da je pod temi osebami razumeti neposredne predstavnike tujega kapitala. Kje je meja med posrednostjo in neposrednostjo in dokazi zato?

Da ponovimo: smernice novega pravilnika, v kolikor so prodrle v javnost, ščitijo ekspanzivnost tujega kapitala, ne nudijo jamstva za zadostno zaščito domačih delovnih moči in so le zopetni dokaz, da se bo pod firmo «stvarnih» potreb moral naš živelj še dolgo zavedati, da ni na svoji zemlji svoj gospod.

r.

„Naš Zvon“

Na Westfalskem izdaja g. Janez Kalan (duhovnik) list «Naš Zvon», o katerem trdi, da je glasilo Slovencev na tujem. Slučajno mi je prišla v roke 6. štev. t. l., iz katre sem takoj videl, da je to propagandni klerikalni list, ki nima drugega namena, nego izseljence ogreti za SLS. To je v toliko važno, da vsakdo spozna, da g. Janez Kalan, tudi če gre izven državne meje, ni nič drugega kakor prav strupen partizan. On sicer prav po jezuitsko trdi, da kdor dela stranke (med našimi delavci na Nemškem), ta greši nad slovenskim narodom. G. Kalan pač misli, da je Slovenstvo in klerikalstvo eno in isto, katoličanstvo in klerikalstvo pa tudi, in kdor ni klerikalec, ta «greši». Ne bi se bavil s to stvarjo, ako bi ne bil duhovnik Janez Kalan v svoj list napisal dolgovezne hujskarije, v kateri opravičuje svoje razdiralječe delo med Slovenci na tujem, ki ga je začel z znanim darom zbranim po «Jugoslov. Matici».

G. Kalan piše v tonu, ki bi ga pač mogel zadržati v svojem krogu. Žerjav in Pribičević sta mu šla «po conatah», jugoslovensko ime mu smrdi. Voditelj narodnih delavskih društev na Westfalskem, g. Bolha, ki ima to napako, da ne vidi, da morajo delavci kar vsi pod klerikalni klobuk, se je zameril, kakor vidim iz Kalanove obtožbe, ker baje društvom zastoni pošilja «Jutro», «Slov. Narod», «Narodni dnevnik» in «Domovino». Zato spada po Kalanovem mišljenju na grmado. «Jutra», ki ga v Sloveniji čita vsak dan 100.000 ljudi, bi ne smel čitati delavec na Westfalskem, ki ima najbrž več življenske skušnje nego g. Kalan, svobodne sodbe pa gotovo več nego ta slepo fanatični in enostranski duhovnik. Ker se boji, da bi se mu tudi med izseljenci vse smejalo radi tega stališča, g. Janez Kalan na široko razklada svoje mišljenje v omenjenih novinah. G. Kalan obrekuje in namenoma piše neresnico, trdeč, da so naši listi kapitalistični, da jih banke vzdržujejo ali podpirajo, njih lastniki pa da «so iz državnih posestev nagrabili milijone in milijone.»

G. Kalan, Vi ste tu lagali in obrekovali. Vabim Vas, da v tuzemskem časopisju ponovite te obdolžitve napram nam. Sicer je Vaša dolžnost jih preklicati, da Vam ne ostane ime, ki ga Vam s tem dajem: da ste namreč z ozirom na te laži o naših listih infamen lažnik in obrekovalec.

G. Janez Kalan v svoji lažnjivosti ne pozna meje. On pripoveduje našim rojakom na Westfalskem, da naši listi delajo, da bi se Slovenci čez noč preselili v Srbe. On pravi, da «Jutra», «Domovine» itd. noben Slovenec več ne razume. G. Kalan je torej tudi smešen.

Da smo protiverski, proticerkveni, to seveda g. Kalanu stoji. Mi pa trdimo, da proticerkven je duhovnik, ki svoje rojake obrekuje in laže, kaiti od podira ugled cerkve. Protiverski je duhovnik, ki vero meša s politiko. Oboje velja za g. Janeza Kalana.

Iz člankov g. Kalana vidim, v čem obstoji njegovo «delovanje» v inozemstvu. On je tam samo, da seje zdražbo in mržnjo. Uvedel pa se je z denarjem Jugoslovenske Matice, nabranim predvsem v tistih krogih, katere obrekuje g. Kalan med našimi westfalskimi rojaki.

Dr. Gregor Žerjav.

Chamberlainov optimizem v Locarnu

Locarno, 5. oktobra.

Angleški zunanji minister Chamberlain je podal zastopnikom časopisja nastopne izjave:

Veliko število tu zbranih novinarjev dokazuje velikanski interes vsega sveta za Locarno. Brez pretiravanja se more reči, da se zdijo rezultati te konference vsem gledalcem zelo važni. V tem trenutku so že zbrani zastopniki petih držav, da izmenjajo svoje nazore in da poiščejo sredstva, ki naj bi vodila do boljšega sporazumevanja med narodi. Zelo sem hvaležen, in upam, da so hvaležne vse države, ker so pogajanja privedla do možnosti popolnoma prijateljskih razgovorov. Ves svet trpi, tudi države, ki niso bile v vojni, trpijo na razmerah, ki vladajo po sklepu miru. Toda vse države, tudi bivši nasprotniki, zapuščajo vedno bolj sovraštvo preteklosti in želijo odkritosrčnega prijateljstva. Bili smo zelo srečni, da se je določil Locarno za kraj konference. Švicarsko ozračje se zdi nenavadno ugodno za take mirovne razgovore. Zdi se, da je poiskal mir tu svoje pribežališče, in mi ga iščemo tu.

Po versailleski pogodbi je bilo že mnogo konferenc med Nemčijo in zavezniki. Vsaka nadaljna konferenca je izboljšala metode pogajanj. Semkaj ni prišel več nihče s kakršnimikoli zahtevami in z nasilno volje, temveč so se sestali k skupnemu delu popolnoma enakopravni. Zadnje izkušnje nam dovoljujejo upanje, da bomo mogli rešiti tudi največje težkoče, ako bo vladal med nami prijateljski duh. Angleška vlada ne želi drugega, kakor da se ustvari v Locarnu boljša bodočnost in da se odstranijo pogreški preteklosti. Prepričan sem, da so tudi druge vlade prišle semkaj z istim duhom. Upamo, da ustvarimo tu resničen mir na svetu.

Kritičen položaj v Grčiji

V Grčiji se je položaj po razpustu narodne skupščine še poostril. V ospredju je konflikt med šefom vlade Pangalosom in Papanastazijem, šefom republikanske unije. Ta konflikt je tem pomembnejši, ker predstavlja republikanska unija edino politično stranko na Grškem, ki se je po posrečenem puču z dne 25. junija t. l. pridružila Pangalosu, oziroma ga podpirala v parlamentarnih akcijah. S tem, da je nastal razdor med Pangalosom in Papanastazijem, je izgubila vojaška klika, ki vrši diktaturo na Grškem, še zadnjo civilno stranko v deželi in je omejena le še na vojaške kroge. V tem je glavni pomen dogodka, ki je izzval celo proglas obsednega stanja ter pritiral situacijo na ostrino.

Geneza tega razdora sega še v čas pred razpustom parlamenta. Kakor znano, je posebna komisija parlamentarcev izdelovala novo ustavo. Ta tridesetčlanska komisija je bila sestavljena samo iz članov republikanske unije in pa iz par članov — pristašev skupin Pangalosa, Kondilisa in Gonatasa, ki so vsi višji častniki. Predsednik komisije je bil baš Papanastaziu, šef republikanske unije.

Usoda te ustavne komisije je znana. Ustavni načrt, ki ga je izdelala, je v mnogih točkah bistveno nasprotoval osnutkom, kakor jih je bila že izrekla poprej večina zbornice; toda ugajal tudi ni diktatorski vladi. Po zakoniti določbi pa bi morala vlada kljub temu objaviti to ustavo ter jo kratkomalo uveljaviti. Zbornica bi imela le pravico, v roku štirinajstih dni izvesti modifikacijo posameznih ustavnih členov, ki bi ji ne ugajali. Na to določbo se je baš opiral Papanastaziu, zato v sporu z Pangalosom ni hotel odjenjati: nasprotno pa je bil ta očividno presenečen, ker bi bil pričakoval, da ne bo Papanastaziu sestavil nove ustave po njegovih željah in navodilih.

Iz tega spora se je rodilo gorje. Pangalos je kratkomalo lastnoročno spremenil posamezne člene ustave in jo nato proklamiral. V to zakonito ni bil upravičen; on bi bil moral ali razglasiti ustavni načrt komisije v celoti ali pa prepustiti narodni skupščini, da izvede korekturo v zakonito določenem roku štirinajstih dni. Oboje mu je bilo nasprotno; v prvem slučaju bi bili zmagali v stvari civilni republikanci Papanastazijevi, v drugem pa bi o ustavi odločala venizelistična večina zbornice, kar bi mu bilo še nesimpatičneje. In Pangalos je volil tretje, — diktiral je kratkomalo svojo volio tako proti komisiji kot proti parlamentu.

V oficijozni noti se vlada opravičuje, češ, da je morala v izvrševanju «narodove volje» korigirati nespametne člene komisijinega ustavnega načrta, n. pr. proporcijonalni volilni sistem, določbo, da sme biti ministrski predsednik samo eno leto na vladi itd. V ostalem pa da bo imela nova zbornica pravico, v zakonitem roku petnaistih dni izvršiti revizijo uvedene korigirane ustave.

Papanastaziu je izvajal posledice ter je v posebnem energičnem proglasu apeliral na narod, za kar je moral kratkomalo v ječo; vojaki, osobito če so diktatorji, ne poznajo šale. Po deželi je nastalo vznemirjenje. Pangalos je smatral za potrebno, proklamirati obsedno stanje.

Kaj sedaj? Papanastaziu je bil pač pri zadnjih volitvah s svojim radikalnim republikanizmom potegnil za seboj levičarske elemente, osobito tudi maloazijske begunce. To so ljudje, ki bi mogli riskirati tudi resnejšo borbo, da vržejo neljube tirane. Toda vprašanje je, če predstavlja Papanastazijeva stranka, ki se je zbrala v dobi demagogije, enotno in krepko falango ir, če ni že velik njen del preskočil k Pangalosu. O tem vlada popolna neorijentiranost, cenzura in diktatura sta dodobra prikrila dejansko stanje. Potrjuje se, da je bilo na Grškem zavladalo veliko nezadovoljstvo s parlamentarnim delom zadnje zbornice, ki je tratila čas z besednimi bitkami; da bi volilci prešli na stran generalom, je vendarle malo verjetno.

Pripomniti je še, da so Pangalosu odločno nasprotne tudi vse ostale stranke, osobito venizelisti obeh strank, ki se sploh nista dali zastopati v ustavni komisiji. Zato je tem interesantnejše, kako se bo boril svojeglavni Pangalos proti tolikim nasprotnikom.

Politične beležke

+ **Slovenska fronta in klerikalci.** «Slovenec» piše, da je dr. Korošec zato vabil slovenske napredne stranke v skupno slovensko fronto s klerikalno stranko, da bi misel narodne skupnosti tolikrat pri nas premalo upoštevana, prodrla globlje v mišljenje zadnjega Slovenca. Tako piše danes glasilo tiste stranke, ki je od nekdaj razbijala enotno slovensko fronto, zlasti pa v časih, **ko je bila narodna eksistenca Slovencev v resnici ogrožena.** Danes, ko so Slovenci postali državni narod v lastni jugoslovenski državi, kličejo črno oblečeni grobarji slovenskega naroda v enotno slovensko fronto slovenske napredne stranke! Tega ne delajo zato, da bi pomagali odpraviti pomanjkljivosti v našem javnem življenju, pač pa da bi s pomočjo drugih slovenskih strank ojačili svoj vpliv med ljudstvom, **ki izginja zaradi njihovih političnih neuspehov.** Če bi bilo slovenskim klerikalcem v resnici mar za potrebe slovenskega ljudstva, bi že davno lahko manifestirali z dejanji za skupno slovensko fronto takrat, ko so druge stranke naglašale v prvi vrsti potrebo dela na gospodarskem in socijalnem polju, ki pa ga je klerikalna stranka s svojo versko in separatistično gonjo samo ovirala. Klerikalna stranka z vso svojo preteklostjo nima nobene legitimacije za braniteljico slovenstva, ki jo tudi v najnovejši dobi ni pridobila s svojim razdiralnim delom. Danes piše «Slovenec», da zahteva klerikalna stranka čim širšo avtonomijo občin, okrajev, pokrajin in narodov. Klerikalna fraza! Klerikalna stranka je dosledno ovirala izvedbo volitev v pokrajinske in okrajne skupščine. Potom teh samoupravnih skupščin bi se lahko v polni meri zadostilo posebnim potrebam Slovenije, z njimi bi bila ustvarjena tudi prva in glavna podlaga za samoupravo slovenskega ljudstva, vendar pa se je z vsemi silami borila in se še bori proti tem samoupravnim ustanovam. S svojim bojem proti njim se je izkazala kot čisto demagoška protiljudska stranka, ki ji je slovenstvo samo sredstvo v dosego ultramontanskih ciljev.

+ **Zmanjšanje stalne vojske.** Stjepan Radić je izjavil po svojem povratku v Zagreb, da se bo naša stalna vojska zmanjšala za 10 000 do 50.000 vojakov ne glede na druge države. Z ozirom na to izjavo je izgledalo, da je vlada res sprejela kak tak sklep. Stvar pa je precej drugačna. Radikalna «Samouprava», ki sicer brani St. Radića zaradi te izjave pred napadi beograjskih listov, pa piše bistveno v popolnoma nasprotnem smislu. Pravi namreč: «Razmere, v katerih živi svet, zlasti pa naša država, ji imperativno nalagajo, da goji, dviga in čuva svojo obrambno moč, kar tudi dela in mora delati. V tem pogledu je doseženo popolno soglasje med HSS in radikalno stranko in to soglasje je bilo ugotovljeno v protokolu sporazuma ter v vladni deklaraciji. Osebno mnenje g. Radića in njegova težnja po zmanjšanju stalnega kadra v vojašnicah kakor tudi osebno mnenje in težnje mnogih naših politikov in državnikov, ne izključujejo skrbi in dela za državno obrambno moč, niti mu je bil cilj propaganda v tej smeri. V politiki je stvarnost vedno jačja od teorije in v tem vprašanju je pri nas stvarnost že razsodila. Mi kakor tudi HSS se zavedamo, kaj dolgujemo ozirom na varnost države in naroda in se bomo tem ozirom oddolžili s stvarnim in odločnim delom.» Ta izjava «Samouprave» dokazuje, da je HSS sprejela stališče radikalne stranke glede na vprašanje vojske in da nima osebno mnenje St. Radića v tem pogledu nobene odločilne moči. Tako so radikali indirektno desavuirali St. Radića ter demantirali njegovo izjavo, da bo zmanjšal našo stalno vojsko. Radićeve izjave imajo res kratko življensko vrednost.

+ **Odnošaji med vladnima skupinama.** Pondeljkova «Pravda» poroča, da je predsednik radikalnega kluba Ljuba Živković skušal v Vojvodini, zlasti pa v Novem Sadu in Subotici pomiriti tamošnje radikale, pri čemer pa ni imel uspeha, ker je razdor med njimi prevelik. «Pravda» piše, da Ljuba Živković ni odnesel iz Vojvodine najugodnejših vtisov, ker ni razcepljenost nikjer tako velika kakor v Vojvodini. Razen tega v Vojvodini tudi niso dobri odnošaji med radikali in HSS in se to najbolj opaža v Bački. Tam je akcija radićevcev zelo močna ter jim je uspelo, osnovati 60 organizacij, kar je zelo ogorčilo radikale.

+ **Ministrski fotelj in St. Radić.** Zagrebški «Jutarnji list» je napisal, da je bil St. Radić poslan v Ženevo za to, da se mu izkaže zaupanje vse države in da možnost potrditi v inozemstvu z besedo in svojo besedo, kar je njegova stranka potrdila v Beogradu, zlasti pa Pavle Radić s svojo izjavo od 27. marca. Istotako pravi «Jutarnji list», da je St. Radić to misijo popolnoma izvršil in da za to s polno pravico pričakuje od države — priznanja in omogočenje sodelovanja v vladi. St. Radić torej ponuja v «Jutarnjem listu», naj mu radikali plačajo delo, ki ga je samoposebi umevno moral izvršiti v Ženevi. Za to delo zahteva St. Radić nič manj kot ministrski sedež. S čim si je St. Radić zaslužil ministrski sedež, pa je itak znano. Pred vsem svetom je izjavil, da je bil nor s svojo sedemletno politiko vred. «Hrvat» se bavi s pisavo «Jutarnjega lista» in pravi, da je bil St. Radić za vse drugo nor, samo za ministrski sedež ni. «Hrvat» očita St. Radiću, da je v Ženevi proglasil hrvatski narod za narod brez tradicij, da je v svojih izjavah Gauvinu v Ženevi obrazložil, da so hrvatske zahteve tekom sedmih let izgubile realnost in da je zahteva po hrvatskem saboru brez vrednosti. «Hrvat» zato očita Radiću, da je zanj vse brez realne vrednosti, samo ministrski sedež mu je prava realnost. St. Radić dobiva ministrski fotelj, pravi «Hrvat», narod pa ne dobi ničesar.

Velurje, baržune, vsakovrstne plišе, volneno blago za damske kostume in plašče nudi po najnižjih cenah z največjim popustom tvrdka
Jos. Snoj, Ljubljana, Prešernova ulica.

Es-ka, Jogo, Torpedo, Bianchi kolesa so le najboljša najcenejе pri
J. Gorec Palača Ljubljanske kreditne banke in Gosposvetska c. 14
Vsi nadomestni deli in oprema.

Mariborski občinski svet

Maribor, 6. oktobra

Nocoj se je vršila tretja redna seja mariborskega občinskega sveta, ki je ponovno dokazala, da je Narodni blok ne samo zmožen, ampak tudi voljan izvesti svoj velikopotezni program, ki si ga je postavil pri zadnjih občinskih volitvah. Seja je bila posvečena tekočim občinskim zadevam ter raznim perečim socijalnim vprašanjem, ki sta jih proučila odbora za brezposelne ter za pobijanje draginje. Mestoma je prišlo do burnih prizorov med socijalisti in nekaterimi klerikalnimi občinskimi svetniki.

Uvodoma je župan pozdravil novo vstopivšega občinskega svetnika gosp. Stanko Detelo, ravnatelja Mariborske tiskarne in predsednika Jugoslovenske Matice v Mariboru, ki je bil izvoljen na listi Narodnega bloka ter je vstopil sedaj v občinski svet na mesto odstopivšega občinskega svetnika Selinška. Nadalje je župan naznanil, da je občinski svetnik Životnik (SLS) odložil svoje mesto radi prezaposlenosti. Na njegovo mesto pride strojevodja g. Maher.

Socijalisti so predlagali, naj stopi občina s falsko elektrarno v pogajanja radi znižanja cen električnega toka za kurjavo (za zasebnike), ker sedanje cene ne odgovarjajo več cenam kurjave. Predlog je bil brez debate sprejet, nakar so sledila poročila odsekov.

Za drugi odsek je poročal obč. svetnik Stabej v zvezi s svoječasnim sklepom o ustanovitvi socijalno - političnega urada. Predlog odseka je bil, naj se sprejme pravilnik o podporah za brezposelne ter ustanovi tozadevna komisija. Pravilnik je izdelan po uzancah sličnega pravilnika ljubljanske mestne občine ter določa podpore za brezposelne, ki so v Mariboru pristojni ali pa vsaj dve leti bivajo v Mariboru ter so brez lastne krivde ostali brez dela. Podpora znaša dnevno 10 Din, za vsakega družinskega člana pa po 5 Din. Dovoljuje se samo v času od 1. oktobra do konca marca vsako leto. Prednost imajo člani strokovnih organizacij, izkazati pa se morajo s potrdilom državne borze dela, da so se pri njej prijavili ter ne smejo odkloniti nakazanega jim dela, ki mora biti primerno njihovemu poklicu. Načrt pravilnika predvideva dotacijo temu podpornemu fondu iz občinske in državne podpore.

Debata, v katero so posegli zastopniki vseh strank, je pokazala, da se v načelu vsi strinjajo s tem načrtom, vendar pa se je od socijalistične strani predvsem naglašalo, da manjka v osnutku točna določitev dohodkov za ta fond. Obč. svetnik Ošlak (socijalist) je predlagal, naj se v to svrho uvede poseben davek, kakor se je to storilo v Ljubljani. Nemci so zahtevali dodatek, naj se podpora izplačuje samo z ozirom na razpoložljiva sredstva. Ko je obč. svetnik Bahun (socijalist) naglašal, da je predlog o podporah brezposelnim uspeh socijalistične opozicije ter omenil, da so se zastopniki Narodnega bloka temu vprašanju vedno le posmehovali, je prišlo do ostrega nastopa med njim in svetnikom dr. Jerovškom. Obč. svetnik Petejan (socijalist) je naglašal, da je baš država dolžna podpirati brezposelne, da pa mora tudi občina v svojem delokrogu storiti kolikor mogoče za ublaženje bede teh nesrečnežev. Nemec Glaser je nastopil proti predlogu, češ da se itak že v bolniško blagajno plačuje 5 odst. za podpiranje brezposelnih, nakar je poročevalec obč. svetnik Stabej, ki je šef borze dela v Mariboru, pojasnil, da borza dela doslej ni dobila od države na ta račun še niti vinarja. Obč. svetnik Bahun je ob tej priliki očital klerikalcem, da so tega krivi oni sami, ker da je dr. Korošec prvi prodal avtonomijo Slovenije ter ustvaril centralizem, ki ga danes klerikalci toliko kritizirajo. Po skoro enourni debati je bil končno v celoti sprejet predlog odseka z dostavkom, da se v prihodnji proračun vstavi primerna vsota za podpiranje brezposelnih.

Za tretji odsek je poročal dr. Kac (SDS). Sklenjeno je bilo, da se zgradi remiza za desinfekcijske vozove. Razsvetljava mestnega parka se začasno odloži, pač pa se razsvetlijo vse sosedne ulice.

Za četrti odsek je poročal dr. Jerovšek. Nakup nekega sveta je bil odklonjen. Na celo kopico vlog zadruge «Mojmir» v zadevi raznih stanovanjskih in stavbnih vprašanj je bil odobren odgovor stavbnega urada, ki javlja, da so interesentom vsa pojasnila v stavbnem uradu na razpolago. Obč. svetnik Ošlak je priporočal več zanimanja za zadružno gibanje ter zlasti naglašal potrebo perlustracije stanovanj.

Nato je poročal za peti odsek občinski svetnik Weixl o regulaciji cen. Z mesarsko zadrugo so se vodila pogajanja glede mesnih cen ter je došlo do sklena, da se predlaga obrtni oblasti natančna določitev kvalitete mesa ter razvrstitev cen po kakovosti mesa. Cene kruhu so bile medtem že uradno določene. Ravno tako je gostilničarska zadruga na opozorilo obrtne oblasti že znižala cene. Sklenilo pa se je naprositi obrtno oblast, naj k sličnim anketam tudi vabi aprovizacijski odsek mestne občine.

Na koncu je stavil dr. Mühleisen vprašanje na župana, v kakem stadiju se nahaja stanje obmejnega kolodvora. Župan je pojasnil, da so bile tozadevne vloge odposlane velikemu županu, prometnemu ministru ter vsem poslanskim klubom, odgovori pa še niso prišli. Podrobneje bo o tem poročal v prihodnji seji.

Seja občinskega sveta se je zaključila ob 20. uri, nakar je sledila tajna seja.

Naši kraji in ljudje

Koroški dan v Ljubljani

Program prireditev v soboto in nedeljo

Dne 10. in 11. oktobra obhajamo peto obletnico nesrečnega koroškega plebiscita. Po celi Sloveniji, da, po celi državi, se bodo v teh dneh vršile manifestacije za koroške Slovence. Vse občine cele države bodo pozvale s posebno resolucijo zunanjega ministra dr. Ninčića, da z vso pažnjo in z vsem poudarkom spremlja naše koroško vprašanje in zahteva za koroške Slovence vse pravice, ki so jim zajamčene v mirovnih pogodbah. Vsako nemško zahtevanje po «Anschlussu» mora podvojiti našo zahtevo, da se združi koroška Slovenija z Jugoslavijo in da izgine naša državna meja s Karavank.

V Ljubljani se bo obhajal «Koroški dan» sledeče: V soboto ob 8. zvečer bo v veliki dvorani Uniona akademija, na kateri govori naš pesnik - prvak Oton Zupančič. Sodelujejo še operni tenor Banovec, prof. Janko Ravnik, Zora Zarnik in pevski zbori «Glasbene Matice» «Ljubljane» in «Ljubljanskega Zvona». V nedeljo 11. oktobra se bo vršilo ob 11. dopoldne javno zborovanje pred univerzo in nato obhod po mestu. Popoldne ob treh pa se uprizori v dramskem gledališču mladinska igra: M. Grošeli «Pravljica bodočnosti», pri kateri sodeluje tudi mešan zbor državnih učiteljišč v Ljubljani pod vodstvom skladatelja E. Adamiča. Dne 10. in 11. oktobra pa bo odprta «Koroška razstava», na kateri bodo razstavljeni razni predmeti, ki se nanašajo na Koroško Slovenijo in na plebiscitno delovanje. Razstavljene bodo narodne noše, slike s Koroške, razni plakati, časopisi, oklici, skratka celoten naš propagandni materijal. Razni diagrami bodo nazorno pojasnievali naše nekdanje in sedanje stanje na Koroškem.

Dolžnost nas vseh je, da se v največjem številu udeležimo teh prireditev in tako pokažemo vsemu svetu, da sočustvujemo s koroškimi Slovenci in da je naša odločna zahteva, da se združi koroška Slovenija z Jugoslavijo. Vsaka zahteva za Koroško naj bo obenem tudi zahteva za Primorje. Manifestacija za naše zasužnjene brate naj bo sveta dolžnost za vsakega pripadnika naše narodnosti!

Jugoslovenska Matica.

Povratek ljubljanske posadke z manevrov

Ljubljana, 6. oktobra.

Danes, okoli 2. popoldne, se je zopet vrnilo v naše mesto vojaštvo vseh edinic dravske divizije, ki se je nahajalo na orožnih vajah že od 16. avgusta.

Na križišču Tržaške, Bleiweisove in Rimske ceste, je pričakal in pozdravil vrle čete divizionar, general Aleksander Stojanović s celotnim oficirskim zborom in varnostnimi četami, ki so ostale za časa manevrov v Ljubljani.

Že okoli pol 2. popoldne so se pričele zbirati po Tržaški cesti velike množice patrijotičnega občinstva, ki so nestrpno pričakovale prihoda naših vrlih borcev. Okoli tričert na 2. so se zasvetile nižje doli na cesti v zlatem solncu prve čelade, kmalu nato pa je že defilirala mimo divizijonarja nepregledna vrsta čet, samih krepkih, mišičastih, zdravih mladeničev. Najprvo godba dravske divizijske komande, nato pešadija, topničarji, konjeniki, strojnice, pomožne tehniške čete, bolničarji itd. Godba je po prihodu stopila iz sprevoda in igrala ob začetku Bleiweisove ceste neprenehoma tričetrt ure, dokler niso odšle mimo zadnje čete. Vojaštvo je korakalo po Bleiweisovi, Knaflovi in Šelenburgovi ulici naprej po Dunajski cesti in odšlo potem v domače vojašnice. Tudi po cestah v mestu se je zbralo polno oduševljenega občinstva, ki je vrnivše se domače čete živahno pozdravljalo.

Kakor nam poročajo, so vaje uspele nadvse sijajno. Vršile so se po polju okoli Ljubljane in se razvile v Cerkniški dolini, v okolici Begenj po hribih do meje. Ljudstvo je bilo z disciplino v vojski povsod izredno zadovoljno in je vojaštvo marsikje pogostilo. Vojaki so nastopali povsod, kamor so prišli zelo vljudno in ni prišlo nikjer do kakih incidentov, kakršni so bili običajni pod staro Avstrijo.

Švicarsko pevsko društvo „Basler Liedertafel“ v Ljubljani

Eno izmed najbolj znamenitih švicarskih pevskih društev, »Basler Liedertafel«, prispe v nedeljo, dne 11. oktobra na potu z Dunaja v Trst, v Ljubljano. Na prošnjo našega vicekonzulata v Baselu je to znamenito pevsko društvo, ker ne more za dalje časa prekiniti svojega potovanja, drage volje izjavilo svojo pripravljenost, da za časa postanka vlaka na glavnem kolodvoru v Ljubljani zapoje nekaj švicarskih pesmi iz svojega repertoarja.

»Basler Liedertafel« je spreiela, kakor smo v našem listu že poročali, pretekli teden na prav prisrčen način zagrebško pevsko društvo »Kolo« na njegovem potovanju skozi Basel v Curih in Pariz. Ker vladajo vrh tega v svobodoljubni Švici velike simpatije za našo državo, je že radi tega naša dolžnost da priredimo milim gostom iz Basela na njihovem potovanju skozi Ljubljano kar najboljši gostoljuben sprejem.

Po informacijah našega vicekonzulata v Baselu odpotuje pevsko društvo »Basler Liedertafel« dne 11. t. m. ob 7.45 z Dunaja, prispe v Maribor ob 13.25, v Ljubljano pa ob 16.41. Prepričani smo, da bodo naša pevska društva, kakor tudi narodno občinstvo storili vse, da odnesejo Švicarji o nas čim najlepše utise, naša javnost pa bo imela takrat priliko, da sliši pevsko društvo, ki uživa svetoven sloves.

Smrt dveh zaslužnih Črnogorcev

Črna gora je zgubila te dni dva svoja najboljših sinov, dva stara borca in navdušena propagatorja ideje združenja Črne gore s Srbijo, oziroma Jugoslavijo.

V Danilovgradu je umrl dne 2. oktobra 85 let stari borec, Bajo Jovović, znan po vsej Črni gori po svoji hrabrosti in junaški preteklosti. Pokojni Bajo je bil sin slovitega Mušike Jovovića, ki so ga Turki l. 1852. aretirali, privezali za konjske repe in vlekli potem od Jelenka do Spuža, kjer je nesrečnež med groznimi bolečinami izdihnil svojo dušo. Od leta 1865. do 1880. je bil pokojni Bajo dvorjanik kneza Nikole ter se je udeležil vseh bojev proti Turkom v tej dobi, kakor tudi znane bitke na Vučjem Dolu l. 1876. Naslednje leto je eden izmed njegovih sinov padel v boju s Turki pri Jelenku. Bajo Jovović je bil odlikovan s številnimi črnogorskimi redi in kolajnami, kakor tudi z ruskim križcem sv. Jurija. Bil je poznan v vsej Črni gori, v svojem plemenu Pavićev pa je užival poseben ugled in spoštovanje.

Istega dne je umrl na Cetinju v visoki starosti cetinjski prota Krsto Matanović, dolgoletni dvorni črnogorski svečenik in dobrovoljec v vojnah za neodvisnost Srbije. Bistri in inteligentni pro-

ELITNI KINO Matica
Telefon 124.
Predstave ob delavnikih ob: 4., ½6., ½8. in 9.
Predstave ob nedeljah: 3., ½5., 6., ½8. 9.
Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah

Prvak nemških igralcev, nepremagljiv traged in komik, slavni **EMIL JANNINGS** štejе med najboljše svoje vloge glavno vlogo, ki jo igra v najnovejšem nemškem filmu:

KDOR SE ZADNJI SMEJE...
(Der letzte Mann)

Krasna in umetniška igra velikega Janningsa v tem krasnem filmu se lahko primerja z igro Hudožestvenikov. — Film je skozi in skozi umetniško izdelan ter je dosegel pri včerajšnji svoji premieri izvanreden uspeh in popolno priznanje.

Dekleta, vdove pozor!

Ženitbeni goljuf

se skriva po Ljubljani!

«si se ga nalezel«. Za hrbtom kakopak, se mu pa posmihajo: lejte ga, kako se ga je »nasekal« in »nažehtal«. Drugi se mu spet rogajo: presneto je »nadelan«, »natrkan«, čisto je »trd« itd. po lestvici občutkov. Pa tudi zaničljiveje se zgražajo: pijan je »kot krava«, ali s šaljivo primesjo: lejte, kako »barko vozi«! — Drugi dan, na »zaspani ponedeljek«, pa bodo, seve, siromaka »lasje boleli«!

Tako torej moremo vse mnogotere užitke in težave pivcev lepo po slovensko stopnjevati, ogibajoč se tujih »opic« in »mačkov«. Prijatelj vinotok, ti pa, kaj ne, nas boš odslej povabljal edinole na našo domačo »trgatev«!

Br. & Ar.

Samomor Slovenca pri Zagrebu

V pondeljek zjutraj so našli železničarji ob priliki izmenjave službe na tovornem kolodvoru v Černomercu pri Zagrebu, 300 korakov od proge državne železnice, na kopi koruze moško truplo. Truplo je bilo naslonjeno sedeč na kup koruzovine in je imelo sredi čela na glavi veliko rano. Kri je tekla iz rane po obrazu in je bila še popolnoma sveža. To je pričalo, da je nastopila smrt neposredno prej, predno so truplo našli železničarji.

O dogodku je bila takoj obveščena orožniška postaja v Vrapču. Orožniški komandir je pri preiskavi obleke ubitega našel v listnici več računov raznih slovenskih tvrdk, ki so se vsi glasili na ime Janez Mlakar. Razen teh računov niso našli pri mrtvecu nobenih drugih dokumentov, iz katerih bi bilo mogoče ugotoviti identiteto. Mrtvec je držal v desni roki samokres, na nogah je imel zelo ponošene čevlje, oblečen je bil v črno ponošeno obleko, na glavi pa je imel belkasto kapo. Sodeč po brazgotinah in žulijih na rokah, gre za nekega delavca. Neznanec je star okoli 34 let, srednje postave, črnih oči, nekoliko zapognjenega nosa. Popoldne je odšla v Černomerec posebna komisija, ki je takoj izvršila obdukcijo trupla. Pri tej priliki je bilo ugotovljeno, da je bila krogla v čelo izstreljena iz neposredne bližine in je izstopila na zadnjem delu lobanje. Razen te rane ni bilo na telesu nobene druge poškodbe. Neznanec je očividno izvršil samomor. Po obdukciji je bilo truplo prepeljano v mrtvašnico v Gornje Vrapče, kjer so je v torek pokopali.

Tihotapci srebra v Sarajevu

Policija v Dubrovniku je postala pred nekaj dnevi pozorna na dva moška iz Sarajeva, ki sta v tamkajšnjem pristanišču poizvedovala, kdaj odrine kakšna jadrenica v Italijo. Hotela sta se na ladjo vkrcati, kakor se je pozneje izkazalo, s srebrnim denarjem, ki je štel 13 tisoč komadov avstrijskih srebrnih kron. Mož, po imenu Izrael Kabiljo in Moša Hadži - Papo, sta se pripeljala v Dubrovnik iz Sarajeva. Ko je policija našla srebrnike, sta izjavila, da sta hotela za denar kupiti hišo v Dubrovniku.

Policijsko ravnateljstvo v Dubrovniku je brzojavnim potom izvestilo policijo v Sarajevu ter je vprašalo, če se mogoče nahaja tamkaj centrala za tihotapljanje srebrnega denarja v Italijo, ki plačuje krone zelo drago. Sarajevski detektivi so odšli v stanovanje obeh aretirancev. Vprašali so ženo Izraela Kabilja, kje se nahaja njen mož. Žena je prvotno trdila, da je odpotoval v Zavidoviće, potem pa je lagala, da mora biti v Sarajevu. Ker se je sumljivo obnašala, je policija preiskala stanovanje — s kakšnim uspehom, to je še tajno. Potem so odšli detektivi na dom nekega znanega sarajevskega sarafa, ki je že davno na sumu kot premeten tihotapec. Preiskava se vodi dalje in podoba je, da bo prinesla bogate rezultate.

Moša Hadži - Papo je imel pret v Sarajevu manufakturno trgovino, Kabiljo pa je upokojen železničar. Pravico svoje brezplačen vožnje po železnici je zlorabljal v špekulativne svrhe, kar je sedaj dokazano.

Hadži - Papo se je pred časom potegoval za potni list v Ameriko. Oblasti bodo sedaj poskrbele, da ga ne dobi, kajti mož je na sumu, da je bilo tudi to nameravano potovanje v zvezi s tihotapskimi cilji. Policija je aretirala v Sarajevu še več oseb, o katerih se domneva, da so zbirale srebrn denar zato, da ga iztihotapijo iz naše države v tujino.

Dnevi smeha
„Buster Keaton“
se bližajo.
Kino «Ideal»

Danes *velik film češke produkcije:*
„Kristalna princesa“
ali «Kaznjenčeva božična noč»
Pustolovščina v 5 velikih dejanjih v glavnih vlogah odlični češki igralci Anny Ondrakova, Karl Lamac, Josef Rovensky.
Kino «LJUBLJANSKI DVOR».
Telefon 730
Predstave ob nedeljah ob pol 11. dop. in ob 3., ½5., 6., ½8. in 9. uri zvečer, ob delavnikih ob 4., ½6., ½8. in 9.

Iz Primorja

• *Goriško dirkališče prodano.* Goriški magistrat je prodal svoj svet, ki se nahaja poleg goriške postaje tvrdki Lievellara za znesek 180.000 lir. V današnjih časih je bil ta prostor za goriško mesto pač brez pomena, ker si nihče več ne more privoščiti dirkaške zabave, ki je predraga.

• *Trg sv. Mihaela v Gorici.* V pondeljek se je vršil v Gorici zopet enkrat eden izmed starodavnih trgov, ki so tvorili svojčas blagostanje goriškega mesta. Včasih so se trgovci na taket rge temeljito pripravljali, letos pa je prireditev izgledala klaverno. Na živinskem trgu so prodajali revne konje in kljuseta, vole, krave in teleta. Najslabše povpraševanje je bilo po prešičih. Cena jim je tako padla, da se je dobilo najlepšega prešička, ki je včasih stal 120 do 150 lir, za borih 50 lir. Goriški trgovci so imeli z letošnjim šmihelskim trgom slabo kupčijo, čeprav so vabili ljudi osebno v svoje prodajalne.

• *Konec črne griže na Tolminskem.* Kakor poročajo tržaški listi, je črne griže na Tolminskem sedaj vendarle konec. Strašna bolezen je razsajala več mesecev. Pobrala je 22 žrtev, katere je morala doprinesti v najtežji meri Manfredova družina iz Podljubinskih Ravni, kjer so v par dneh umrli trije moški. Tolminu je bolezen prizanesla samo radi orožniškega kordona, ki je okužene kraje odrezal od ostalega sveta. Statistika bolnikov, katere je bolezen strašno zdelala, našteva 82 ljudi moškega in ženskega spola.

• *Tatovi pod zemljo.* V soboto zvečer je tržaški trgovec Kostoris, ki ima trgovino z oblekami v ulici Carducci, zaslišal, okolu 9. ure zvečer čuden ropot pod zemljo. Mož se je pravkar odpravljal iz trgovine, ko je postal pozoren na udarce krampa, ki so postajali vedno močnejši. Slednjič je prišel na to, da je napeljan mimo trgovine pod cesto odvodni kanal. Kaj ko bi bili v kanalu tatovi? Kostoris je telefoniral na kvesturo, ki je poslal na lice mesta par detektivov. Tatovi pa so gotovo imeli svoje zaupnike, ki so izvohali nevarnost, vsled česar so svoje delo prekinili in ušli. Pozneje so se policijski organi uverili, da so tatovi bili v kanalu tik pod trgovino. Pustili so v rovu vlomilsko orodje in dve motiki, poleg motik pa še dva para blatnih škornjev. Tiči so jo popihali in policija jih sedaj išče.

KINO IDEAL *Od danes naprej!*
Veliko slavo in priznanje v dobri igri je odnesel
Rudolfo Valentino
v eni največjih pustolovščin
„Sveti vrag“
Film strasti in mržnje v 7. dejanjih. Njegova partnerica Nita Naldi je tudi kakor ustvarjena za to vlogo, tako da z največjo zadovoljnostjo zapustimo predstavo.
Predstave v delavnikih: popoldne ob 3., ½5., 6., ½8. in 9. uri.
Predstave v nedeljo: ob pol 11 dopoldne, popoldne ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Kulturni pregled

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:
Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 7. oktobra: »Periferija«. Drama. Premijera. Izven.
Četrtek, 8. oktobra: Pegica mojega srca. Komedija. Red E.
Petek, 9. oktobra: Zaprto. (Generalka.)
Sobota, 10. oktobra: Zimska pravljica. Premijera. Izven.
Nedelja 11. oktobra: Periferija. Drama. Izv.
Ponedeljek, 12. oktobra: Zimska pravljica. Red A.

OPERA:
Začetek ob ½ 20. uri zvečer.

Sreda, 7. oktobra: Zaprto.
Četrtek, 8. oktobra: Manon. Red D.
Petek, 9. oktobra: «Aida». Red F.
Sobota, 10. oktobra: Zaprto.
Nedelja, 12. oktobra: Manon. Izven.

Ljubljanska drama. Na premijero Langerjeve «Periferije» vnovič opozarjamo. To dramo so vprizorili prvikrat lani v vinogradskem gledališču v Pragi. Tam jo je režiral slavni Kvapil, inscenira pa slikar Feuerstein. Z vprizoritvijo v Ljubljani prestopi Periferija prvič češke meje. V svoj repertoar pa jo je sprejel tudi Reinhardt ter jo vprizori v Berlinu še tekom te sezone.

Massenetova opera «Manon» pride po parletnem presledku zopet na oder ljubljanskega Narodnega gledališča v četrtek, dne 8. t. m. Letošnjo vprizoritev je pripravil v vseh ozirih tako režijsko kakor umetniško operni ravnatelj g. Mirko Polič. Glavne vloge so v rokah ge. Lovšetove ter gg. Betetta, Banovca in Šublja. Natančnejšo zasedbo vseh vlog priobčimo v jutrajšnji številki. Danes pa opozarjamo občinstvo na to krasno opero, ki je polna muzikalnih lepot in sočnih melodij. Predprodaja vstopnic pri dnevni blagajni v operi.

Premijera «Miloševe ženitve» v Zagrebu. V nedeljo so imeli v zagrebškem gledališču praznik posebne vrste: izvajala se je nanovo inscenirana opera Petra Konjovića «Miloševa ženitev» (Vilin vco). Konjović je v tem delu pokazal mnogo sile, dasi ni ostal brez zunanjih vplivov. Ubraniti se ni mogel posebno Wagnerja. Ustvaril pa je kljub temu najboljšo dosedanjo jugoslovensko opero, ki je žela pri vsakokratnem izvajanju velike uspehe. «Miloševa ženitev» je skoz in skoz moderno, vrhu tega pa še močno nacijonalno delo v muzikalnem oziru. Pri nedeljski premijeri so se odlikovali posebno solisti. Naslovno vlogo vile Ravijojle je pela ga. Zikova. Kritika hvali zlasti njen močan dramatski akcent. Marto je pela ga. Pospišilova, ki razpolaga s krasnim altom, izrazitim posebno v nižinah. Vloga vile Brodarice je bila poverjena ge. Radobojevi, Miloša Obilića pa je kreiral Marij Šimenc. Diven kraljević Marko je bil basist Josip Križaj, partijo Relje Kriletega je pel Drago Hržić, Carja Lazarja pa Miloš Zec. Opero je opremil slikar Uljaničev, dirigiral pa skladatelj sam, kateremu je občinstvo navdušeno ploskalo.

Spomini Stanislavskega. V Newyorku so izšli Stanislavskega «Memoari», v katerih je slavni ruski umetnik očrtal razvoj Hudožestvenega teatra ter svoje spomine na Tolstega in Čehova.

Stoletnica graškega gledališča. Gledališče v Gradcu je obhajalo dne 4. t. m. stoletnico svojega obstoja in je ob tej priložnosti uprizorilo Goethejevega in Beethovnovega «Egmonta» ter Mozartovega «Dona Juana». Slavnostni prolog za svečanost je zložil pesnik Anton Wildgans. Slavju je prisostvovalo tudi večje število reprezentativnih osebnosti z Dunaja.

Repertoar zagrebškega in beograjskega gledališča. V Zagrebu ima Nar. gledališče sedaj na sporedu: Sveto Ivano, Rigoletta, Miloševo ženitev, Trovatora in Carmen, v Beogradu pa je na repertoarju Veselinovićeva narodna igra «Gjido», Alekseja Tolstega «Fjodor Ivanović», Čajkovskega «Labodje jezero», Schillerjevo «Kovarstvo in ljubezen», Puccinijeva «Tosca», Dojčinovićeva drama «V zatišju», Shakespearjev «Kralj Lear», Verdijev «Rigoletto» in Čajkovskega «Pikova dama».

Osiješko Narodno gledališče med gospodarsko razstavo. Osiješko Gospodarsko razstavo bo spremljal niz gledaliških prireditev, med katerimi bodo najzanimivejše: Verdijeva «Aida» z go. Zikovo in g. Šimencem, Puccinijeva «Tosca» z istima gostoma ter Puccinijeva «Bohème» z ruskima umetnikoma go. Ivonyjevo in tenoristom Skupjewskim. Poleg tega se bo izvajal Gounodov «Faust» z go. Popovo iz Beograda. Drama bo igrala v rečenih dneh: Rey - Savoirjevo komedijo «Kar hoče žena» in nekaj drugih stvari lažjega značaja.

Pariška gledališča nameravajo otvoriti v novi sezoni svoja vrata mlajšim pisateljem. Nova dela se bodo izvajala v Thèatre des Arts, katerega vodi ruski režiser Pitojev, v Comèdie des Champs Elysées pod Louisom Jouvetom, na študijskem odru Champs Elysées pod Gastonom Batyjem, v Thèatre des Jeunes Auteurs, v Thèatre du Vieux Colombier, v gledališču Quartier de l'Opera ter v Thèatre de la Michodière. Med prvimi novitetami bo Gabrijela Marcela «La Chapelle ardente», sledila bo drama Rogerja-Marxa «Simili» ter Denysa Auriela «Cafe-tabac». Jean Jacques Bernard je napisal petdejansko delo «Denise Marette». Pisatelj Paul Raynal je dovršil tragedijo «Au soleil de l'instinct», ki pride na vrsto še letos.

Zanimivega «Wallensteina» bodo imeli dne 9. in 16. oktobra na Dunaju v Volkstheatru. Insceniral bo dramo režiser Karlheinz Martin. Dne 9. oktobra bodo predstavljali Wallensteinov tabor ter Piccolomine, dne 16. oktobra pa Wallensteinovo smrt. Wallensteina bo igral Albert Bassermann.

Intimne glasbene večere bodo imeli tudi letos v Zagrebu. Prirejal jih bo, kakor lani in prejšnja leta, Hrvatski Glasbeni zavod, le s to razliko, da letos ne bo abonementa in da se ne bodo vršili koncerti po dosedanjem sistemu.

Dirigenti svetovnega slovesa v Pragi. Kakor poročajo svetovni listi iz Prage, nastopijo tekom letošnje koncertne sezone v praški koncertni dvorani poleg Kleiberja in Dohnanyija še nastopni dirigenti: Zemlinsky, Busch, d'Indy, Schulz-Dornburg, Mlynarski (iz Varšave), Tor, Man (iz Göteborga na Švedskem), Kajanus (iz Helsingforsa na Finskem), Nielsen iz Kopenhagena ter najbrže tudi po eden ruski in jugoslovenski dirigent, ki pa nista imenovana.

Domače vesti

* **Spomenik kralju Petru v Sarajevu.** Za projektirani spomenik kralju Petru Osvoboditelju v Sarajevu se je nabralo doslej 1,155.360 Din prostovoljnih prispevkov. Obljubljenih je še 768.000 Din. Spomenik bo stal na Novem trgu.

* **Z zagrebške univerze.** Za izredna profesorja na filozofski fakulteti zagrebške univerze sta imenovana, dr. Milko Kos, doslej docent beograjske univerze, in dr. Vojislav Radovanović, doslej docent univerze v Skoplju.

* **Iz uradnega lista.** »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v štev. 93 pravilnik za državni izpit za učiteljsko službo na moških obrtnih, strokovnih obrtnih, občih obrtnih in obrtno-trgovskih šolah ter tarifo za kemijsko-analitična dela v laboratoriju državnega zavoda za pospeševanje industrije in obrtstva v Beogradu.

* **Osebna vest.** S kraljevim ukazom je upokojen Ivan Ivković, predsednik apelacijskega sodišča v Beogradu, ki je dovršil 70. leto starosti. Pri tej priliki je bil g. Ivković odlikovan z redom sv .Save drugega razreda.

* **Napredovanja v poštni službi.** Imenovana sta Ferdinand Klemen za poštnega odpravnika v Čermošnjicah, Kristina Haut pa za poštno odpravnico v Mirni. Iz 4. skupine v 3. skupino II. kategorije so napredovali naslednji poštni uradniki: Leopold Sparhakl, Franc Ferjančič, Gregor Hribar, Stanko Gaberščik, Fran Levstek, Josip Schager, Aleksander Jakša, Rafael Trampuš, Ferdo Nadrag, Ivan Stibilj in Josip Tomaž — vsi v Ljubljani ter Zorko Kambič v Mariboru.

* **Izpremembe v državni službi.** Z odlokom ministrstva za narodno zdravje so za zdravnike - pripravnike imenovani: dr. Zdenko Tominšek in dr. Aleksander Rituper — oba v splošni bolnici v Ljubljani ter dr. Ljudevit Černej v javni bolnici v Celju. — Poštni in brzojavni uradnik v Kamniku Hinko Ilaš je imenovan za upravnika poštnega urada Ljubljana 4. — V poštni službi sta premeščeni uradnici Brigita Berlan iz Ljubnega k poštnemu uradu Ljubljana 1 in Štefanija Šibovec po službeni potrebi od poštnega urada Ljubljana 1 v Ormož.

* **Himen.** Poročil se je v ponedeljek g. Ivan Cesar, član Narodnega gledališča v Ljubljani, z gospico Tončko Zalaznikovo. Čestitamo!

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je preminul v nedeljo gospod Viktor Dornik iz Tržiča. Pokojnik je bil ljubeznjiv človek in splošno priljubljen. Njegovo truplo so prepeljali v Tržič, kjer je položeno danes, ob 11. dopoldne k večnemu počitku. Blag mu spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **»Vidovdan«.** Po dolgem, skoraj predolgem premoru je danes izšla 5.—10. številka »Vidovdana«, glasila jugoslovenske napredne omladine. Za svoj dolgi molk se je list skušal oddolžiti z mogočno številko, ki obsega celih 68 strani. Za naše razmere vsekakor rekord. Iz bogate vsebine naj navedemo le pomembnejše sestavke in članke ki bodo brez dvoma zanimali ne samo naše dijaštvo, nego tudi ostalo intelligenco. Na prvem mestu prinaša B. B. »Šest let Jadranovega dela«, izcrpno sliko akademskega društva »Jadran« od leta 1919 pa do danes. Članek zavzema 35 strani ter je opremljen s tabelami, diagrami in slikami. — W. poroča o »VII. kongresu Saveza jugoslovenskih srednješolskih udruženj«, C. S. nadaljuje in zaključuje študijo o »Prosvetnih nalogah dijaštva«, D. S. pa razpravlja o »Mednarodnem študentskem pokretu«, ki je našemu študentstvu žal še vedno le premalo poznan. V zvezi z isto temo načenja S. B. »Vprašanje naše nacijonalne študentske zveze«, br prinaša članek »Študentovska kolonija v Parizu«, ki je opremljen z dvema slikama. Sledi vrlo pestri »Vestnik centralnega tajništva jugosl. napr. omladine iz Slovenije«. V rubriki »Jugoslovensko dijaštvo« zanima najbolj statistika ljubljanskega študentstva po kulturnih društvih, ki jo olmači diagram. Nadalje je obširneje obdelano slušateljstvo zagrebške univerze po fakultetah in narodnostih. Sledijo rubrike »Slovansko dijaštvo«, »Dijaštvo drugje« (kjer velja omeniti »Dijaški tisk« in »Vozne olajšave za študente v drugih državah«) in končno »Razno«. V »Listnici uredništva« se »Vidovdan« spominja 25-letnice shoda narodno-radikalnega dijaštva v Trstu, ki ji namerava v naslednji številki posvetiti daljši članek. Da v dijaškem listu ne manjka borbenosti in polemične note, menda ni treba še posebej omeniti. — O priliki se na to številko »Vidovdana« še povrnemo. Za danes moremo naši inteligenci (ne samo študentstvu) le priporočati, da si jo kupi. Stane 8.— Din (za dijaštvo 6.— Din).

* **Spominska plošča žrtvam svetovne vojne v Lahoričah.** Prihodnjo nedeljo dne 11. oktobra se bo slovesno odkrila spominska plošča padlim žrtvam podružnice Lahoriče (župnija Cerklje) in sicer po običajni popoldanski službi božji. Po slavnosti se zberejo vsi bivši vojaki iz svetovne vojne župnije Cerklje na razgovor o ustanovitvi ondotne podružnice Z. S. V. Možje pridite vsi brez izjeme in pomnite: O bratje vsi med sabo se ljubite s krvjo zapisanih besed ne pozabite! — Tajništvo Z. S. V.

* **Zvišanje takse za pakete v inozemstvo.** Ministrstvo pošte in brzojava je zvišalo takso za ekspresno pošiljatev paketov v inozemstvo od 7.50 Din na 10 Din.

* **Izgradnja pristanišča v Kotoru.** Kakor javljajo iz Kotora, bodo v najkrajšem času dovršena dela za ureditev obale v Kotoru. Kotor bo poleg Splita naše največje jadransko pristanišče.

* **Železne hiše v Osjeku.** Osješka livarna železa in strojna tovarna d. d. zgradi ob priliki tamkajšnje gospodarske razstave pritlično železno hišo v reklamne svrhe. Hišica bo obsegala dve sobi, predsobo in potrebne stranske prostore. Neki osješki meščan je pri omenjeni tvrdki naročil zase železno stranovanjsko poslopje za 100.000 dinarjev.

* **Javna gradbena inženjerska praksa.** Z dovoljenjem ministra za gradbe sme inženjer Adolf Bäumel v Ljubljani izvrševati javno prakso v vsej naši kraljevini specijalno iz gradbenega inženjerstva.

* **Tolmač za latinski jezik.** Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo dr. Frana Novaka, profesorja v Ljubljani, za tolmača latinskega jezika pri deželnem sodišču v Ljubljani.

* **Stanovanja za učitelje.** Ministrstvo prosvete je odredilo, da morajo vse šolske občine razen šolskih poslopij v doglednem času zgraditi tudi stanovanjsko poslopje za učitelje. V bodoče pa se morajo pri gradnji novih šolskih poslopij predvidevati tudi stanovanjski prostori za učitelje.

* **Tečaji za gozdarje.** Ministrstvo za šume in rudnike je odredilo, da se pri vseh šumskih upravah čim prej priredé gozdarski tečaji, v katerih naj bi se kandidati praktično spopolnili v gozdarski stroki.

* **V našo državljansko zvezo** je sprejet dosedanji ruski državljan Ignatij Majdelj, docent na univerzi v Ljubljani.

* **Razpisana službena mesta.** Pri osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu je razpisanih več službenih mest in sicer: osem mest referentov konceptne stroke, po eno mesto referenta inženjerske stroke ter referenta matematične stroke, devet mest uradnikov knjigovodske stroke, šest mest uradnikov pisarniške stroke, po 1 mesto viš. služitelja in služitelja. Interesente opozarjamo na razpis v »Uradnem listu«.

* **V počastitev spomina ponesrečenega** blagopokojnega gosp. inž. Pavla Czechaka je darovalo osobje gradbenega oddelka direkcije drž. žel. v Ljubljani Din 390 za društvo slepih.

* **Za »Turkov sklad za Tabor«** so darovali: Neimenovan dobrotnik iz Zagreba Din 5000, Neimenovana trgovka 5000, Josip Turk 2000, Neimenovan veletrgovec iz Vodmata 1000, Osobje tvrdke Hedžet-Koritnik ob priliki preselitve v nove prostore 500, Ivan Bricelj 600, Fran Marinšek 300, Neimenovan 200, M. Novljan 200, Jožef Anžič 100, Alojzij Gnidica iz Sodražice 100, Anton Sila 100, Josip Turk nabral v sokolski družbi pri Bončarju 450.

* **Zahvala.** Gospod Fran Košenina, notar v Gornjem gradu, je daroval mesto venca na grob umrlega Karla Schwentnerja 100 Din za uboge otroke osnovne šole na Vranskem, za kar se mu upravitelistvo šole v imenu ubogih otrok zahvaljuje.

* **Za prijatelje gob vesela novica.** Marsikdo si je že želel nabaviti praktično knjigo s slikami »Naše gobe«, a mu je bila cena previsoka. Sedaj se je javil plemenit mecen za ljudsko prosveto ter naklonil založništvu znatno vsoto s pogojem, da se cena knjigi tako zniža, da si jo more nabaviti vsak prijatelj gob in prirode sploh. Vsled tega je založništvo z današnjim dnem znižalo ceno knjigi »Naše gobe« od 100 na 50 Din. Obenem se je tudi znižala cena obem založljivim tabelam za šole od 132 na 100 Din a isti, toda nezložljivi se dobite za 40 Din. Sedaj pač ne bo več izgovora, da si šolska šola poleg knjige nabavi tudi obe tabeli za nazorni in prirodopisni pouk. Oboje se naroča pri vseh knjigarnah.

* **Cvetlični dan društva »Skrb za mladino«** dne 1. novembra naj seznani občinstvo z delovanjem, ki ga vrši med mladino. Društvo gradi na otoku Krku dečji dom, kjer se bo okrepčevala in zdravila slovenska mladina. Da to nalogo izpelje, potrebuje izredne naklonjenosti občinstva. Ko boste na praznik Vseh svetih romali na grobove svojih dragih, spomnite se s skromnim darom bedne dece! Kdor ima srce za mladino, kdor ji želi zdravja in dobre vzgoje, naj ne odreče svoje naklonjenosti. Vsi na delo za mladino!

* **Likvidacija tvornice cigar v Zagrebu.** V Zagrebu se je razširila vest, da namerava monopolska uprava likvidirati tvornico cigar v Zagrebu in preseliti del v Ljubljano, ostalo pa razmestiti po raznih drugih tvornicah. Koliko je na vesti resnice, ni mogoče kontrolirati; ni izključeno, da bo likvidirana tudi tvornica cigar v Sen'u, ker sta obe pasivni in imata na razpolago še nekaj milijonov komadov stare zaloge, ki jih ne morejo spraviti v promet.

* **Nova tihotapska afera.** V neko zagrebško veletrgovino je prišla v pondeljek popoldne čisto nepričakovano carinska komisija v spremstvu policije, pregledala lokal in vse blago ter zaplenila končno sedem vreč zapečatenega blaga. Povod za preiskavo je dala carinska afera, ki je bila odkrita te dni v Mariboru. Ugotovljeno je bilo namreč, da je neki carinski posrednik tihotapil blago v poštnih paketih. Na podlagi njegovih izpovedb je bilo nato aretiranih v Mariboru 6 carinskih uradnikov. Po izjavah aretirancev je šel glavni del vtihotapljenega blaga v Zagreb in sicer ravno za ono tvrdko, pri kateri je bilo v pondeljek zaplenjeno 7 vreč blaga, večinoma luksuznega. Aretirani carinski uradniki so bili obdržani v zaporu, ker preiskava še ni končana.

Od danes dalje

kupite najugodneje blago za moške obleke, suknje, raglane pri tvrdki

Jos. Snoj, Ljubljana, Prešernova ulica.

Krojaški atelje

K. Pučnik

Tavčarjeva ulica štev. 3

najboljše angleško sukno

prvovrstno delo.

Dekleta, vdove pozor!

Ženitbeni goljuf

se skriva po Ljubljani!

Dr. Pavel Avramović

ordinira zopet redno vsak dan od 9. — 11. in od 2. — 4. ure popoldne. Aleksandrova cesta 7/I. (Vhod Beethovnova ulica 9.)

Iz Ljubljane

u— **Zlata poroka.** Ustanovitelj znane ljubljanske tvrdke g. Karel Pollak in njegova soproga praznujeta danes svojo zlato poroko. Obenem s tem slavjem se vrši poroka najmlajše hčerke g. Pollaka z g. dr. Miličićem iz Splita.

u— **Koroški dan v Mostah!** Podružnica Kola jugoslovenskih sester v Mostah priredi pod pokroviteljstvom Jugoslovenske Matice skupno z drugimi društvi v Mostah v soboto dne 10. oktobra točno ob 19. uri v šolski telovadnici »manifestacijsko zborovanje« v spomin 5-letnice nesrečnega koroškega plebiscita. Sodeluje Sloven, pevsko društvo Moste. Vsi brez razlike stranke in stanu, udeležite se tega obče narodnega zborovanja.

u— **Splošnega ženskega društva seja je** danes dne 7. oktobra ob 17. uri. Udeležba vseh odbornic nujno potrebna. Članice dobrodošle. 1935

u— **Merkurjev jour fix.** Da se doseže čim ožji stik med članstvom, uvede trg. društvo «Merkur» v Ljubljani stalne članske sestanke, kjer se bo razpravljalo brez programa o aktuelnih zadevah. Prvi sestanek bo v četrtek dne 8. oktobra ob pol 9. uri zvečer v posebni sobi restavracije «Slon». — Odbor. 1933

u— **«Vahtar» ponoči «vahta» in podnevi spi!** S temi besedami so se oglasili v pondeljek ponoči pred barako nočnega čuvaja pri stavbeni zadrugi «Hera» na Kodeljevem štirje moški in jeli butati na vrata. Čez čas so vrata vdrli in stopili v prostor, kjer je spal čuvaj Franjo Čobranič. Jeli so po prostoru stikati za raznimi predmeti in naposled odnesli vodno sesalko, vredno okrog 400 Din, last stavbenika Andreja Černeta. Po tatvini so vsi štirje pobegnili proti Štepanji vasi, kamor jim je Čobranič sledil. Čim pa so ga vlomilci opazili, so mu zagrozili, da ga ubijejo, ako se ne vrne. Čuvaj se je grožnje ustrašil in jim res ni več sledil. Slučaj je nazajgrede prijavil stražniku, vendar je ostalo nadaljne skupno zasledovanje brezuspešno, ker so se lopovi med tem že izgubili v temi.

u— **Smola.** Delavec J. S. je prišel v posest več raznih albumov pornografičnih slik s katerimi je hotel napraviti dobro kupčijo. Albume pa mu je ukradel neznan tat, ki so se mu slike preveč dopadle in okradenec se je šel pritožit na policijo. Tu pa so ga po priznanju pridržali radi razpečavanja prepovedanih slik.

u— **Vrabce je streljal...** Trgovski pomočnik Henrik Mülleret, stanujoč v Sodni ulici, je prišel v nedeljo na obisk k svojemu znancu v Rožno dolino in prinesel s seboj tudi svojo pištolo za streljanje vrabcev, o katerih mu je pravil znanec, da ne dajo miru na vrtu. Mülleret jih je pričel strašiti že dopoldne, streljal pa je tako neprevidno, da je ena izmed šiber zadela slučajno na cesti se nahajajočo uradnico Zalko Korenjakovo v vrat. Korenjakova je morala iskati zdravniške pomoči, sovražnik vrabcev pa bo imel sitnosti na policiji.

u— **Velika hotelska tatvina.** V pondeljek, okrog 15. ure popoldne so neznani lopovi izvršili v hotelu Tratnik na Sv. Petra cesti rafinirano izvršeno tatvino. Na doslej še nepojasnjen način je bilo vlomljeno v sobo št. 12, koder sta stanovala skupno akademika Božidar Popović in Vladimir Sergejev. Zlikovci so oplenili kovčeg Popoviča in mu odnesli novo sivo obleko, zapestno uro ter par rjavih čevljev, Sergejevu pa so kovčeg s perilom, uro budilko ter zlatim prstanom z briljanti odnesli. Skupna škoda obeh akademikov znaša okrog 6000 Din. Vlom je izvršil najbrže okrog 40-letni tujec, ki pa je imel še tri pomočnike, ki so ga čakali spodaj v veži. Sumljive tujce, ki so se obrnili po Sv. Petra cesti in dalje proti kolodvoru, je opazil neki hotelski gost, kateremu se je njihovo vedenje že takoj spočetka zdelo čudno. Čedno četvorico, ki se brž kone profesijonelno peča s hotelskimi tatvinami, zasleduje policija.

u— **Vlom v stanovanje.** V pondeljek popoldne se je zglasil nepoznan tat v stanovanju tovarniške delavke Marije Juhartove na Poljanskem nasipu v stari cukrarni. Vdrl je v sobo v odsotnosti domačih s pomočjo ponarejenega ključa in odnesel par skoro novih moških čevljev, vrednih 300 Din. Tatvino je okradenka opazila šele zvečer in prijavila zadevo policiji, ko je tat čevlje brž kone že vnovčil ali pa jih sam obul.

u— **Policijske prijave.** Od pondeljka na torek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 3 tatvine, 1 pretep, 1 poškodba tuje lastnine, 4 prestopki kaljenja nočnega miru, 1 prestopek pijanosti, 1 prestopek razgrajanja, 7 prestopkov cestnega policijskega reda in 1 prestopek v zglaševalnih predpisih. Aretaciji sta bili izvršeni 2 in sicer: 1 radi nedovoljenega hipnotiziranja in 1 radi razpečavanja sumljivih brošur.

Ali ne trpite?

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 93-a VIII

„ključ"

raja kakor štirje pari drugih? Kupite eden par, pa boste verovali. Nogavice brez žiga „ključ" so ponarejene.

Kožuhovino

vsakovrstno, kakor kože v različnih modernih barvah za obšivanje plaščev in kostumov prav kar došlo. — Različne boe in ovratnike za gospode dobite vedno v veliki izberi in po solidnih cenah pri

Filipu Bizjaku, krznarju

(Kolizej) Gosposvetska c. 13.

„Tat v raju"

Iz Maribora

a— **Proslava tisočletnice hrvatskega kraljestva.** Mariborsko zgodovinsko društvo je proslavilo tisočletnico hrvatskega kraljestva s slavnostno akademijo, ki se je vršila preteklo nedeljo ob 10. uri dopoldne v prostorih mestnega kina. Društveni predsednik prof. dr. Fran Kovačič je podal kratek pregled zgodovine Slovanov do nastopa hrvatskega kralja Tomislava, nato pa je zagrebški arhivar Nagy prečital obširno in temeljito razpravo o kralju Tomislavu, o kulturnih razmerah za časa njegove vlade in o virih, ki poročajo o njem; dotične listine je pokazal z bioskopom. Brez posebne reklame je občinstvo popolnoma napolnilo lepo okrašeno dvorano kina. Predavanja se je udeležilo najodličnejšo mariborsko občinstvo kot zastopnik vlade pa g. veliki župan dr. Pirkmaier.

a— **Mariborsko učiteljsko društvo** je imelo včeraj zborovanje, na čegar dnevnem redu je bil sijajen referat g. prof. Šiliha o etičnem kongresu v Sarajevu in razprava o spominskem dnevu koroškega plebiscita po naših šolah. K koncu pa se je razvnela mestoma burna debata o pouku nemščine na ljudskih šolah v območnih krajih.

a— **Izpremembe v mariborski operi.** Ravnatelj opere g. Andro Mitrović je premeščen k zagrebški operi kot dirigent in operni tajnik (pomočnik, oziroma namestnik ravnatelja opere), ga. Mitrovićeva pa je angažirana ravnotam kot operna pevka (mladodramatski sopran). Oba umetnika pa ostaneta mariborskemu gledališču ohranjena tudi nadalje, ker sta vezana kot stalna gosta, da absolvirata v Mariboru del repertoarja. Na novo je angažirana kot pevka pri mariborskem gledališču ga. Marija Križeva, bivša članica osješkega, novosadskega in subotiškega gledališča ter g. Lojze Herzog kot kapelnik. Opera in opereta se bo gojila tudi nadalje, najmanj v dosedanjem obsegu.

a— **Napad na Glasbeno Matico.** Kadar klerikalci ustanavljajo kako novo na videz kulturno, v resnici pa strogo strankarsko društvo, tedaj najprej napadejo dosedanje sorodno kulturno društvo, ki jim ni moglo delati parade v njihovih strankarskih ciljih. Pred kratkim so zato napadli Ljudsko knjižnico v Narodnem domu, ker so ustanavljali svojo knjižnico tkzv. Prosvetne zveze. Sedaj pa so se mariborski klerikalci spomnili, da potrebujejo za svoje parade tudi pevsko društvo; in tako je prišla na vrsto v predalih napadov «Straže» in «Slovenca» tudi Glasbena Matica. Sinoči pa so ustanovili v klerikalni banki novo klerikalno pevsko društvo «Maribor» (po vzgledu «Ljubljane»). Poleg tega imajo skoro vsa vodilna mesta v Glasbeni Matici v rokah klerikalci. Oni absolutno ne trpe, da bi Matica sodelovala kot dosedaj pri nastopu Dramatičnega društva. Zato je nasprotno tozadevnemu sklepu pevskega zbora v zadnjem hipu odrekel sodelovanje kapelnik g. Gašperič. Torej vsako kulturno društvo mora biti čisto klerikalno, sicer anathema sit! Nam za enkrat zadostuje, da so to uničujočo taktiko klerikalcev v Mariboru uvideli tudi vsi dosedaj strankarsko neopredeljeni narodnjaki.

a— **Padec brez posledice.** Pred nekaj dnevi je padel v Mariboru, Krekova ulica št. 5, dveletni otrok z balkona v drugem nadstropju na dvorišče. Kljub veliki višini je ostal otrok popolnoma nepoškodovan.

Iz Celja

e— **10. oktober v Celju.** Za obhajanje žalostnega spomina petletnice nesrečnega ljudskega glasovanja na Koroškem se vršijo v Celju pod vodstvom in okriljem Jugoslovenske Matice vztrajne priprave. Prireditev obeta biti dostojanstvena in sploh taka, da si bo narod moral obuditi spomin, ki ne sme nikoli zamreti.

e— **Občni zbor šole Glasbene Matice** bo nocoj ob osmih v prostorih Matice na Slomškovem trgu št. 10.

e— **Solopetje pri Glasbeni Matici.** Ravnateljstvo šole Glasbene Matice opozarja vse reflektante za solopetje, da se prične pouk, čim bo priglašeno dosti gojencev ali gojenk.

Lastni izdelek! Dobro blago!

Srajce za gospode

molinos, cefir oxford. Din 40 do 70 modne najfinejši cefir z 2 ovratnikoma Din 75 do 125 beli šifon Din 80 najfinejši Din 90.

E. in J. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Čevlje 00-a57

trpežne, na modernejših oblik po **znatno znižanih cenah** dobite pri tvrdki

M. Trebar, Ljubljana, Sv. Petra c. 6.

Proti jamstvu dajem na obroke.

Slovenski biografski leksikon

izide v 6 zvezkih do konca 1926. Naročniki celega leksikona plačajo ali 500 Din takoj ali Din 90 za posamezni zvezek. Naročila sprejema in odtlala že prvi zvezek založnica **Zadružna gospodarska banka v Ljubljani** in njene podružnice. 422-a

Prijave se sprejemajo do konca oktobra ustno ali pismeno. Pouk bi se vršil po dvakrat na teden.

e— **Sestanek članov SDS.** Nocoj ob osmih se zberejo člani SDS v klubovi sobi Celjskega doma k sestanku.

e— **Brivec Koštomaj** je svojo brivnico v Prešernovi ulici 19 z novim pohištvom popolnoma preuredil. Zato se vsem toplo priporoča.

Iz Trbovelj

t— *30letnica pevskega društva «Zvon».* Naše priljubljeno pevsko društvo «Zvon» proslavi 8. novembra svojo 30letnico. Priredilo bo ob tej priliki velik koncert in je povabilo že tudi vsa ljubljanska pevska društva in ona v bližnji trboveljski okolici k sodelovanju. Izvajati se nameravajo samo Adamičeve skladbe in na ta način počastiti Adamičevo 20letno plodonosno delovanje. Društvo se sedaj pridno vadi in upa tudi od povabljenih društev da se bodo povabilu v veliki meri odzvala, saj je Zvon že večkkrat pohitel korporativno v Ljubljano in sodeloval na jubilejnih koncertih Glasbenega društva v Zagorju, Zvona v Šmartnem in Lipe v Litiji. Ob žilavi vztrajnosti pevovodje g. Molla lahko upamo, da se nam bo nudil 8. novembra lep pevski užitek.

t— *Manifestacija ob priliki «Koroškega dneva».* Podružnica Jugoslovenske Matice v Trbovljah priredi v nedeljo 11. t. m. Koroško manifestacijo, ki se bo vršila po sledečem redu: Ob 8. zjutraj zbirališče vseh kulturnih in nacijonalnih društev ter šolske mladine na trgu pred rudniškim gasilskim domom na Vodah; ob 9. manifestacijski pohod od rudniškega gasilskega doma na Vodah do lipe svobode na trgu pred cerkvijo v Trbovljah z godbo na čelu, ki bo igrala le narodne komade; na trgu se bodo vrstili govori in predavanja o Koroški ter petje koroških pesmi, pri katerem bo sodelovalo pevsko društvo «Zvon» in šolska mladina; sv. maša za padle vojake na Koroškem; po maši zopet zbirališče na trgu pred cerkvijo, govori, deklamacije in petje, nato pohod na zaj do rudniškega gasilskega doma na Vodah. — Popoldne istega dne ob 4. se bosta vršili akademiji z godbo v Sokolskem domu in v Društvenem domu. Na obeh bodo predavali o Koroški in o žalostnem izidu plebiscita l. 1920., vrstilo se bo petje koroških pesmi in igranje narodnih komadov. Pri tej priliki se bodo pobirali prostovoljni prispevki za Jugoslovensko Matico.

t— *Na obrtno-nadaljevalni šoli v Hrastniku* so pričeli 4. t. m. z rednim poukom. Kakor je znano poučujejo na tej šoli gg. učitelji Lebar, Grozdnik in Hofbauer ter učiteljica Logarjeva.

Resolucije Zveze obrtnih društev

Na zborovanju Zveze obrtnih društev za Slovenijo v Trbovljah dne 4. oktobra so bile soglasno sprejete sledeče resolucije:

1.) Zborovanje podpira z vsem poudarkom predloge, ki jih je stavila Zbornica za trgovino, obrt in industrijo za davčno razbremenitev obrtnika in za pospeševanje obrta. Pozivamo naše poslance, da te predloge in akcijo najkrepkeje podpirajo.

2.) Vlada se poziva, da otvori dovolj strokovnih šol, ki bodo zadoščale za vodstva različnih industrijskih in obrtniških podjetij, ker je sicer zaman boj proti dotoku tujih strokovnjakov.

3.) Za vzdrževanje obstoječih in ustanavljanje najpotrebnejših novih obrtnih nadaljevalnih šol v Sloveniji naj država prevzame plačilo honorarjev za vodstva šol in za učiteljstvo in v to svrho stavi že v proračun za leto 1925/26 najmanj vsoto 1,500.000 Din in za kritje primanjkljajev preteklega leta nadaljno vsoto 300.000 Din. Za učne prostore, razsvetljavo in kurjavo naj skrbijo prizadete občine, prispevki Zbornice za trgovino, obrt in industrijo ter krajevnih činiteljev pa naj predvsem služijo za opremo šol s primernimi učnimi knjigami in drugimi učnimi sredstvi.

4.) Za pospeševanje obrtnega šolstva in specijalne izobrazbe posebno nadarjenih obrtniških vajencev naj se ustanovi pri vsaki oblasti fond za obrtno in trgovsko šolstvo, v katerega se poleg slučajnih podpor, zbirk, prostovoljnih prispevkov in ustanov stekajo tudi denarne globe, ki jih nalagajo obrtne oblasti kot kazni za šolske zamude vajencev in za neupravičeno izvrševanje obrtov. Fond naj upravlja odbor, sestoječ iz obrtnega referenta pri oblastni upravi, nadzornika obrtno-nadaljevalnih šol ter zastopnikov urada za pospeševanje obrta in Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

5.) Tečaj za učitelje obrtno-nadaljevalnih šol na tehnični srednji šoli v Ljubljani naj se zopet otvori čimprej in se v to svrho v državnem proračunu zasigura primerna vsota. Omogoči se naj udeležba na tečaju tudi obrtnikom s primerno predizobrazbo.

6.) Učnim gospodarjem, ki so opetovano kaznovani, ker zabranjujejo svojim vajencem redno obiskovanje šolskega pouka, naj se odvzame pravica zaposlovanja vajencev, vajencem, ki po lastni krivdi zanemarjajo šolski pouk, pa se naj brezpogojno podaljša učna doba.

7.) Obrtne zadruge naj pripuščajo v uk samo take vajence, ki niso prekoračili 20. starostnega leta in ki se pred posebno strokovno preizkuševalno komisijo izkažejo z zadostno ljudskošolsko predizobrazbo in primerno telesno konstitucijo.

8.) Učiteljstvo, ki je zaposleno na obrtnih šolah, naj živi v čim ožjem stiku z obrtništvom in naj posebno sodeluje tudi pri vajeniških in mojstrskih preizkušnjah.

9.) Načeloma se naj ustanavljajo strokovne nadaljevalne šole. V krajih, v katerih je število zaposlenih vajencev malo, naj se ustanove splošne obrtne nadaljevalne šole, vendar se naj po možnosti združijo sorodne stroke v posebnih razredih. Koncem šolskega leta se naj v vsakem primeru priredi razstava šolskih izdelkov, ki je velike vzgojevalne vrednosti.

Iz življenja in sveta

Kongres za moderno zrakoplovbo v Bruslju

Od 6. do 10. t. m. zboruje v Bruslju tretji mednarodni kongres za moderno zrakoplovbo. Prejšnja dva kongresa sta se vršila v Pragi in Stockholmu pod pokroviteljstvom državnih poglavarjev češkoslovaške republike in švedske kraljevine. Po vzorcu čsl. prezidenta in švedskega kralja je prevzel protektorat nad bruseljskim zborovanjem kralj Albert, častni predsednik zborovanja pa je prestolonaslednik Belgije, princ Leopold, kateremu stoji kot izvedenec ob strani general Van Crombrugge. Kongresa se udeležujejo zastopniki več ministrskih portfeljev: prometni, poštni in finančni minister ter številni klubi za avijatiko. Temu zborovanju pa predseduje znani zrakoplovec F. M. Jacobs, ki je znan po svoji tehnični spretnosti tudi izven belgijske države.

Kongres obravnava v prvi vrsti vprašanje, kako bi se dal izboljšati svetovni zračni promet. Število tozadevnih predlogov in referatov, ki so bili poslani na predsedstvo zborovanja, je izredno veliko. Nad 60 specijalistov je poslalo svoje elaborate v presojo. Kongres je radi brzega dela razdeljen v šest sekcij, ki razpravljajo o splošni zakonodaji za zrakoplovstvo, o medicinski strani zrakoplovskega poklica (fiziološki, patološki in higijenski problemi aeropilota), o vlogi zrakoplovstva v mednarodnem prometu, zlasti o signalnih znamenjih in radiotelegrafiji, o metereoloških poročilih in nočnih zračnih vožnjah, o znanstveni plati zrakoplovstva, od katere zavisi kvaliteta in izpopolnjevanje zračnega prometa, o tehniki v zrakoplovstvu ter o vodilnih balonih. Kongres bo po možnosti posvetil pozornost tudi vprašanjem turistike in propagande.

Od bruseljskega kongresa si obetajo vse države v Evropi in izven kontinenta pozitivnih rezultatov. Avijatiko Male antante zastopajo na bruseljskem kongresu češki delegati iz Prage, ki so v tehničnih vprašanjih izvrstno orijentirani ter imajo v tej stroki že izza praškega kongresa dobro tradicijo in veliko prakso.

Tatinska grofica

Senzacijonalen družabni škandal v Berlinu.

V Berlinu govori zadnje čase vse o škandalni aferi grofice Bothmerjeve, katere mož, vladni svetnik Bothmer, si je poskušal vzeti življenje. Njegovega samomorilnega poizkusa si v prvem času ni bilo mogoče pravilno raztolmačiti. Domnevalo se je, da je bil grof ranjen v dvoboju. Šele pozneje se je dognalo, da je mož sam segel po orožju, in sicer zaradi tega, ker je prišel z ženo v navzkrižje.

Grof in grofica že delj časa nista soglašala glede visokih izdatkov za vsakdanje življenje. Grofica je bila zelo zapravljiva. Ko so ji pošli denarni viri, je začela krasti. Pred kratkim je odšel prijatelj Bothmerjeve družine na dopust. Prosil je grofico, naj bi za časa njegove odsotnosti iz Berlina nadzirala njegovo stanovanje. Grofica je rade volje sprejela ponudbo. Dobila je ključe in je natančno preiskala vse zaupane ji omare ter nakradla mnogo dragocenih predmetov, katere je prodala, da je prišla do denarja. Polastila se je mnogo kosov dragocenega srebrnega posodja in je prodala tudi več preprog. Ko se je vrnil dopustnik v Berlin in je videl, da je okraden, se je grofica poslužila zvijače. Izgala se je, da so neznani storilci vlomili v stanovanje. Kriminalna policija je šla takoj na delo in je kmalu izvohala, da se grofica pretvarja. Izkazalo se je namreč, da je ona ukradla vse manjkajoče predmete, katere je prodala posameznikom in starinarjem.

Končno je grofica zmešala štreno s tem, da je ukradla dragoceno vazo, katero je skrila pri nekem katoliškem duhovniku. Ko je afera prišla na dan, je grofica izročila duhovniku pismo, v katerem stoji, da poklanja vazo katoliški cerkvi neka umirajoča stara žena. Katoliški duhovnik se sedaj brani pojasniti zadevo ter se izgovarja s svojo molčečnostjo, h kateri ga primorava rimska cerkev. Medtem so se našli seveda tudi taki, ki hočejo grofico za vsako ceno razbremeniti. Njeni ožji sorodniki so poklicali psihijatre, da bi ugotovili neodgovornost za storjene čine. Zadeva vzbuja v Berlinu umevno senzacijo, ki je tem bolj zapletena, ker si je grof Bothmer radi svoje žene skušal pretrgati nit življenja.

Črnec, ki se boji za nagrado

Dne 2. oktobra je bil v Berlinu napovedan koncert črnopoltega tenorja, pevca Hayesa. Koncert je bil določen za osmo uro zvečer in točno ob napovedanem času se je pevec pripeljal v avtomobilu. Predno je stopil na oder pa se je hotel prepričati, če je dvorana nabito polna. Videl je na svojo žalost, da je dvorana do polovice prazna in se je tega tako prestrašil, da se je takoj oblekel in vrnil v hotel. Zbal se je namreč, da bo radi pičlega poseta prikrajšan pri honorarju, ker ni dvorana nabito zasedena. Poslušalci so čakali in čakali — pevec se ni pokazal. Končno so začeli v dvorani šumeti protesti. Črncev impresarij je moral najeti avtomobil ter se na vrat na nos odpeljati k svojemu pevcu ter ga rotiti, naj vendar zadosti pogodbi in nastopi, da ne bo škandala. Toda črnec se je dal preprositi šele potem, ko mu je bilo obljubljeno, da se njegova nagrada ne bo nič zmanjšala radi pičlega obiska . . .

Šele eno uro pozneje, ko je bil napovedan koncert, se je črnec pojavil na odru ter je absolviral svoj koncertni program. Občinstvo je medtem postalo zelo nejevoljno in nekateri poslušalci so sprejeli tenorista s sikanjem. Malo je manjkalo, da ga niso sploh izžvižgali.

Nenavadno dolga nevihta

Iz St. Lambrechta poročajo, da je tam zadnje dni divjala nevihta, ki je trajala nepretrgoma celih 24 ur. Začela je zjutraj ob desetih in je trajala do naslednjega dne čez deveto uro. Ves ta čas je lilo kakor iz škafa, zraven pa grmelo in treskalo kakor da se je približal konec sveta. Ves čas so se užigali bliski, katerih je bilo mogoče našteti kar po deset na minuto.

Neka turistovska družba, ki se je mudila v planinah, je imela priliko opazovati posebnosti neurja in je doživela med drugim tudi to, da je strela treščila v planinsko kočo. Strela je švignila skozi dimnik v pritličje, obiskala je kuhinjo, skočila zopet na dvorišče in vžgala senik, ki je zgorel do tal. Neki planinec, ki ni imel drugega opravka, je štel bliske in jih je naštel od 10. ure predpoldne do 2. ure ponoči 4300. Potem se je tega naveličal in je legel v posteljo, iz katere je zlezel šele zjutraj, ko je nevihta ponehala. Neurje je napravilo velikansko škodo na drevju in pridelkih.

Ženitna loterija

Pravijo sicer, da je vsaka ženitev loterija, kajti človek nikoli ne ve kako zadene. Dostikrat se v zakonu izkaže, kako nista dva človeka različnih spolov ustvarjena za skupno življenje. Ampak ne glede na to je imela madridska mestna občina dovolj poguma, da je razpisala loterijo, ki je po svoji originalnosti sigurno prava senzacija v dandanašnjem času.

Mestni svet v Madridu se je postavil na stališče, da je treba ljudi nekoliko podžgati za zakonski stan. In je prišel na originalno misel. — na prireditev loterije, katere se smejo udeležiti samo samski ljudje obojega spola. Loterija se bo vršila letos v jeseni. Srečni dobitnik glavne nagrade bo čez noč obogatel, kajti glavni dobitek znaša milijon peset ali nekaj nad šest milijonov Din v naši valuti. Moral pa se bo zavezati, da si obesi na vrat v doglednem času zakonski jarem kar mu menda ne bo posebno težko ob denarni sreči, katera se mu obeta.

Tudi Vi potrebujete

oblačil! Ako kupite do 10. t. m. Vam je 20% popust zajamčen pri

Drago Schwab - Ljubljana

Berlinski Köpenick pod ključem

Pred dnevi smo poročali, da sta bila ustavljena v Berlinu na cesti dva uslužbenca neke tvrdke, ki sta nesla domov denar iz banke. Ustavila sta ju dva moža, ki sta se izkazala z lažnimi legitimacijami kot policijska agenta. Uslužbenca sta jima morala slediti na policijo, kjer jima je eden izmed «agentov» odvzel denar ter jima velel počakati.

Uslužbenca sta čakala, da se mož vrne, toda upala sta zaman. Pozneje se jima je zasvetilo, da sta nemara postala žrtvi rafiniranih sleparjev. Tako je tudi bilo. Sleparja pa sta med tem izginila. Okradena moža sta dogodek natančno opisala kriminalnim uradnikom in tem se je res posrečilo dobiti pravega sleparja v roke. Storilec je bivši stražmojster berlinske policije Berger, ki je bil svoj čas zaposlen v policijski direkciji. Kriminalni uradniki so Bergerja aretirali na gostiji pri njegovi ljubici, kjer je tekel šampanjec v potokih po mizi. Mož je brez ovinkov priznal svoje dejanje, za katero dela sedaj pokoro v ječi.

× *14letni morilec.* V Montpellieru na Francoskem se je odigral te dni nenavaden zločin. Neki 14letni deček je napadel svojo mačeho z železnim drogom tor jo pobil do smrti. Mačeho so morali prenesti v bolnišnico, kjer je izdihnila. Poleg mačehe je pobesnel deček težko poškodoval tudi dve svoji sestri, kateri so morali radi ran izročiti v zdravniško oskrbo.

Kraljestvo mode

Moda na pariški razstavi

Od Ponta Alexandre v smeri proti Invalidom pod črno-rdečimi arkadami je razstavljena med drugim tudi damska moda, dalje naprej pa številni interierji. Pri svojem ogledu se omejujem v glavnem samo na modo damske toalete, vendar je skoro nemogoče, da bi prezrla modo opreme velikih prostorov, v katerih je razstavljeno vse ogromno modno razkošje. Harmonično soglasje nastavljenih modnih predmetov z notranjo ureditvijo razstavnih prostorov in njihovih arhitektonskih oblik, morajo pač zanimati poleg podrobnosti posameznih toalet vsako elegantno, umetniško čutečo žensko.

Nad vse zanimivi so v resnici vsi ti moderno urejeni prostori, bodisi z ozirom na njihovo arhitekturo kakor tudi na njihovo opremo samo. Skoro odveč je omeniti, da je vse to večinoma preračunano na plačilno zmožnost denarnih mogočnjakov, vendar pa se tudi navadnemu človeku nudijo tu prilike, da kot umetniško čuteč praktik izrabi zase eno ali drugo zasnovo iz množice zgledov, ki so mu na razpolago.

S tem, da povzame misel dragocenega, modernega zgleda ter jo individualno praktično in svojim sredstvom primerno izrabi, ugodi obenem tudi idejnemu namenu razstave. Res je, da vidiš poleg čudovitih zamislic in v resnici dovršeno lepih izdelkov tudi take, ki žalijo čut normalno modernega gledalca. To pa je pri ustvarjanju in iskanju novih oblik, samoposebi umevno. Količkaj podrobneiše opisovanje vseh teh mnogoštevilnih in različnih interjerjev pa bi bilo dolgovezno delo, ki pripada strokovnjaku. Zato naj omenim predvsem ono, kar v množici vsega zbuja posebno pozornost.

Predvsem smatram kot dolžnost, da omenim apartmane francoskega poslaništva, ki so zelo številni in obstoje iz reprezentančnih večjih in manjših salonov, čakalnic, pisarn ter končno tudi iz kompletnih privatnih prostorov. Vidiš damsko spalnico, budoir, spalnico gospoda, spalnico gosta, kopalnico, otroško sobo, jedilnico ter večje in manjše salone. Zlasti zanimiv je poslanikov delovni kabinet, ki je ves v marmorju in umetniškimi plaketami. Svetlobo dobiva skozi plafonsko okno. Mobilije so zelo obsežne, zlasti pisalna miza in dva naslanjača. Knjižnico, oziroma študijsko sobo tvori dokaj nizek, v neko mračnost pogreznjen oval brez stenskih oken. Luč pada skozi komplicirano plafonsko okno naravnost na pisalno mizo. Vse stene so obložene s knjigami. Boaserija je iz naravnega palmovega lesa.

Tišina, mrak, mir in udobnost tvorijo obeležje. Zazdelo se mi je, da bi v takem prostoru tudi najubožnejši možgani nekaj zmogli producirati, a glej, nasprotnih vtisov!

Ena izmed jedilnic je blazno moderna, popolnoma rdeča in gladka s plafonskim oknom. Imela sem občutek, da ni mogoče v njej obedovati. Sledi majhen moderen kadilni salon, ki bi zaradi svojega mrtvaško modernega značaja lahko prav dobro služil za secirno dvorano, združeno s krematorijem. Ta dva primera omenjam samo kot zgled, kako duhomorno lahko tudi učinkujejo pretirano moderni prostori.

Priznavam sicer, da sta opisovanje in besedna ilustracija lažja o stvareh, ki nam ne ugajajo, kakor pa o onih, ki se nam kažejo kot prijetne in dovršene. Vendar pa nikakor ni mogoče tajiti dejstva, da navadno vsaka pretiranost zgreši svoj namen.

Ostavljajoč francosko poslaništvo in njegove preštevilne prostore z vsemi skulpturnimi vazami, lestenci in res krasnimi preprogami, bežimo hitro mimo neštetih reprezentančnih interjerjev enoličnih mest in držav. Premnogo je vsega. Gledaš in premišljaš o raznoličnosti okusa, pojmovanja, podajanja in životni možnosti dekorativne umetnosti. Povsod, prav povsod pa si nabiraš idej, detajlov za lastno uporabo. Kako praktično ter okusno so izbrane in razporejene prvotne tvarine, kako preračunane oblike in kako do skrajnosti izrabljene dimenzije.

Res, v lepem in praktičnem izrabljanju prostora so Francozi pravi mojstri. Tudi tukaj se vidi ozadje visoke kulture. Paviljoni starih, največjih pariških magacinov imajo široko odprta vrata občinstvu, ki se v popoldnevih nepretrgano v zaporednih vrstah preriva vanje. Vsak teh paviljonov ima tudi svoje kompletno opremljene sobane in sobarice. «Magasins du Bon Marché», Magasius du Printemps«, «Magasins du Suvre» in «Galeries Lafayette».

Slednji je od vseh nedvomno najlepši po svoji zunanjosti, kakor tudi po svoji notranjščini. Oprema vseh teh soban je tako edinstveno in skladno dovršena, da molče strmiš. Kožuhovinaste preproge, pregrnjače, blazine, tkanine, svila, steklo, les, barve, oblike, namen — vse to je spojeno v tako neverjetno božajočo harmonijo, da te vsega prevzame. Ako tudi pripomnim, da so to razven velike, uprav kraljevske intimne jedilnice vsi prostori majhni, a vendar dovolj veliki. Vse izdaja toploto, prisrčnost in skrajno uporabnost. Najlepši modernizem in eleganca. Tu moraš priznavati činiteljem umetnost in genijalnost okusa. Ko bi le bilo sploh mogoče popisati vse to.

Ako še omenim, da je bila tudi tu skupina krasnih modelov, s tem zaključujem, da nadaljujem drugič.

M. Šarčeva.

Prvi jesensko-zimski pojavi

Zvončasti, a vsekakor tudi ravni plašči.

Novotarije in prismodarije

Moderni amerikanski paletot, ki ga nosijo gospodje zvečer ali za parado, je črn in se zapne s štirimi gumbi. Ovratnik in manšete so žametaste. Plašč je ohlapen in najvažnejše pri njem je, da so mu žepi vrezani tako nizko, da lahko komodno držiš roke v njih tudi — sedé.

Moške hlače segajo enakomerno široke zopet enkrat čisto do čevljev.

Kako srčkan fantiček je modna dama v najnovejši pižami! Hlačice imajo širok pas z naramnicami, ki se nosijo preko bluze.

Moderna barva las je rdečkastorjava. Rdečkastomodra pa kožuhovina jesenskih plaščev in oblek.

Večji žametasti klobuki so kombinirani z dolgodlako klobučevino.

Filcasti klobučki so še tudi v modi, vendar so majhni, manjši, najmanjši.

Sportne volnene nogavice in okraski žemperja so enako pisani.

Kožuhovinasti šali — velika moda.

Rusia - calf je novo usnje za cestne čevlje.

Rafinirano luksurijozni bodo letošnjo zimo površni čevlji za dame.

Moderne črne rokavice imajo čisto ozke zavihane manšete z živobojno borduro.

Žamet in zopet žamet, ta bajna jesenska novost, je fino tkan kot svila, mehak in božajoč kot sapica od juga. Najnovejše vrste so: chiffon - žamet, veleurs broche, veleurs ciselé, veleurs freppé.

Zajtrkovalni namizni prt je iz belega platna. Razdeljen je s priprostim vbodom ali ažurjem v večje kvadrate. V vsakem kvadratu je vezen drugačen motiv pestrih kmečkih cvetk.

Za čaj se pogrne mizica z lukničasto vezenim prtičkom. Jako okusen je prt s kleklanimi vložki, zlasti če so ti všiti v prtu tako, da tvori vsak vložek obenem podlogo za posamezne krožnike. Torej prt za šest oseb ima šest malih vložkov in sredi en večji vložek.

Dobra.

Nedin Sterad:

Znanka

Prišla je, kakor je obljubila. Nepričakovano in pozno zvečer.

Seznanil sem se z njo v dolgočasju čakanja na vlak. Minuli so meseci in z njimi spomin nanjo.

— Nisem pozabila!

— To je lepo . . .

Hotel sem biti prijazen, vljuden, sploh kavalir.

— Ali ste trudni? Ste dobro potovali?

Njen obraz je zakrival senčnik svetilke, vendar sem videl na njem poteze, ki so vzlic smehu izdajale nemir in žalost.

— Nisem potovala. Saj sem že dolgo tu!

— In vas nisem videl!?

Glasno se je zasmejala. Ta smeh mi ni bil všeč.

— Ali je to tako smešno?

— Ne gre za smeh!

Začudil sem se.

— Če uganete, zakaj sem se smejala . . .

Presekala je besede in je hitro dostavila:

— V bolnici sem bila.

— Pa mi niste sporočili!

Njen obraz se je zresnil. Ni odgovorila.

— Prišel bi vas obiskat, da sem vedel.

— Mogoče. Ne verjamem.

Stresla je glavo in rekla:

— Pogosto in mnogo sem mislila na vas.

— Torej?

— Ne govoriva o tem! In vendar . . .

— Kakor želite.

— Sedite bliže!

V neizbranih besedah mi je izpovedala vse. Vzlic razočaranju mi je šla njena izpoved v srce. Čutil sem usmiljenje in odpor obenem.

Prostodušno je vprašala, če bi smela prenočiti v stanovanju.

Nisem mogel odgovoriti.

Vstala je in se pripravila za odhod. Molče sem ji pomagal in ji odprl vrata. Nekje pri srcu mi je bilo težko.

Ko sem se vrnil v sobo, sem slišal pod oknom ozke korake, ki so se počasi izgubljali v noč.

Oskar Wilde:

Hiša sodbe

Tišina je bila v hiši sodbe. In človek je stopil nag pred Boga.

In Bog je odprl življenjsko knjigo človekovo in je govoril človeku tako: Tvoje življenje je bilo zlo in bil si krut proti onim, ki so te prosili pomoči. In napram onim, ki so bili v sili, si bil trd in neusmiljen. Bedni so klicali k tebi in ti jih nisi slišal in klic mojih v bolečini je našel pri tebi gluha ušesa. Nastopil si svojo dedščino in poslal lisice v sosedov vinograd. Jemal si kruh otrokom in ga metal psom v žrtje. In moje gobavce, ki so prebivali v močvarah in živeli v miru in mene hvalili, si ti pognal po deželni cesti. In na moji zemlji, iz čigar naročja sem te ustvaril, si prelival nedolžno kri.«

In mož je odgovoril in rekel: »Tako sem delal.«

In zopet je Bog odprl knjigo življenja.

In Bog je rekel človeku: Tvoje življenje je bilo zlo in iskal si lepoto, ki sem jo razodel in šel si preko dobrega, ki sem ga skril. Stene tvoje sobe so bile pokrite s slikami in iz svoje grešne postelje si vstajal ob pesmi piščalk. Postavil si sedem žrtvenikov grehom, katere sem trpel in jedel si jedila, ki jih ne bi smel jesti. V škrlat tvojega plašča so bila uvezena tri znamenja sramu. Tvoje podobe malikov niso bile niti iz zlata, niti iz srebra, niti iz kake druge kovine, ki za vedno ostane, ampak iz mesa, ki umrje in preide. Pomazal si njihove lase z lepotili in jim dal granatna jabolka v roke. Njihove noge si pordečil z safranom in sprostrl preproge pod njimi. Z antimonom si pobarval njihove trepalnice in z miro pokril njihovo telo. Priklanjal si se jim do tal in prestoli tvojih malikov so stali v solncu. Razkazoval si solncu svojo sramoto in mesecu svojo norost.

In mož je odgovoril in rekel: »Tako sem delal.«

In tretjič je odprl Bog življenjsko knjigo.

In Bog je rekel človeku: »Hudobno je bilo tvoje telo in z zlim si plačeval dobro. Roke, ki so te hranile, si ranil in prsi, ki so te dojile, si zaničeval. Kdor je prišel žejen k tebi in te prosil vode, je odšel žejen, in izgnance, ki so te skrivali ponoči v svojih šotorih, si izdal ob jutranji zori. Sovražnika, ki ti je prizanesel, si ubil zavratno in prijatelja, ki je šel s teboj, si prodal za denar in onim, ki so te ljubili, si dajal le prazen nič zato.

In človek je odgovoril: »Tako sem delal.«

In Bog je zaprl življenjsko knjigo in je rekel: »Resnično, poslal te bom v pekel, v dno pekla te bom poslal.«

In človek je zaklical »Tega ne moreš«.

In Bog je rekel človeku: »Zakaj te ne bi mogel poslati v pekel? Iz kakega vzroka?«

»Ker sem vedno živel v peklu,« je odgovoril človek.

In tišina je zavladala v hiši sodbe.

In čez nekaj časa je Bog izpregovoril: »Ker vidim, da te ne morem poslati v pekel, te bom poslal v nebesa.«

In človek je zaklical: »Tega ne moreš«.

In Bog je rekel človeku: »Zakaj te ne bi mogel poslati v nebesa.«

»Ker si jih nisem mogel nikoli in na noben način misliti,« je odgovoril človek.

In tišina je zavladala v hiši sodbe.

Gospodarstvo

Žveplanje moštov in uporaba čistih drož pri trgatvi

Komaj je začelo grozdje zoreti, na splošno precej kasneje kakor navadno, že je nastopilo tudi slabo vreme. Izgledi za dober, zdrav in obilen pridelek torej niso veliki. Zgodnje sorte, kakor črna, siva portugalka itd., so kvantitativno zadovoljive, kvalitativno pa manj povoljne. Vsaj na Dolenjskem vsebujejo ti mošti 14—15.5% sladkorja in precej kisline (9—10%). Poznajo se pa tudi sledovi kislega črvička obenem kakor tudi dokajšnji nastop gnilobe. Mnogo gnilega grozdja se je že podbralo tudi na poznih sortah.

Zgoraj navedena dejstva dovolj jasno govore, da se moramo za letošnjo trgatev skrbno pripraviti, če hočemo ob varovati vinski pridelek slabih posledic.

Znano je več ali manj, da žive v moštu razne koristne in škodljive kvasnice, različni bakteriji ali glive, malo znani fermenti ali kvasila in mnogo vrst raznih plesnivih glivic. Od navedenih s prostim očesom nevidnih živih bitij, ki imajo razne uplive pod gotovimi okoliščinami na razvoj mošta, bi se dalo mnogo govoriti. Vendar pa nam gre predvsem za najvažnejše in najnevarnejše, ki se nahajajo v gnilem grozdju.

Kako se napravlja iz gnilega grozdja stanovitno in dobro vino, navajam samo gospodarska navodila g. B. Skalickega, ki jih je izdala Kmetijska družba v Ljubljani. (Najnovejše o tem se nahaja v knjigi »Kletarstvo« iz leta 1924., ki jo je imenovani spisal). Bistvo pravilne ga ravnanja z gnilim moštom je seveda, da se v njem uničijo in odstranijo takoj po sprešanju vse škodljive primesi, kakor n. pr. fermenti ali kvasila, enoksidaze ali rjavenje vina, dalje škodljive koničaste glivice, opasni bakteriji itd. Koničaste glivice pokvarijo mošt ponolnoma, mu dajo slab duh in okus, polagoma tudi scika; slično povzročijo tudi razni škodljivi bakteriji na pr. ocetni, sluzni, mlečni itd.

Na zdravem grozdju se razvijejo tudi koristne glivice (kipelne), ki proizvajajo iz sladkorja alkohol in ogljikovo kislino. Vse, te in one, pridejo iz zemlje v mošt. V gnilem moštu pa prevladuje množina slabih kvasil in kvasnic nad plemenitimi, osobito če ravnamo malomarno z gnilim moštom. Posledica tega je, da se nam mošt ali vino pozneje pokvari.

Poleg drugih v navadni praksi nepoznanih sredstev je za nas najboljše in deloma že uvedeno proti škodljivim glivicam žveplanje moštov. Žveplena sokislina je močan strupen plin za glivice, osobito za škodljive glivice v moštu iz gnilega grozdja. Žveplena sokislina se proizvaja pri gorenju žvepla (asbestnega žvepla), natrijevega bisulfita in kalijevega metabisulfita. Če je to ali ono sredstvo boljše za stvar prakse, vendar pa se v zadnjem letu mnogo priporoča v te svrhe kalijev metabisulfit, in to 15—20 gr. na 1 hl, ki se dobi v tabletah po 10 gr. Navadnega asbestnega žvepla se vzame 3—5 tenkih trščic (12—16 gr), natrijevega bisulfita pa 10—15 gr na 1 hl. Pri žvepljanju je glavno, da se mošt dobro premeša z žveplenim dimom, čez 1 ali 2 dni se nato mošt pretoči in dobro prezrači; nesnaga na dnu se odstrani. S tem da smo spravili mošt v dobro in toplo kipelno klet in smo dodali na vsak hl prezračenega mošta 1—2 litra iz čistih kipečih glivic napravljenega (tudi iz zdravega grozdja) in izpolnili ostale pogoje kipenja, je že stvar izvršena.

Iz tega sledi, da je tudi naprava mošta s čistimi glivicami letos zelo važna. Na kratko, kako nam se je ravnati: 4—6 dni pred trgatvijo vzamemo 1 škaf (10—12 l) svežega mošta iz zdravega grozdja, ga zavremo ter ga pustimo na ognju 5 minut vreti (pene posnemati). Še vrelega vlijemo v škaf, pokrijemo s čisto platneno cunjo in ohladimo na sobno toploto. Potem pazljivo primešamo čiste drože (dobe se pri Kmetijsko-kemijskem zavodu v Ljubljani in Mariboru); ena epruveta zadostuje. Skrbeti je nam, da držimo pokrit mošt v škafu na toplejšem prostoru 20—25 stopinj C, potem nam začne mošt v par dneh kipeti.

Letos bo kazalo, da uporabljamo tudi pri vseh moštih čiste drože. V tem primeru se potem napravi 100 l dobrega svežega mošta iz zdravega grozdja brez te ali one priprave), v katerega kar vlijemo 10 litrov na prej opisani način napravljenega mošta iz čistih drož; na 1 hl se vzame potem 2 litra takega mošta.

Važno je: 1.) da je kipelna klet topla 15—18 stopinj C; 2.) da niso sodi z moštom preveč napolnjeni in za eno šestinko (vsaj en pedenj) prazni ter preskrbljeni s kipelno veho; 3.) da se po burnem kipenju (ko se mošt umiri), sodi do vrha zalivajo in vino (novembra, decembra meseca) tudi pretoči. **F. K.**

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (6. oktobra.) Pšenica: baška, 2 odst. smetja, 8 vagonov 240. Turščica: baška, nova, 1 vagon 105. Moka: baza «0ss», baška, pol vagona 400; «2», 1 vagon 350; «5», 1 vagon 300. Tendenca nespremenjena.

Dunajski goveji sejem (5. oktobra.) Dogon 2467 komadov. Od tega 436 komadov iz Jugoslavije. Vse vrste živine so se podražile za 15 grošev pri kg. Notirajo za kg žive teže: voli I. 1.80 — 2 (iziemno 2.05 do 2.30), II. 1.50 — 1.75, III. 1.30 — 1.45, biki 1.30 — 1.70 (1.80), krave 1.25 — 1.70 (1.80) in slaba živina 0.80 — 1.25

Dunajska borza za kmetijske produkte (5. oktobra.) Na dunajskem tržišču ni nikake kupčije. Amerika je javila koncem prošlega tedna zopet nižje tečaje, kar je oslabilo tendenco na Dunaju, kjer so cene popustile, dasi ponudbe niso obilne. Notirajo za 100 kg vključno blagovnoprometni davek brez carine na debelo v šilingih: pšenica: domača 36.50 — 38, madžarska s Potisja 42 — 43, madžarska 38.50 — 40.50; rž: domača marchfeldska 29 — 29.50: ječmen: domači 35 — 41, slovaški 41 — 45; turščica: 30.75 — 31.75; oves: 28 — 31.

Hmelj

Nürnberg, 6. oktobra. Slab dovoz, 100 bal prodanih. Cene neizpremenjene.

Žatec, 6. oktobra. Cene neizpremenjene, 4500 do 4800 Kč za 50 kg.

Žalec, 6. oktobra. Nikake kupčije. Kakor se čuje, bo več inozemskih nakupovalcev v kratkem odpotovalo, tako da bo baje ostal samo še eden, ki še namerava kupovati. Zaloge hmelja v Savinjski dolini so že prav majhne.

= **Pogajanja za fuzijo med Ljubljansko kreditno in Slavensko banko brezuspešna.** več mesecev so se med tema dvema zavodoma vršila pogajanja za fuzijo. Opetovano se je že javilo, da je združitev obeh bank pod vodstvom Ljubljanske kreditne banke gotova stvar. Tudi mi smo svoječasno objavili tako poročilo, ki nam ga je poslala ugledna zagrebška finančna revija »Bankarstvo«. Kakor pa se sedaj poroča, so nastale v pogajanjih težkoče in je končno Ljubljanska kreditna banka fuzijo odklonila.

= **Nazadovanje živinoreje v Jugoslaviji.** Iz statističnih podatkov je razvidno, da živinoreja v naši kraljevini zelo nazaduje. Srbija je pred vojno izvažala letno 130.000 komadov žive živine ter mesnih izdelkov v vrednosti dveh milijonov zlatih dinarjev, dočim se je sedaj iz vse države izvozilo komaj okrog 86.000 komadov. V prošlem letu je morala Jugoslavija celo uvažati mast, in sicer jo je uvozila za vrednost okrog 150 milijonov dinarjev. Kot eden glavnih vzrokov tega pojava se smatra nezadosten pridelek turščice v poslednjih letih, odnosno dejstvo, da se je lanski obilni pridelek turščice rajše izvozil, ker je bil izvoz rentabilnejši kakor uporaba blaga pri živinoreji.

= **Jugoslovenska trgovinska agentura v Varšavi.** Iz Varšave poročajo, da je jugoslovenska vlada ustanovila tamkaj posebno trgovinsko agenturo, ki naj bi organizirala uvoz poljskega železa, premoga in nafte v Jugoslavijo.

= **Pritožbe radi soli v Zagrebu.** Zagrebški trgovci se pritožujejo, da je tamošnje skladišče ali brez soli ali z zelo majhno zalogo. Težave imajo trgovci tudi zaradi neke naredbe, po kateri mora vsak trgovec v Zagrebu, ako hoče kupiti zmleto kameno sol iz Kreke, katera edino se konsumira v Zagrebu, kupiti enako količino morske soli, čeprav se ta v Zagrebu ne uporablja. Posledica te naredbe je, da ta morska sol ostane trgovcu neprodana v skladišču.

= **Likvidacija.** Podružnica Anglo-Austrian Banke v Mariboru je nedavno prenehala poslovati in je prevzela njene agende Hrvatska Eskomptna banka, podružnica v Mariboru. Zaradi tega je mariborska podružnica te inozemske tvrdke prešla v likvidacijo. — Trgovska družba Jakob Pavčič in drugi, lesna trgovina, družba z omejeno zavezo v Novem mestu v likvidaciji poziva upnike, naj priglase eventualne terjatve pri likvidatorju Josipu Matku v v Gotnji vasi.

= **Žrebanje zastavnih listov in komunalnih zadolžnic Kranjske deželne banke.** Dne 15. t. m. se bo vršilo dvaindvajseto žrebanje 4.5 odstotnih zastavnih listov in 4.5 odstotnih komunalnih zadolžnic Kranjske deželne banke. Izžrebalo se bo nominale 8000 K 4.5 odstotnih zastavnih listov in nominale 117.200 K 4.5 odstotnih komunalnih zadolžnic.

= **Cenovnik za zavarovanje valute ob izvozu**, veljaven od 1. do 15. t. m., je objavljen v »Uradnem listu« št. 93.

= **Dopolnitev razpisa o ustanovitvi izvoznih odsekov pri carinarnicah.** Nedavni razpis Generalne direkcije carin s katerim so se ustanovili izvozni oddelki pri carinarnicah, se razširja na carinarnice v Novem Sadu, Smederevu Velikem Gradištu in Vinkovcih ter njen oddelek v Vukovaru.

= **Spor med našo državo in francosko družbo**, ki je imela graditi železnice v Srbiji, se nahaja pred likvidacijo. Mešano razsodišče katerega predsednik je švicarski profesor Andrey, že deluje preko teden dni. Razsodba se je baje izrekla že včeraj.

= **Naš tobak za Češkoslovaško.** Iz Beograda poročajo, da je naša država sklenila s Češkoslovaško pogodbo, da ji proda 100 vagonov tobaka. Polovico te količine bo takoj dobavila sarajevska direkcija monopolov, a ostalih 50 vagonov se bo izročilo kupcu čez mesec dni.

= **Skladišče tobaka v Derventi.** Uprava državnih monopolov bo otvorila v Derventi v Bosni novo skladišče za fermentacijo tobaka.

= **Obtok novčanic v Avstriji** se je v prvem tednu oktobra povečal za 84.8 milijona na 840.7 milijona šilingov.

= **Češkoslovaški kapital v Albaniji.** Kakor poročajo iz Prage, so se pogajanja o ustanovitvi češkoslovaško-albanske tvornice pohištva v Tirani uspešno zaključila. Glede ustanovitve nadaljnih češkoslovaških obratov o Albaniji, in sicer češkoslovaško-albanske pivovarne ter sladkorne tvornice, se pogajanja še vrše.

= **Položaj na hmeljskem tržišču v Poljski.** Kakor poročajo iz Varšave, se ceni letošnji hmeljski pridelek Poljske na 60 odstotkov lanskega. Tudi kakovostno zaostaja pridelek za lanskim, ker je neprestano deževje močno škodovalo hmeljski rastlini. Eksportno blago se plačuje po 100 do 110 dolarjev za 50 kg. Kupčija je malo zastala, ker so pivovarne zaenkrat oskrbljene z zalogami.

= **Poljsko-madžarski trgovinski provizorij.** Poljsko-madžarska gospodarska pogajanja, ki so se nedavno vršila, so dovedla do sklenitve dodatne pogodbe, ki velja do 15. novembra. Na podlagi te pogodbe so bili Madžarski dovoljeni s strani Poljske večji uvozni kontingenti kakor tudi cela vrsta olajšav pri uvozu vina, paprike, živih rib, kož, usnjatih izdelkov, žičnih pletenin, transmisij, lovskega orožja, kemikalij in tekstilnega blaga.

= **Zelo dobra letina tobaka v Grčiji.** Po podatkih grškega kmetijskega ministrstva je bil pridelek tobaka v Grčiji letos zelo dober in obilen; znašal bo skupno okrog 60 miljonov kilogramov.

= **Konkurz v skupini Stinnes.** Kakor poročajo iz Kölna, so Industrijske tvornice (družba z o. z.), ki pripadajo skupini Edmund Stinnes, napovedale konkurz.

= **Ponovna aktivnost ruske trgovinske bilance.** Po ruskih statističnih podatkih je bila trgovinska bilanca Rusije v vseh mesecih od februarja do vključno julija t. l. pasivna, a v avgustu je zopet dosegla aktivnost. Vrednost izvoza v tem mesecu je znašala 51.3 milijona rubljev, a vrednost uvoza 45.7 milijona rubljev, tako da je dosegel višek izvoza nad uvozom 5.6 milijona rubljev.

= **Poljske banke.** V zvezi s plačilnimi težkočami in insolvencami mnogih poljskih bank se sedaj bavijo listi z vprašanjem, ali ni na Poljskem preveč denarnih zavodov. Zato prinaša časopisje statistiko v tej stvari, iz katere se vidi to-le: V Varšavi je bilo pred vojno 10 bank, sedaj pa jih je kar 62. V Lvovu jih je danes 33, pred dobrimi desetimi leti 5, v Poznanju 28 (3), Krakovu 25 (5), Lodzu 24 (5), Katowicah 22 (10), in v Vilni 15 (2). Vsega skupaj je bilo v teh sedmih poljskih mestih pred vojno 42, sedaj pa 209 bank.

= **Močno nazadovanje rumunskega žitnega izvoza.** Po rumunskih uradnih podatkih je izvoz žita iz Rumunije v prvi polovici t. l. napram lani močno padel. Enako je oslabel izvoz živine. Da zopet poveča izvoz, je rumunska vlada sklenila znižati izvozno carino na žito od 30.000 na 25.000 lejev pri vagonu.

Borze

6. oktobra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) **Vrednote:** Investicijsko posojilo 81—87. Vojna škoda 350—0, zastavni listi Kranjske deželne banke 20—25, kom. zadolžnice Kranjske dež. banke 20—25, Celjska posojilnica 201—210 (201), Ljubljanska kreditna 223—240, Merkantilna 101—104, Kreditni zavod 175—185, Strojne tovarne 123—127 (125), Trbovlje 365—367 (365), Vevče 120—0, Stavbna družba 165—180, »Šešir« tovarna klobukov d. d., Škofja Loka 120—150. Blago: les: bukovi hlodi poljubne dolžine, od 25 cm prem. naprej, fco nakl. post., 1 vagon 225—225 (225); breza, od 10—30 cm, fco meja 0—400; jamski les po uzancah ljubl. borze, fco nakl. post. 170—0; hrastovi hlodi, od 30 cm prem. napr., fco nakl. post. 0—480; **poljski pridelki:** pšenica domača, fco Ljubljana 255—0; turščica nova, umetno sušena, par. sremska post., 1 vagon 162.50—162.50 (162.50), činkvantin, umetno sušena par. baranjska post., 2 vagona 215—215 (215), nova, par. slav. post. okt., nov., dec., 100% kasa pri sklepu 0—122.50; fižol: ribničan fco Ljubljana 325—0, mandalon, fco Ljubljana 300—0, prepeličar, fco Ljubljana 350 0, beli, z roko zbran, b/n, fco Postojna trans. 300—310.

ZAGREB. Na tržišču bančnih papirjev je bila tendenca slabša. Posamezni papirji so zabeležili dalnji padec. Eskomptna je popustila za dve točki; znatneje je oslabela Obrtna. Pri industrijskih vrednotah je bilo več zanimanja za Šečerano, ki pa je tekom sestanka precej padla. Vojna škoda je dalje nazadovala. — Dinar je ostal v Curihu nespremenjen. Na zagrebškem deviznem tržišču je zavladala čvrsta tendenca, ki je imela za posledico majhen skok deviznih tečajev. Povpraševanje je bilo precej močno. Narodna banka je intervenirala v vseh devizah. Skupni devizni promet je dosegel 11 milijonov dinarjev. Notirale so devize: Dunaj 792.8—802.8, Berlin 1342—1352, Budimpešta 0.0789—0.0799, Italija izplačilo 226.65—229.05, London izplačilo 272.7—274.7, ček 272.56—274.56, Newyork ček 56.17 in pol — 56.77 in pol, Pariz 260.5—264.5, Praga 166.56—168.56, ček 166.5—168.5, Švica 1086.5—1094.5, ček 1086—1094; valute: dolar 55.45—56.05; efekti: bančni: Eskomptna 131.75—133, Poljodjelska 21—22, Kreditna Zagreb 135—136, Hipo 72.5—73, Jugo 112—113, Ljubljanska kreditna 220—0 Obrtna 81—83, Prašteđiona 1000—1000.5, Eetno 150—175, Slavenska 49—50, Srpska 144—145.5, Narodna zaključek 4000; industrijski: Eksploatacija 42—52, Dubrovačka, zaključek 680, Šečerana 515—520, Isis 60—69, Nihag 40—0, Slaveks 145—155, Slavonija 54—54.5, Trbovlje 0—360, Vevče 120—135; državni: investicijsko posojilo 80, agrarne 46.5—50, Vojna škoda promptna 344—344.5, za oktober 0—350 za november 0—354.

BEOGRAD. Devize: Amsterdam 2272—2284, Dunaj 797—797.25, Berlin 1345—1347 Bukarešta 26.5—27, Italija 225—227.5, London 273.5—275.55, Newyork 56.42 in pol — 56.45, Pariz 261—262, Praga 167.3—167.5, Sofija 41.5—42.5, Švica 1089.5—1089.75.

CURIH. Beograd 9.1875, Berlin 123.50, Newyork 518.75, London 25.1075, Pariz 24, Milan 20.85, Praga 15.35, Budimpešta 0.007260, Bukarešta 2.50, Varšava 87, Dunaj 73.15.

TRST: efekti: obligacije Julijske Krajine 67.50, Živnostenská 277, Assicurazione Generali 6435, Lloyd 1000, Oceania 168, Split cement 461; **devize:** Beograd 44.10 do 44.50, Dunaj 348 — 358, Budimpešta 0.0345 — 0.0350, Praga 73.50 — 74, Bukarešta 11.50 — 12, Pariz 114.75 — 115.50, London 120.40 — 120.65, Newyork 24.80—24.90, Curih 479 — 482; **valute:** dinar 43.50 do 44.25, 20 zlatih frankov 95 — 98.

DUNAJ. Beograd 12.53 — 12.57, Berlin 168.53 — 169.03, Budimpešta 99.09 — 99.39, London 34.2725 — 34.3725, Milan 28.72 do 28.54, Newyork 707.75 — 710.25, Pariz 32.70 do 32.86, Praga 20.9750 — 21.0550, Curih 136.41 — 136.91; dinarji 12.51 — 12.57, dolarji 707.50 — 711.50.

PRAGA. Beograd 6.05, Curih 651.75, London 163.375, Newyork 33.75, Dunaj 471.25.

BERLIN. Beograd 7.425, London 20.309, Newyork 4.195, Curih 80.85, Dunaj 59.20.

LONDON. (Opoldne) Beograd 273, Newyork 484.06, Italija 120.25, Dunaj 34.35, Švica 25.11.

NEWYORK. (Zaključno po borzi 5. t. m.) Beograd 1.77 in četrt, London 4.84 in četrt, Italija 4.02 in pol, Švica 19.28 in pol.

Sport

Službene objave LHP.

(Iz seje upr. odb. 3. 10. 1925.)

Obveščajo se vsi klubi, člani LHP., da je pošiljati prijave tekem s prijavnino na naslov Ljubljanskega hazenskega podsaveza, dočim se imajo v svrho določitve sodnikov obračati direktno na naslov: Zbor Hazena sudaca, pročelnik Pavao Munder, Zagreb, Kavarna Zagreb, ker Zbor Hazena sodnikov Ljubljana vsled sklepa Jugoslov. Hazena Saveza ne obstoji.

Čitata se z dnem 3. 10. 1925.: za ASK. Primorje: Francka Prekuh, za TKD. Ateno: Marica Cimperman.

Izžrebane prvenstvene tekme za pomladansko sezono: 7. X. t. l. ASK. Primorje : TKD. Atena, 9. X. t. l. SK. Ilirija : ASK. Primorje; za jesensko sezono: 11. X. t. l. TKD. Atena : ASK. Primorje, 18. X. t. l. ASK. Primorje : SK. Ilirija; 18. X. t. l. SK. Ilirija : TDK. Atena.

Službujoči odborniki za prvenstvene tekme: dne 7. X. ga. Pajnič; 9. X. ga. Polak, 11. X. gdč. Mihelič; 18. X. g. geom. Čerpe za ASK. Primorje : SK. Ilirija; 18. X. g. Saksida za SK. Ilirija : TKD. Atena

Prihodnja seja upravnega odbora bo pravočasno objavljena. **Tajnica.**

Tenis turnir v Ptuju

Predzadnjo nedeljo se je vršil v Ptuju teniški turnir med ISSK. Maribor in STK. Ptuj. Zmagal je Ptuj v razmerju 6 : 3.

Za to prvo tenis prireditev je vladalo veliko zanimanje v sportnih krogih, to tembolj, ker je zadnje srečanje obeh klubov končalo z rezultatom 8 : 7 za Maribor. Med tem se je več članov tenis kluba Ptuj z uspehom udeležilo tenis turnirja v Ljubljani in se je upravičeno pričakoval oster boj. Res so bili vsi igralci Ptuja v zelo dobri formi ter so tako priborili svojemu mlademu klubu lepo, častno zasluženo zmago.

Turnir je bil zelo dobro organiziran; gledalcev približno 80, za Ptuj prav dober poset. Vse igre so bile napete in interesantne. Rezultati so sledeči:

Single igre: Pavšič (P) : Beneš (M) 6 : 1, 6 : 1, Videmšek (M) : Oberlintner (P) 6 : 3, 5 : 7, 6 : 2, Honwerg (P) : Viplinger (M) 8 : 6, 6 : 1. Gdč. Stergar (M) : gdč. Maižer (P) 6 : 2, 6 : 4.

Double igre: Oberlintner-Honwerg (P) : Videmšek-Viplinger (M) 5 : 7, 8 : 6, 6 : 4. Zelo ostra in interesantna igra. V drugem setu vodijo Mariborčani že 4 : 1, vkljub temu morajo set in igro prepustiti nasprotnikom. Pavšič-Senčar St. (P) : Videmšek-Beneš (M) 6 : 3, 8 : 6. Nepričakovana zmaga. Gdč. Maižer-Honwerg (P) : gdč. Stergar-Viplinger (M) 6 : 4, 5 : 7, 6 : 1. Napeta igra v prvih dveh setih. V 3. setu lahka zmaga. Viplinger-Beneš : Pavšič-Senčar 6 : 4, 6 : 8, 6 : 2. Honwerg-Oberlintner : Videmšek-Beneš 6 : 3, 4 : 6, 7 : 5.

Zaključil se je turnir s sestankom vseh udeležencev in članov kluba v «Narodnem domu», kjer je predsednik tenis kluba Ptuj izročil gostom lepo častno darilo.

Pogovor s francoskim tenis igralcem Lacostom

16. septembra se je vrnil Lacoste, šampijon evropskih tenis igralcev, iz Amerike v Cherbourg in danes pohajkuje že po pariških bulvarih. Njegov nenadni prihod pomeni za Pariz malo senzacijo, in slovitemu šampijonu sledе na vsak korak mnogoštevilni radovedneži, ki se ne naveličajo, izpraševati ga o podrobnostih boja za Davis-cup in o bojih za prvenstvo Zedinjenih držav.

Lacoste je na videz prilično izmučen; njegov profil s kljukastim nosom je še markantnejši kakor sicer. Vendar odgovarja neumorno in radevoljno na vsa nešteta vprašanja, ki mu jih stavljajo vsi vprek.

O poteku bojev se je Lacoste izrazil takole:

«V splošnem smo z doseženimi uspehi lahko zadovoljni. Čeprav nam ni bilo sojeno, da bi si izvojevali tako v Davis-cupu kakor v bojih za prvenstvo Zedinjenih držav prvenstvo, so vendar naši igrači odrezali odlično. Le s samim seboj nisem bil zadovoljen. Nisem bil v najboljši formi in prepričan sem, da bi v drugih okoliščinah dosegel kaj več.»

«Kaj vas je oviralo, da niste uspeli?»

«Predvsem ameriške žoge. V Ameriki izdelujejo žoge na drug način kakor pri nas v Evropi, način odskakovanja od tal nam je prekrižal vse račune. Tudi ob dotiku z raketom reagirajo ameriške žoge docela drugače kakor naše. V bodoče bo dobro, če bo vsako moštvo pred matchom z Ameriko dalje časa treniralo z ameriškimi žogami.»

«Drugi vzrok, vsled katerega je bilo naše moštvo mnogo na slabšem kakor naši nasprotniki, je bila utrujenost moštva. Neposredno pred končnim bojem smo igrali, kakor veste, z Avstralijo. Boj ni bil lahek, to vas lahko zagotavljam. Še prej smo igrali v Wimbledonu in v Saint-Cloudu, prej pa v izločilnih rundah proti Italiji in Holandski. Skratka, ko smo nastopili v končnem boju za Davisov pokal, smo bili težko handicapirani. Če poleg tega upoštevate še izpremembo podnebja in za nas nenavadno hrano, veste dovolj.»

«Kako se je napram vam vedla ameriška publika?»

«Odlično. Sprejela nas je z odkritim navdušenjem in vsaka lepa akcija z naše strani je vzbudila spontano odobravanje in ploskanje. Tudi tisk nam je bil vse prej kot nenaklonjen. Za revanšo za ta nepričakovano prisrčen sprejem smo se čutili dolžne, odzvati se prošnjam merodajnih krogov in udeležili smo se tekmovanja za ameriško prvenstvo, kar pravzaprav ni bilo v naših načrtih. Iz zgoraj omenjenih vzrokov v teh bojih nismo uspeli. Odigrali smo pač svoje igre, sicer pa je šlo pri tem bolj za «point d'honneur».»

«Kaka je vaša sodba o Američanih.»

«Tilden je klasa zase. Njegova igra je sigurna kot smrt, poleg tega je izredno vztrajen. Sicer pa vam moram povedati, da se je radi njega pripetil pri Davis-cupu incident, čigar motivi mi niso prav znani. (Lacoste zna biti uprav francosko takten. Op. ur.) Pred matchem Borotra-Johnston je hotel kapetan ameriškega moštva R. N. Williams mesto Johnstona postaviti Richardsa v boj proti Borotri. To je storil tem lažje, ker so Američani pokal itak že imeli v žepu in bi jim tudi eventualen poraz Richardsa ne mogel iztrgati končne zmage. Tilden pa se je tej Williamsovi nameri kar najenergičneje uprl in se celo povzpel do pretnje, da se ne udeleži tekmovanja za ameriško prvenstvo, če bi igral Richards namesto Johnstona. Williams se je seveda moral udati, ker se pač ni mogel odpovedati Tildenu pri težkih bojih za prvenstvo Unije . . .»

Lacoste prenehа. «V splošnem,» zaključi, «nam je letošnja ekspedicija v Ameriko mnogo koristila. Spoznali smo ljudi in deželo, spoznali smo tamošnje razmere. Naučili smo se v vseh ozirih, in to je naš dobiček, ki ga bomo znali naslednje leto izrabiti.»

«Torej upate leta 1926 na zmago?»

«Ni izključeno, da se drugo leto trofeja preseli v Evropo!»

S. K. Ilirije nogometna sekcija. Trening I. moštva in rezerve v torek in četrtek, ostalih skupin v sredo in petek, vedno ob 16. uri. — Načelnik.

S. K. Slovan. Sestanek I. moštva in rezerve se vrši danes v sredo ob 20. uri zvečer v restavraciji hotela Lloyd na Sv. Petra cesti. Sestanek je radi nedeljskih tekem zelo važen, zato se ga mora vsakdo udeležiti.

Kolesarska sekcija ASK. Primorje. Danes v sredo ob 19.30 sestanek vseh dirkačev in članov sekcije v restavraciji «Zvezda». Radi važnosti udeležba nujno obvezna.

Še nekaj zadnjih nogometnih tekem: Serajevo: Sašk : Slavija, v soboto 1 : 1 (0 : 0), v nedeljo 4 : 4 (1 : 3). *Subotica:* Bačka : Žak 3 : 1, Subotički Sportklub 5 : 1, SMTC : Somborski Sport 3 : 0, Sand : Somborski Amater 5 : 1. *Carigrad:* Carigrad : Krakovo 3 : 3 (2 : 1).

Nedeljske hazenske tekme. Zagreb: Prvenstvene: Vesna : Hašk 7 : 4 (5 : 1). Concordia : Viktorija 6 : 0 — par forfait. *Beograd:* BSK. : Vitez (Zemun) 7 : 0, Jugoslavija : Jedinstvo 16 : 1 (10 : 0).

Lahkoatletski miting Brno : Praga se je vršil zadnjo nedeljo v Brnu. Nepričakovano so zmagali Brnčani s 63 : 61. Posamezni izidi so: *100 m:* Vykoupil (B.) 11.2. *400 m* Vykoupil (B) 51.5. *800 m:* Drozda (P) 1:58 (nov češkoslov rekord). *5000 m:* Vohralik (P) 17:03. *110 m z zaprekami:* Jandera (P) 15.8. *1500 m:* Strnište (B) 4:10. *Štafeta 4 × 100 m:* Praga 45.2. *Olimpijska štafeta:* Brno 3:36 *Met krogle:* Ivo (P) 13.63 m. *Met diska:* Mira (B) 40.20. *Met kopja:* Turansky (B) 56.39. *Skok v višino:* Machan (P) 1.75. *Skok v daljavo:* Linka (P) 6.48. *Skok ob palici:* Ivo (P.) 3.39.

Nov sprinterski talent. 18letni Nemec Kurt Birk iz Gdanskega je nedavno pri srednješolskem mitingu pretekel 100 m v 10.7. Birk je za to progo že kot dvanajstleten deček rabil 12.5.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 6 oktobra 1925. Ljubljana, 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	771·7	9·0	sev. vzh.	megla	
Ljubljana	14.	768·9	16·3	"	jas.	
Ljubljana	21.	768·2	10·8	vzhod	"	
Zagreb	7.	768·9	11·0	jug	"	
Beograd	7.	769·3	11·0	brezv.	"	
Dunaj	7.					
Praga	7.	765·5	8·0	zap.	megla	
Inomost	7.				"	

Solnce vzhaja ob 6·3 zahaja ob 17·34, luna vzhaja ob 19·41, zahaja ob 10·27.
Barometer niža, temperatura nižja.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Večinoma jasno, hladno. Kasneje lahko poslabšanje.

Sokolstvo

Spomenica o vsesokolskem zletu

Po daljšem presledku je izdal JSS četrti in peti zvezek «Spomenice o I. jugoslovenskem vsesokolskem zletu v Ljubljani leta 1922». Sicer nekam čudno zveni, da spominski spis o vsesokolskem zletu iz l. 1922. še ni izšel, toda stvar ni tako nenavadna, saj taki spisi izhajajo večinoma precej pozno, zlasti pa še, če izhajajo v periodičnih oddelkih. Tudi ČOS je izdala celotno spomenico o zadnjem svojem zletu (1920.) dve do tri leta kasneje. Izdajanje naše spomenice zadržuje edino draginja. Vsak zvezek spomenice stane najmanj 35 Din, zato je izključeno, da bi mogli izdati večje število naenkrat ali v jako kratkih presledkih, ker se od članstva ne more zahtevati tako velikih izdatkov. Sicer pa tudi tehnična izvedba takega dela ni tako nagla, potreba po spomenici pa ne tako nujna, ker je to spominski spis, ki ima svojo vrednost, ako izide nekoliko prej ali pozneje

Četrti in peti zvezek sta vredna naslednika prvih treh. Oprema je skozi in skozi umetniška. Celotna spomenica bo delo, s katerim bomo lahko stopili pred vnanji svet s ponosom in zavestjo, da smo izdali nekaj, česar nas ni treba biti sram. Učiteljska tiskarna, ki oskrbuje grafična dela, se je zopet potrudila, da je izdelala tudi ta dva zvezka okusno in elegantno ter zasluži, da se ji izreče priznanje. Oba zvezka skupaj sta močna štiri tiskane pole v velikem formatu kakor prejšnji in seveda na enakem papirju in z enakim tiskom, tudi ovojni list je enak prvim.

Vsebina teh 2 zvezkov obravnava najprej tehnične priprave za zlet, kar je nadaljevanje istega članka iz tretjega zvezka. Napisal ga je sedanji savezni načelnik *br. Ambrožič*, ki je bil ob zletu podnačelnik ter je z br. dr. Murnikom vodil vse tehnično delo. Članek je prav dobro sestavljen, ker ne opisuje samo golih dejstev, ampak navaja tehtne vzroke, zakaj so bile izdane gotove odredbe glede nastopov in povorke, zakaj so bili telovadišče, oblačilnice in vhodi tako prirejeni in kakšne dobre in slabe strani so se pokazale pri zletu. Zaradi tega bo ta spis tudi poznejšim voditeljem ki bodo še kdaj priredili večje zlete, dajal dobre informacije, po katerih se bodo lahko ravnali in še marsikaj izboljšali. Br. Ambrožič pravi namreč: Česar nismo mogli pokazati na prvem zletu, to ostane za drugi zlet. Naš zlet je bil prvi, toda nikakor ne zadnji.»

V glavnem sta dva zvezka posvečena sokolskemu naraščaju. Petdeset strani spomenice obsega opis prvega predzletnega dne, to so nastopi, povorka, tekme in druge prireditve sokolskega naraščaja in dece. Podroben opis vsega naraščajskega dela je oskrbel *br. Bajželj*, ki uvodoma in ob koncu v navdušenih besedah opisuje visoki pomen te prireditve, ki je bila prva v takem obsegu v naših krajih in slovanskem jugu sploh. Posebna pozornost je v spisu obrnjena češkoslovaškemu naraščaju, ki je ob tej priliki prvikrat prispel med jugoslovenski sokolski naraščaj. Priobčeni so tudi vsi govori, ki so jih imeli ob teh prireditvah razni sokolski činitelji. Med tekstom je vrhu tega seznam vseh naraščajnikov, ki so se udeležili prve savezne mladinske tekme, tako da je spis, deloma v slovenščini deloma v srbohrvaščini tudi v cirilici, jako zanimiv in nas spominja na lepe dneve pred pravim zletom.

Kar pa daje spomenici posebno prikupljivost in umetniško vrednost so krasne slike, ki jih je v obeh zvezkih preko 70. ter vrhu tega še štiri vložene celostranske slike na lepem rumenkastem papirju. Slike so fotografični posnetki in sicer deloma portreti raznih jugoslovenskih in češkib sokolskih voditeljev, deloma prizori ob prihodu čeških naraščajnikov, iz povorke, iz tekme in od javnih nastopov. Je tudi nekaj vinjet, ki jih je narisal naš akadem. slikar M. Gaspari in se vjemajo s tekstom.

Na zadnjih dveh listih pa se prične popis sokolske izložbe, ki je bila prirejena v prostorih Tehnične srednje šole. Razstavo je popisal predsednik razstavnega odseka br. *R. Veselˇ*. V kolikor spis še ni popoln se bo nadaljeval v prihodnjem šestem zvezku.

Veseli smo novega prirastka tega lepega dela, ki ga bo izdalo naše Sokolstvo v spomin na prvi vsesokolski zlet. Zvezka staneta s poštnino vred 70 Din.

Sokolska prosveta

Bliža se doba dolgočasnih večerov in nedeljskih popoldnevov. To je čas društvenega delovanja, doba intenzivnega dela, ki krajša dolgočasje zimskih dni, poživlja družabno življenje v društvih in daje priliko za pouk in razvedrilo. Sem v to dobo spada tudi sokolsko prosvetno delo.

Ne bo odveč, če ponovno začrtamo pomen sokolske prosvete, ker v mnogih društvih do danes še ne pojmujejo tega in zaradi tega sokolsko prosvetno delo omalovažujejo, oziroma nimajo poguma, da bi se ga lotili.

Prva in najvažnejša naloga sokolske prosvete je ta, da članstvo spozna sokolsko misel, to je pomen in namen Sokolstva. Mnogo je še članstva med nami, ki misli, da imajo sokolska društva edini namen gojiti telovadbo in družabno življenje ter prirejati javne nastope in veselice. Če tako sodi članstvo, kakšno mnenje mora imeti šele ostalo občinstvo, ki Sokolstvo še manj pozna. Zato je treba predvsem članstvo poučiti o vzvišenih ciljih in nalogah, ki jih ima sokolska organizacija, ker le v spoznanju tega smemo pričakovati napredek in porast v naših vrstah. Poleg tega se mora članstvo točno seznaniti z vsemi podrobnostmi sokolske organizacije od najmanjše edinice do Saveza in zveze »Slovansko Sokolstvo«. Poznati mora vsaj deloma druge tu in inozemske telovadne organizacije in odnošaje, v katerih je Sokolstvo do njih. S tem znanjem oboroženo članstvo bo šele znalo ceniti in prav presojati Sokolstvo ter njega pomen za narod. Kot sredstva za vse to so nam na razpolago nagovori, predavanja, debatni večeri in podobno. Seveda vsega tega ne moremo predelati na enkrat, zato si morajo sokolski prosvetni odbori, ki imajo skrb za širjenje sokolske prosvete, sestaviti pregledne vzporede svojega dela, da jim bo mogoče potrebno gradivo predelati. Sokolski tisk in sokolske knjižnice so istotako dobra sredstva za prospevanje sokolske prosvete, tudi to dvoje spada v delokrog prosvetnih odborov.

V drugem redu šele pridejo potem dramatične predstave, petje, godba in druge dostojne zabave, ki naj jih goje sokolska društva pod okriljem prosvetnih odborov. Vsa ta prosvetna sredstva pa ne smejo ovirati glavnega sokolskega dela, to je telovadbe, ki tvori podlago vsemu sokolskemu udejstvovanju.

Da se prosvetno delo v posameznih edinicah olajša in da dobi to delo pravo smer, zato imamo v organizaciji višje organizačne inštance, ki upravljajo ta posel. Najvišja prosvetna stopnja v našem Sokolstvu je Savezni prosvetni zbor, čegar izvršilni organ je savezni prosvetni odbor.

Na prvi seji prosvetnega zbora v Zagrebu je bilo sprejetih več predlogov, ki so jih društveni prosvetni odbori dolžni izvesti. Zato je savezni prosvetni odbor potom okrožnice naročil vsem društvom, da so nagovori pri vseh oddelkih telovadečih vsak drug teden obvezni, in sicer naj obravnavajo nagovori idejno vsebino, tekoče zadeve Sokolstva sploh in posebej še zadeve dotičnega društva. Vsi župni prosvetni odbori morajo sestaviti sezname sokolskih in drugih knjig, ki so primerne za sokolske knjižnice ter sezname zdravo mladinske literature za naš naraščaj. Savezni prosvetni odbor bo nato izdal enotne sezname za vse sokolske društvene knjižnice.

Jugoslovenska Sokolska Matica bo izdala v obliki brošuric boljša sokolska predavanja, ki bodo služila potem predavateljem kot pripomoček za sestavljanje predavanj, članstvu pa kot dobro sokolsko čtivo. V to svrho naj pošljejo župni in društveni prosvetni odbori taka predavanja saveznemu prosvetnemu odboru, da jih priredi za tisk in odda Matici v založbo.

Predloga za izdajanje sokolskega tednika, kakor so ga priporočali nekateri delegati na seji v Zagrebu, pa savezni prosvetni odbor ne more realizirati. Vzroki za to so jako tehtni, in sicer stremi JSS za tem, da postane Sokolski Glasnik tednik namesto 14 dnevnik. Dalje bi izdajanje posebnega tednika preveč obremenilo članstvo, oziroma bi imel list premalo naročnikov, pa tudi tehnično je izdajanje tednika jako težko. Zato naj prosvetni odbori skrbe, da pridobijo čim več čitateljev in naročnikov za Glasnik.

Proslava sokolskega praznika, dne 1. decembra kot dan ujedinjenja, naj se izvrši tudi letos na sličen način kakor lansko leto. Kot glavno predavanje za ta dan je določena tema: »Sokol kot jugoslovenski državljan in član zveze »Slovansko Sokolstvo«. Pri tem naj se pojasnijo državljanske dolžnosti in dolžnosti članstva za Slovanstvo. To je obsežno gradivo, ki naj ga obdelajo posamezni prosvetni odbori, da bo članstvo poučeno o širših ciljih Sokolstva. Na ta dan naj se zaobljubi tudi v letošnjem letu vstopivše članstvo, ki zaobljube še ni položilo.

Minimalni program za letošnjo zimsko sezono obelodani savezni prosvetni odbor v prihodnjih dneh.

Sokolsko društvo Ložka dolina vabi na izredni občni zbor, ki se bo vršil dne 11. oktobra v društveni sobi v Starem trgu s sledečim dnevnim redom: Potrditev odborovega predloga glede zidanja in raznoterosti. — Odbor.

Dopisi

KRANJ. Vpisovanje v Glasbeno šolo v Kranju (podružnica Glasbene Matice v Ljubljani) se vrši danes dne 7. oktobra od 18. do 20. ure in v četrtek dne 8. oktobra od 13. do 15. ure, vsakokrat v pevski dvorani v Narodnem domu. V šolskem letu 1925.—1926. se poučuje na tej šoli klavir, vijolina, mladinsko petje in glasbena teorija. Celoletna vpisnina znaša 5 Din samo za one, ki se priglase za pouk v klavirju, oziroma v vijolini; za pouk v glasbeni teoriji in v mladinskem petju ni vpisnine. Ukovina za klavir in za vijolino je po 40 Din mesečno, ukovina za mladinsko petje in za obvezno glasbeno teorijo je 10 Din mesečno. Pouk se vrši v vseh glasbenih predmetih po dvakrat na teden. Učne ure za posamezne glasbene predmete se določijo v pondeljek dne 12. oktobra istotam od 19. do 20. ure. S poukom se prične dne 16. oktobra. Podrobneja navodila glede glasbenega pouka se dobe ob vpisanju. — Odbor.

NOVO MESTO. Narodna društva v Novem mestu prirede ob 5-letnici nesrečnega plebiscita na Koroškem v soboto dne 10. oktobra v Narodnem domu «Koroški večer» z akademijo. Na sporedu so govori, deklamacije, koroške narodne pesmi, godba salonskega orkestra in dramatski prizor: Koroška — vstala boš! — Odbor.

DOBRNA. Širša seja Savinjskega bataljonskega okruga se vrši v nedeljo dne 11. oktobra ob 9. uri v Narodnem domu mestne Orjune Celje. Seja je obvezna za vse prizadete. — Bataljonski.

MARENBERG. Občinski odbor je g. veliki župan vsled nedelavnosti razpustil in imenoval gerentski sosvet. Gerentom je imenovan dosedanji g. župan Ivan Predan, navdušen pristaš SDS. V sosvet so poklicani sami izkušeni možje, razen dveh vsi pristaši SDS, med njimi vodja tukajšnjih sam. demokratov g. notar August Kolšek. G. gerent Predan je že od mladih let neustrašen boritelj za narodno stvar. Kakor je za časa županovanja dokazal, da je kos svoji nalogi, tako gotovo bo na mestu tudi kot gerent.

BRASLOVČE. Preteklo nedeljo se je vršil tu shod poslanca dr. Pivka ob prav lepi udeležbi. Bili so navzoči pristaši raznih strank. Gospod poslanec je zborovalcem v več nego dveurnem govoru pojasnil politični in gospodarski položaj naše kraljevine, za kar je žel ob koncu svojega predavanja glasno odobravanje in zahvalo. Nazadnje so bile soglasno sprejete sledeče resolucije: Zborovalci, zbrani dne 4. oktobra na političnem shodu v Braslovčah, jemljejo poročilo g. poslanca dr. Pivka z zahvalo na znanje, odobravajo postopanje SDS, izrekajo gosp. poslancu popolno zaupanje in ga prosijo, naj deluje še nadalje v korist države in svojih volilcev. Zlasti ga prosijo: 1.) da vzame v program ustanovitev hmeljarske strokovne šole v Žalcu; 2.) da izposluje tamošnjemu hmelj. društvu državno podporo; 3.) naj posreduje, da nastavi država v ministrstvu kmetijstva in vode konzulenta, ki bo zagovarjal hmeljarske interese in 4.) naj deluje na izenačenje neposrednih davkov v celi državi, zlasti pa, da se omili pobiranje davkov.

BREŽICE. «Jadranski večer», ki se je vršil dne 3. oktobra v docela razprodani dvorani Narodnega doma je zadovoljil v moralnem in gmotnem oziru prireditelje, kakor tudi številno občinstvo. Večer je otvoril ravnatelj Trgovske akademije v Ljubljani dr. L. Böhm, ki je v globoko zasnovanem predavanju obrazložil pomen jadranskih pristanišč za naše zaledje ter je žel za svoja izvajanja največjo pohvalo občinstva. Članica zagrebške opere, poznana umetnica, gdč. Marta Pospišilova je ob spremljevanju ge. Mare Vizjakove, odpela prekrasne pesmi, med drugimi tudi mične kompozicije do danes nepoznanega mladega skladatelja stud. phil. Božo Škerlja iz Ljubljane ter je zlasti ugajala pesem «Srdit boj». Frenetičen aplavz občinstva in poklonitev prekrasnega šopka je bil izraz vsestranskega zadovoljstva. Iz Ljubljane prispeli pevski kvartet «Zepič» je odpel izbrane kompozicije, ki so po svoji krasoti in preciznem prednašanju očarale vse občinstvo, za kar so želi pevci burno pohvalo. Ugajala je istotako brezhibna deklamacija gdč. Maše Negovetičeve. Po oficijelnemu delu prireditve se je razvila prisrčna prosta zabava ter se pevskemu kvartetu «Zepič» za neumorno petje in solonastope imenom celotnega občinstva še prav posebej zahvaljujemo z željo, da nas s svojim obiskom še pogosto razveseljijo. Tako je končal ta nad vse pričakovanje uspeli večer, ki bo vsakemu Brežičanu še dolgo v prijetnem spominu. Smatramo za svojo največjo dolžnost, da se vsem sodelujočim zahvaljujemo za požrtvovalnost, prireditelju — predvsem gdč. Linčki Štumbergerjevi — pa čestitamo na krasno uspeli prireditvi.

Čin gorečnosti sv. Birokracija

V mestu Karlsruhe na Nemškem imajo cigaretno tvornico. Dne 1. oktobra je pripravila tvornica za prodajo na drobno milijon cigaret. Finančna uprava pa je predpisala za to vrsto cigaret nove ovitke. S temi pa bi se cigarete tako podražile, da se tvornici ni izplačalo izvesti predpisa. Vodstvo je zato sklenilo, da pokloni cigarete nemški policiji in vojaštvu. Toda carinarnica se je temu predlogu odločno uprla in je vztrajala na tem, da mora firma cigarete brezpogojno opremiti kakor velijo predpisi. Fabrika se je temu najodločneje uprla, ker ni hotela imeti izgube. Nato pa je sklenila, da bo celo zalogo cigaret uničila. Tako se je zgodilo. Še prej pa so cigarete natančno do zadnjega komada prešteli cariniki in to delo je trajalo par dni. Ko je bilo končano, so sestavili zapisnik in so šle cigarete v ogenj in dim. Tako je, če se sveti Birokraciji razkorači in hoče prekositi samega sebe.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—

Obrt

Slike za legitimacije izdeluje najhitreje fotograf Eugen Hibler Ljubljana Valvazorjev trg 168

Mlinarji, pozor! Vsakovrstne mlinske kamne najboljše kakovosti ima vedno v zalogi Jakob Seliškar v Škofji Loki 25287

Službe

(dobe)

3 čevljar. pomočnike dobre in hitre sprejme proti dobri plači v trajno delo Anton Mali, Vinica pri Črnomlju, Belokrajina. — Za hrano in stanovanje preskrbljeno 25341

Več čevljarskih pomočnikov za fino šivano in zbito delo vleseno peto sprejme Kralj, Krekov trg 10/II. 25357

Učenko pridno in pošteno, za prevalko zgornjih delov čevljev sprejme Kralj, Krekov trg 10/II. 25358

Postranski zaslužek oseb vseh vojev pri razprodaji izvrstnih predmetov, ki se potrebujejo v vsaki hiši. Naslov pošlati pod šifro «Novost» na upravo «Jutra». 25359

Medičar, pomočnik išče popolnoma svoje stroke ter «hajzvanja», trezen in pošten se takoj sprejme stalna služba. Drugo po dogovoru. — Ponudbe pod «Medičarski pomočnik» na upravo «Jutra». 25329

Spreten mlinar za navadni kmetski sestav za 3 tedaje se takoj sprejme po dogovoru. Ozira se na takega, ki se izkaže z daljšimi dobrimi spričevali. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «5000». 24960

Železninar se sprejme kot komisijonar. Ponudbe pod «Marljiv 16» na upravo «Jutra». 25150

Šivilje za fino damsko perilo se sprejmejo v trgovini Jos. Lenard, Dunajska cesta 20. 25185

Kontoristinja (ne začetnica) z znanjem slovenščine, hrvaščine in nemščine se takoj sprejme. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Fino postopanje 1000/12482». 25345

Kalkulant v železninski stroki verziran in zanesljiv, se sprejme takoj. Ponudbe na upr. «Jutra» pod značko «Samostojen 7543». 25320

Mizarji za izdelovanje pohištva se sprejmejo takoj v delo — samo izvrstni, solidni in samostojni delavci, pripadniki SHS, zaposlenost trajna — pri tvrdki Kovačič i drugovi k. d. u Mostaru. 25321

Dober zaslužek Sprejme se vpokojen železničar kot potnik proti proviziji. Ponudbe pod šifro «Trezen in resen delavec» na upravo «Jutra». 25235

Vajenca za mesarsko in prekajevalsko obrt se išče za Gorenjsko. Naslov pove uprava «Jutra». 25112

Strojnik za Dieselmotor, perfekten monter z večletno prakso, trezen, se išče za industr. podjetje v Ljubljani. Ponudbe s prepisi spričeval, sliko in zahtevo plače pod «Tovarna 1925» na upravo «Jutra». 25351

Mehanika pomočnika in vajenca sprejme takoj L. Baraga, pisalni, računski stroji itd., Selenburgova ulica št. 6/I. 25226

Strojni mojster vešč v elektrotehniki na pogon se išče za tovarno kemičnih izdelkov v zapadni Hrvatski. Stanovanje naturalno. Nastop službe takoj. Ponudbe z zahtevkom plače in prepisi spričeval. Naslov pove uprava «Jutra».

Službe

(išče)

Urarski pomočnik z večletno prakso želi namestenja. Dopise na upr. «Jutra» pod šifro «Urar». 25342

Prodajalka manufakturistinja, mlajša moč z daljšo prakso želi službe za takoj. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Dobra spričevala». 25345

Mesto natakarice išče. Zmožna sem tudi šivanja in kuhanja ter bi opravljala tudi vsa druga dela. Naslov pove uprava «Jutra». 25356

Absolvent trg. šole išče službe pri lesni trgovini, event. gre tudi brezplačno. Cenj. ponudbe pod «Praktikant 12494» na upr. «Jutra». 25361

Prodajalka mešane stroke, pridna in poštena išče mesta za takojšen ali poznejši nastop. Naslov pove uprava «Jutra» 25338

Kuharica zmožna vsakovrstne kuhe, išče službe tudi izven Ljubljane. — Ana Udovič, Ljubljana, Usnjarska steza št. 2. 25339

Kot učenec želi mesta deček, marljiv, pošten in boljših staršev, ki je dovršil ljudsko šolo in 3 gimn. razrede v boljši manufakturni trgovini v večjem mestu Slovenije — najraje pa v Ljubljani. Naslov: Stefi Stimec, Ilirska ul. v Sisku. 25276

Dekle vajeno gospodinjskih del išče zaposlenja. — Ponudbe pod «Prenočišče» na upr. «Jutra». 25345

Pridna deklica z dežele (novinka) želi takojšnjega mesta k boljši družini k 1—2 otrokoma. Reflektira na dobro ravnanje. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Nemka». 25326

Hotelska kuharica prvovrstna, vešča laškega jezika in kuhanja išče mesta v Ljubljani ali na želi za takoj. Naslov pove uprava «Jutra» 25342

Izurjena šivilja išče mesta v boljšem salonu ali gre šivat na dom. Naslov pove uprava «Jutra» 25360

Izurjena šivilja za perilo in obleke gre šivat na dom. Naslov pove uprava «Jutra». 25268

Prodam

Sodi Večjo množino dobro ohranjenih praznih sodov od vina in žganja proda Konzumno društvo za Slovenijo, Ljubljana 7, Zibertova ulica 27. 25349

Sobna kredenca in spalnica, oboje iz tvrdega lesa se proda v Škofji ulici št. 13, dvorišče. 25264

Proda se: še ne rabljena častniška uniforma s plaščem, črna obleka z visokim cilindrom, površnik in zimska suknja, zlata ura in verižica, pisalni stroj «Adler», kompletna spalnica. Naslov v upravi «Jutra». 25355

Več stolov kavarn. marmornatih miz na železnih stojalih, slik, omar itd. proda takoj hotel Tratnik. 25256

Njiva s kozolcem in podom na lepem prostoru v Novem mestu za žensko bolnico se cenó proda. Pojasnila daje lastnica Mici Papež, Novo mesto — za frančiškansko cerkvijo. 25353

Stiskalnica za seno novejšega sistema, skoraj nova se proda za 1500 Din, istotako ca 500 m parnih cevi za vodovod in stebrički vrtne ograje po 4 Din kg. Naslov pove uprava «Jutra». 25346

Meyers Konversations-Leksikon (mali) ugodno naprodaj. Naslov v upravi «Jutra». 25344

Lepa kredenca 2 omari in otroška postelja se ugodno proda na Breg št. 18/II. 25129

Pisalni stroj se proda za 1800 Din pri Zlatarju v Spodnji Šiški, Sv. Jerneja ulica štev. 25341

Kovčeg pripraven za potnika ali sejmarja, širok 63, dolg 112, visok 73 cm se proda. Ogleda se ga od 11 dop. do 2 pop. v Škofji ulici št. 15/III, vrata 24 25165

Več damske obleke dobro ohranjene naprodaj. Naslov pove uprava «Jutra» 25290

Lahka kočija dvosedežna z gumi-kolesi, 2 elegantna lovska voza (eno- in dvovprežna) ugodno naprodaj. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Elegantni vozovi 112». 25088

Dva pisalna stroja med tem 1 amer. stroj popolnoma nov, drugi malo rabljen, oba najnovejši model in majhna Wertheim blagajna ugodno naprodaj. Dopise na upravo «Jutra» pod značko «Dva pisalna stroja 112». 25058

Pridelki

Fižol kupim Ponudbe z vzorci na naslov: Tome, poštni predal IV 25340

Pozor!

Trgovsko hišo pripravno za trgovino z vinom kupim. Hiša more biti v Ljubljani, vendar izven užitninske črte, na prometnem kraju in blizu železniške postaje, s takoj prostim stanovanjem. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Vinska trgovina». 25347

Stanovanja

Mesečna soba se odda v sredini mesta. Naslov pove uprava «Jutra» 25343

Soba za 2 gospoda se odda. Kje, pove uprava «Jutra». 25344

Solnčna soba z električno razsvetljavo in kopalnico v bližini Ljubljanskega dvora se odda boljšemu gospodu. Naslov pove upr. «Jutra». 25338

Kabinet lepo opremljen, s posebnim vhodom išče zelo solíden gospod. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Snaga». 25337

Dve elegantni sobi s posebnim vhodom in hrano se oddasta. Naslov pove uprava «Jutra». 25348

Opremljena soba solnčna, lepa in velika se odda 1—2 osebama s 15. oktobrom na Vojvode Mišića (Kunovi) cesti št. 28/I, levo. 25347

2 solidna akademika iščeta za takoj ugodno sobico, po možnosti z elektr. razsvetljavo. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Soba 12491». 25351

Primeren lokal išče Radioklub. Ponudbe na Radioklub, Dunajska c. 9. 25349

V najem vzamem event. tudi kupim s 1. januarjem lepo opremljeno kavarno ali restavracijo na prometnem kraju. Zainteresirane prosim, da pošljejo cenj. ponudbe na upravo «Jutra» pod «Kavarna». 25322

Starinsko pohištvo naprodaj v Rožni dolini, Ljub. cesta V, štev. 28. 25166

Lokal v sredini mesta se išče. Ponudbe z navedbo najemnine in natančnimi podatki poslati pod šifro «Dober prostor» na upr. «Jutra». 25117

Mlekarna z vsem inventarjem, pohištvom in stanovanjem se odda za 3 leta najboljšemu ponudniku pod ugodnimi pogoji, ki se izvedo v mlekarni, v najem. Ponudbe naslovljene do 15. oktobra na Mlekarsko zadrugo v Virovitici, Slavonija 25041

1 ali 2 gospoda se sprejmeta na stanovanje — event. tudi z zajtrkom. Naslov pove uprava «Jutra» 25352

Opremljeno sobico išče gospodična za takoj. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Čistost in mir». 25350

Sobo z vso oskrbo oddam 2 dijakoma poleg obrtne šole. Naslov pove uprava «Jutra» 25353

Mesečna soba čista, z električno razsvetljavo in posebnim vhodom v bližini kavarne Evropa se išče za takoj ali s 15. oktobrom, ostr. 1. novembrom. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Evropa». 25355

Prazna soba s souporabo kuhinje, elektr. razsvetljavo, se odda mirnemu zakonskemu paru. — Naslov pove uprava «Jutra» 25319

Dva dijaka se sprejmeta na stanovanje in hrano v bližini obrtne šole. Naslov pove uprava «Jutra». 25160

Dopisi

«Planine» Pismo prejel — hvala. — Kedaj na svidenje? Prosim odpišite. Vas pozdravlja — Tonin. 25362

V upr. «Jutra» naj se dvignejo pisma pod naslednjimi šiframi: Akademik 11198, Bodi mi v tolažbo, Casali Torino, Dobro srce (Begunje), Dobra gostilna, Elektrotehnik, Dobrega srca, Gaudeamus, Hana, Hvaležnost, Harmonija, Jesenski dnevi, Izguba nemogoča, Kodrolaska, Knjigovodstvo 24474, Karikatura I, L. I., Mlad, M. J., Meter 120, Mara, Miško, P. 35, Plačam naprej, Praktikant 24646, Provizija 11786, Pričakujem, Sletna praksa, Resna ljubezen 1000, Resnost 42, Sreča 312, Solidnost 12271, Samec, Slavko, Samostojna šivilja, Salon, Spretna maserka, Tehtnica, Takoj ali pozneje 15, Višina obresti, Zasebni pouk angleščine, Zanesljiva 12280, Zanesljiva 11951, Zvesta prijateljica, Zvesta 18, Zanesljiva 11905, Zenja I Draga.

Izgubljeno

Denarnica s srednjo vsoto se je našla. Dobi se v Rožni ulici 5/I. 25354

Našla se je knjiga «Hči papeža» in nekaj denarja. Naslov v upr. «Jutra». 25343

Razno

Cenik znamk za leto 1926 na 16 straneh in 25 raznih rumunskih znamk dobite, ako pošljete 5 Din. Izidor Steiner, najstarejša trgovina znamk, Brod na Savi. 443

Vrhniško opeko premog in drva dobite najceneje pri Vinko Kržetu Trnovski pristan štev. 22. 350

Dama 30 let stara, trgovsko naobražena išče v svrho idealnega zakona korespondence v nemškem jeziku z le resnim, omikanim gospodom. Prednost imajo trgovci. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ideal 12474». 25352

Italijan lep, mlad in bogat želi znanja z istotako vdovo. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Plemič» 25274

Pouk

Osebo ki hoče poučevati

španski prosim, da pusti naslov v upravi «Jutra» pod številko «12468». 25332

Francoščino in nemščino poučujem v skupinah 2—3 oseb. Istotako trgovsko dopisovanje. Prijave na upravo «Jutra» pod «Bouvard». 25339

Mlle. Berthe Delorme munie de son brevet d'institutrice décerné par

l' Academie Française enseigne conversation, théorie dela langue, littérature. Pred Grofijo 7, Celje. 24940

Abonenti na dobro, domačo hrano, dnevno od 16 do 20 Din se sprejmejo Srbska in domača kuhinja. Se priporoča gostilna pri Kovaču, Kolodvorska ulica 27. 25302

Žimnice matrace, posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje **Rudolf Radovan,** tapetnik **Krekov trg štev. 7** (poleg Mestnega doma(

Dostojevski: **„Besi“** Broš. Din 40, vezana Din 52 brez poštnine. Roman v treh delih, preložil Vladimir Levstik se dobi v knjigarni „Tiskovne zadruge“ v Ljubljani, Prešernova ul. 54. (Nasproti glavne pošte.)

«Jutrov» roman **LUCIFER** katerega skozinskoz napeta vsebina, prepletena s fantastičnimi zapleti od začetka do konca, ki prinašajo navdušenemu čitatelju z internacionalnim razmotrivanjem vsak hip presenečenja, ki mu še sledi razočaranje in konsternacija in zopet presenečenje tako, da so čitatelji nestrpno pričakovali vsako nadaljevanje romana, je izšel in se dobiva pri upravi «Jutra» v Ljubljani.

Vsi ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike, naj si ga takoj naroče za domače knjižnice.

Šolj zabavati Vas ne more nobena knjiga!

Vezana stane . . 55 Din
Broširana pa . . 45 Din

Gustave le Rouge:

Misterija

8

(Roman)

— Norčujte se iz mene, kolikor se hočete, toda moja ljubezen do vas je ena onih ljubezni, ki so brezupne. Vi se zame prav nič ne zanimate in prepričan sem, da me ne boste nikoli ljubili.

Mlada žena, ki jo je slepa Kennedyjeva strast neznansko zabavala, se je igrala ž njim, kot mačka z mišjo.

— Pravite, da vas nikoli ne bom ljubila? je dejala s svojim najbolj očarujočim nasmehom.

— Saj ste mi to pogostokrat rekli.

— Res je, toda kdo ve, ali morda ne spremenim svojega mnenja. La donna è mobile... Niste mi antipatični, in to je že mnogo.

To je bilo več kot preveč, da napravi iz razdražljivega Kennedyja najsrečnejšega človeka. Misterija je natančno občutila v tem trenutku, da bo ž njim lahko napravila, kar bo hotela.

— Pustimo neumnosti, je dejala in vrnimo se k praktičnim stvarem. Ko dovršite z Mygali, vzemite dva sedeža v pullmanvagonu v mehikanskem ekspresu.

— Dobro.

— Vzemite seboj samo najpotrebnejše stvari; ne pozabite pa dovoljne množine browningov in nabojev, kakor tudi ne lekarniških potrebščin in zaboja whiskyja.

— Ekspedicija take vrste stane precej.

— Na to sem mislila že vnaprej. Glavni stroški ekspedicije so kriti z odbitkom tega meseca na račun Mygalov. Pripravite jih, da se prihodnji mesec dogodi isto!

— Preveč ne bodo zadovoljni s tem, pred vsem ne kapetan Rattlesnake.

— Vaša zadeva je, da jim razložite, da se udeleže s svojim denarjem podjetja, pri katerem osebno ničesar ne riskirajo.

— Zahtevali pa bodo različnih potankosti.

— Dajte jih jim čim manj mogoče. Med njimi so ljudje, ki so zmožni zanimati se za podjetje na svoj račun.

— Tudi Wang-Tai?

— Predvsem Wang-Tai. Pri stvari, pri kateri se da nagrabiti zlata, je stari bandit vsega zmožen.

— Izvršim točno vaše ukaze.

— Ne pozabite pa, je dejala smejé, da sem s pomočjo telefona in svojega magičnega zrcala, kakor ga imenujete, nevidna in kljub temu prisotna pri vsem, kar se govori in godi v železni sobani. Idite dol, dragi moj Kennedy, gotovo so že nepotrpežljivi. Spravim dvigalo v tek.

Lahno je porinila mladega moža v kot sobe, kjer je stopil na kvadrat v parketu, ki se ni v ničemer razlikoval od ostalih tal, tako da ga nihče ni mogel opaziti.

Nato je odprla predal elegantne omare, kjer je bil skrit mehanizem, in potegnila za kovinski vzvod. Tedaj se je kvadrat, na katerem je stal Kennedy, začel pogrezati in izginil je ž njim v temne globočine.

Minuto pozneje se je mladi mož predstavil članom udruženja Mygalov, ki so ga nestrpno čakali.

Misterija se je približala svojemu zrcalu, pritisnila na gumb in zadovoljno smehljaje gledala in prisluškovala.

— Ta mali Kennedy igra svojo ulogo izborno, si je dejala. Vsi so navdušeni, celo Kitajec. Kennedy mi je zelo naklonjen; res škoda, da ga ne ljubim...

Raztreseno je spet pritisnila na gumb, prikazalo se je zrcalo in vsa zamišljena je ogledovala svoje lice.

— Da, vsi me smatrajo za lepo, je dejala melanholično s tihim glasom. Toda menda nisem še dovolj lepa, da bi mogla ugajati gospodu Lionelu Bradyju! Tem slabše zanj. Smrtno me je razžalil s svojo hladnostjo in videl bo, na kak način se maščujem!

II. DEL.

V deželi Aztekov.

Prvo poglavje.

«South-Mexico Express».

Ko je Lionel Brady odšel z doma, je hitel v urad južno-mehikanske železniške družbe. Šef informacijskega urada, na katerega se je obrnil, ga je začudeno pogledal, ko mu je bil razložil, v katero pokrajino želi potovati.

— Dežela, v katero hočete priti, mu je odvrnil, je ena najbolj divjih in morda najmanj raziskanih na svetu. Cele dneve boste korakali, ne da bi srečali živo dušo in ne da bi zapazili človeško bivališče, drevje ali vodo.

— Vse to mi je znano, ga je nestrpno prekinil Lionel, hočem pa vedeti za najkrajšo pot.

Uradnik je pogledal na velik stenski zemljevid.

— Mehikanski ekspres vas privede do vasi Quicatlo, ki leži osamljena sredi pustinje onkraj mehikanske meje. Od tam naprej ni več potov in železnic. Če ste pa raziskovalec, kot se mi zdi, si boste brezdvomno že znali pomagati.

— To pojasnilo je precej splošno, je dejal Lionel; hvala vam lepa.

— Čujte, je nadaljeval uradnik, ki je še vedno pregledoval zemljevid, morda pa le najdete bližnjico.

— Poslušam.

— Quicatlo je sedež vremenske in aerostatične postaje, ki je vodi ameriški znanstvenik, g. Swann. Večkrat se je že dvignil v balonu v Kordiljere in tako je fotografiral žrela več ognjenikov, ki so čisto nedostopni. Domenite se ž njim! Če bi vas hotel vzeti seboj na zrakoplovno potovanje, vam je morda dana možnost, da pristanete v pokrajini, katero si želite ogledati, in na ta način si prihranite več dni utrudljive hoje.

Za vsak slučaj si je zabeležil Lionel ime g. Swanna in se poslovil od šefa informacijskega urada.

Uro pozneje je že sedel v South-Mexico-Expressu» in se peljal proti mehikanski meji.

Luksuzni vlaki nekaterih ameriških družb so tako skrbno in razkošno opremljeni, da nam naši spalni in jedilni vozovi o njih ne morejo dati niti pojma. V vlaku so: bar, jedilna dvorana in salon. Prodajalci časopisov, knjig in osvežil hodijo od enega konca do drugega in postaja brezžične telegrafije in telefona dovoljuje potnikom, da so v stalni zvezi s svojimi bankami ali tovarnami, in da igrajo na borzi, ne da bi zapustili svoj oddelek v vagonu.

Zadaj na vsakem vozu je široka ploščad, kjer sedijo potniki ob lepem vremenu in kadijo na proster ter naslonjeni na ograjo gledajo mimohiteče pokrajine.

Lionel je sedel z zadnji voz, kjer se je nahajalo le kakih deset potnikov.

Vlak je že zapustil rodovitne kalifornijske planjave in vozil po zelenih dolinah, namakanih od bistrih gorskih rek, v senci sekvoj, platan in ceder. V daljavi se je skupina Kordiljer dvigala v jasno vijoličasto nebo in kazala svoje konice in ognjenike.

Vlak se je bližal zapuščenim pokrajinam ob mehikanski meji, raju banditov in prerijskih postopačev.

Puhanje lokomotive je Lionela počasi uspavalo, zaprl je oči in spal. Naenkrat je naglo odprl oči.

Zdelo se mu je, da je nekdo izgovoril ime g. Swanna.

Lonel se je mencajočh oči spraševal, ali ni morda sanjal, toda tu se je prikazal na drugem koncu vagona majhen zamorec in glasno zaklical:

— Brzojavka za gospoda Swanna.

— Jaz sem Swann, je dejal potnik, ki je sedel Lionelu nasproti.

Vzel je ponudeno modro pismo. Zamorček se je vrnil na drugi konec vlaka, kjer je bila brezžična brzojavna postaja.

Lionel Brady sedaj ni čutil več poželjenja, da bi nadaljeval svoj spanec. Opazoval je g. Swanna, ki je čital svojo brzojavko.

— To je brezdvomno ameriški meteorolog, si je dejal Lionel. Možak je imel kakih štirideset let, obraz mu je bil zagorel, čelo visoko in lahno vzbočeno. Male, ostre in pazljive sive oči so mu pokrivali zlati naočniki.

Swann je prečital brzojavko, jo skrbno zložil in vtaknil v svojo listnico. Tu se je Lionel dvignil.

— Oprostite, gospod Swann, je dejal in uljudno pozdravil. Ali niste vi direktor vremenske postaje v Quicatlu, s katerim imam čast govoriti?

— Da, je dejal Swann malo začudeno.

— Dovolite mi, da se predstavim: Lionel Brady iz San-Franciska.

— Yachtman, ki je lani prejadral Atlantik na barki dvajsetin ton?

— Kot vidim, nisva drug drugemu popolnoma neznana. Čital sem vaše popise poletov v Kordiljere in videl sem krasne fotografije ognjenikov žrel, ki ste jih napravili.

Led je bil prebit. Yachtman in meteorolog sta se začela pogovarjati kot stara znanca.

ČAJNA ROČKA zlata

visoko plemenita in najfinejša zdravilišča mešanica v najdovršenejši popolnosti, edina obstoječa čajna mešanica najfinejših cvetov in neprekosljiva v izdatnosti, v porabi ne dražja kot srednje vrste.

Svileni črni pliš za plašče

po Din 490·— za meter nudi tvrdka

H. KENDA, Ljubljana, Mestni trg 17.

Bolni na pljučih

Tisoč že ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi Umetnosti prehranjevanja, ki je že marsikoga rešila smrti. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, telesna teža se poveča, ter po vseobčem počutenju skrajša bolezen. Kesni možje zdravniške vede potrjujejo o prednosti te moje metode in jo radi priporočajo. Čim preje pričnete z mojim načinom prehranjevanja, tem boljše.

Popolnoma zastonj

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker bo moj založnik v vsem razposlal samo

10 000 izvodov zastonj

vsled tega pišite takoj, da boste tudi Vi sprejeti v krog onih srečnih, ki bodo dobili to znamenito knjigo. Pišite na naslov: AUGUST MÄRZKE, Berlin-Wilmersdorf, Buchsalerstrasse Nr. 5. Abt. 870.

Vračajoč se iz Amerike, sem sklenil udeležiti se pri kakem večjem podjetju ali pa več malih podjetjij do visokosti kapitala

1,000.000 dinarjev

Interesenti naj v ponudbah navedejo sledeče:
1. Vrsta podjetja.
2. Visokost udeležnega kapitala.
3. Kako se bode obrestoval investirani kapital.
4. Koliko znašajo aktiva in koliko pasiva ponudnika.

Te navedbe mora ponudnik natančno podati ker sicer na ponudbo ne reagiram.

Ponudbe poslati pod „Takoj razpoložljivi kapital" na Mariborsko podružnico „Jutra". 5832a

Prva dalmatinska tvornica
PORTLAND CEMENTA
GILARDI & BETTIZA, SPLIT
ustanovljena leta 1865, torej najstarejša tvornica te vrste v Dalmaciji

Izdeluje 4547a
prvovrsten portland cement

Zastopnik za Slovenijo:
Ivan Pestotnik in drug, Ljubljana,
Tel. int. 949 Resljeva cesta št. 3 Tel. int. 949

SODI

prvovrstni, v vseh velikosti dobavlja takoj in po ceni mehanična sodarna

R. Pichler & sin, Maribor,
Frančiškanska ulica 11.

Brez posebnega obvestila.

Vsem, ki so ga poznali naznanjamo, da je gospod

Viktor Dornik

v nedeljo, dne 4. t. m. v Ljubljani preminul. Truplo pokojnika se prepelje v Tržič, kjer se v sredo, dne 7. t. m. ob 11. uri dop. položi k večnemu počitku.

Tržič, dne 6. oktobra 1925.

Ana Dornik, mati — **Anica,** sestra.

Moderno urejena in najboljše vpeljana
TISKARNA v SLOVENIJI
se vsled rodbinskih razmer
ugodno proda,
Upoštevajo se le resni reflektanti z gotovino. — Dopise posreduje: Poštni predal 41, Maribor I. 5720a

Prometni zavod za premog, d. d.
v LJUBLJANI
prodaja premog
iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete
Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta štev. 15/I. 70-a

Na obroke in pošodo
prve svetovne fabrikate: EVERWAT, FÖRSTER, BÖSENDORFER, Original BAKER itd. dobite leti pri muziku-strokovnjaku (bivšem učitelju Glasbene Matice)
ALFONZ BREZNIK
Ljubljana, Mestni trg 3, poleg magistrata.
istotam najbogatejša izbera vsakovrstnih godal, mojstrskih violin in najfinejših strun.
Najcenejša tvrdka Jugoslavije! 61a

Naročite
znamenite svetovne romane:

Coster-Debeljak, Ulenspiegel. Roman. Broš 60 Din, vez. 70 Din, Pošt. 3 Din

Fogazzaro-Budal, Svetnik. Broš. 64 Din, vez. 72 Din, pošt. 2·50 Din.

Barbusse-Debeljak, Ogenj. Roman, Broš. 30 Din, vez. 38 Din, pošt. 2·50 Din.

Hurban Vajanski-Albrecht, Leteče sence. Broš 22 Din, vez. 28 Din, pošt 1·50 Din.

Sienkiewicz-Mole, Z ognjem in mečem. Broš, 106 Din, vez. 120 Din, pošt. 5·50 Din.

Izdaja jih
Tiskovna zadruga v Ljubljani
Prešernova ulica 54.

Vse potrebščine za strojepis.
Pisarniško opreme.
L. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 6/I.
Telefon št. 280. Telefon št. 280.

Vsaki petek
sveže morske ribe
ANTON STACUL,
Selenburgova ul. 4 — Tel. 202

L. Mikuš 14-a
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic
Stari dežniki se nanovo preobličajo.

Išče se trezen in zanesljiv
šofer
ki razume izvršiti sam vsa popravila za tri nove osebne avtomobile, na deželi v Slovnniji. Zmožen naj bo tudi nemškega jezika. Točne pismene ponudbe je nasloviti pod šifro „Izurjen šofer" na upravo „Jutra". 5798-a

Kdor rad čita lepe povesti, naj naroči priljubljene
romane „Jutra"
Do sedaj so izšli sledeči:

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih
Pater Kajetan
Cena broš. Din 30·- vez. Din 40·- po pošti 2 Din več

Tigrovi zobje
Cena broš Din 30.—, vez. Din 40·—, po pošti 2— Din več.

JEAN DE LA HIRE.
Lucifer
Fantastičen roman v VI. delih. Cena broš. Din 45· vezano Din 55.—, po pošti Din 2— več.

FEREAL CUENDAS.
Veliki inkvizitor
Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije Cena Din 30·—, vez. Din 40—, po pošti Din 2— več

HARRY SHEFF.
Hči papeža
Zgodovinski roman, ki popisuje krvoločnost in nenravno življenje papeža Aleksandra VI, njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgije. Broširano Din 30·— vezano Din 40·—, po pošti Din 2·— več.

CLAUDE FARRERE:
Gusarji
Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena broš. Din 20·—, vezana Din 30·—, po pošti Din 2·— več.

FR. HELLER.
Blagajna velikega vojvode
Roman. Broš. Din 15.—, vez. Din 25·—, po pošti Din 2·— več

FR. HELLER.
Prigode gospoda Collina
Saljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10·—, po pošti Din 2· vec.

Knjige se naročajo pri upravništvu „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.